

JEDNOMU Z MÝCH **nepatrných bratří**

SLUŽBA LIDEM V NOUZI

3/2019

Průvodce studiem Bible

Obsah

1. Bůh a stvoření
2. Plán pro lepší svět
3. Sobota – den svobody
4. Milost a spravedlnost v Žalmech a Příslovích
5. Volání proroků
6. Uctívání Stvořitele
7. Ježíš a lidé v nouzi
8. Jednomu z mých nepatrných bratří
9. Služba v novozákonní církvi
10. Život podle evangelia
11. Adventní naděje v praktickém životě
12. Milovat milosrdenství
13. Společenství služebníků

Za materiály ke studiu sobotní školy je zodpovědné oddělení sobotní školy při Generální konferenci Církve adventistů sedmého dne a oddělení sobotní školy při Česko-Slovenské unii. Text materiálů byl při překladu upraven podle pravidel dohodnutých s oddělením sobotní školy při Generální konferenci.

Jednomu z mých nepatrných bratří

Služba lidem v nouzi

Průvodce studiem Bible

3. čtvrtletí 2019

Autor: Jonathan Duffy

Šéfredaktor: Clifford R. Goldstein

Foto: iStock

Grafická úprava a sazba

Vydala Církev adventistů sedmého dne

Vytiskla tiskárna ARTRON, s.r.o., Boskovice

Vydání první, Praha 2019

ISBN 978-80-88026-27-3

ISSN 0409-3208

Úvod

„Jednomu z mých nepatrných bratří...“

Adventisté sedmého dne vnímají povolání hlásat „věčné evangelium“ (Zj 14,6) celému světu. Tím se vlastně jen řídíme Ježíšovými slovy, abychom získávali učedníky, křtili je a učili je „zachovávat všechno, co jsem vám přikázal“ (Mt 28,20). Ježíšův příkaz zahrnoval i to, abychom sloužili trpícím, poníženým, chudým, hladovým a uvězněným.

Vždyť nakonec to byl Ježíš, kdo nejdříve vyprávěl podobenství o milosrdném Samařanovi (L 10,30–36) a potom svým posluchačům přikázal: „Jdi a jedej také tak.“ (L 10,37) A byl to Ježíš, kdo při popisu toho, jak na konci času rozdělí národy „jako pastýř odděluje ovce od kozlů“ (Mt 25,32), hovořil o důležitosti pomoci hladovým, nemocným, nahým a vězněným. „Amen, pravím vám, cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratří, mně jste učinili.“ (Mt 25,40)

Jinými slovy, spolu s hlásáním velkých pravd o spasení, svatyni, stavu mrtvých po smrti a trvalé platnosti zákona máme naplňovat potřeby lidí v nouzi. Vždyť nakonec, jaký lepší způsob na zasažení lidí evangeliem existuje než pomáhat jim v praktických věcech života? Jak napsala Ellen G. Whiteová: „Skutečný úspěch při styku s lidmi může přinést jen Kristova metoda. Spasitel se stýkal s lidmi jako ten, kdo chce jejich dobro. Projevoval jim soucit, sloužil jejich potřebám a získával si jejich důvěru. Pak je vyzval: ‚Následujte mne.‘“ (MH 143; ŽNP 67)

Kdosi počítal, že v Písmu se nachází 2 103 veršů, které vyjadřují mimořádný Boží zájem o chudé a utlačované. V porovnání s ostatními aspekty víry, učení a křesťanského života obecně je rozsah odkazů na službu lidem v nouzi skutečně ohromný. Musíme proto brát opravdu vážně všechny výzvy k takovému jednání, které zmírní bolest a ulehčí utrpení ve světě kolem nás. To neznamená, že bychom se neměli věnovat šíření evangelia. Právě naopak, služba potřebným se může a má stát mocným nástrojem hlásání evangelia.

Je samozřejmě dobré pomáhat druhým už jen proto, že to zlepší kvalitu jejich života. Máme jednat spravedlivě už jen proto, že je správné „zachovávat právo“ (Mi 6,8). Zároveň však platí, že když jednáme spravedlivě a pomáháme naplňovat druhým jejich bezprostřední potřeby, měli bychom poukázat na naději, kterou máme (1Pt 3,15). Touto nadějí je přeče zaslíbení věčného života v Kristu.

Ježíš uzdravoval nemoci, vracel zrak slepým, léčil malomocné, a dokonce křísil mrtvé. Ale všichni, kterým sloužil, dříve či později zemřeli. Ve chvíli, kdy jim pomáhal a naplňoval jejich potřeby, pro ně ve skutečnosti dělal ještě mnohem více. Ano, sloužil trpícím, ale pak je vyzval: Následuj mne. I my máme podobně jako Ježíš sloužit trpícím a pak je vyzvat: Následujte Krista!

Tím, že usilujeme o konání spravedlnosti a dobra na světě, představujeme Boží království – a to způsobem, který je stejně věrohodný, správný a efektivní, jak když o Božím království kážeme. Když pomáháme chudým a utlačovaným, ve skutečnosti tím oslavujeme a uctíváme Boha (Iz 58,6–10). Když však trpícím nepomáháme, znevažujeme samotného Boha (viz Př 14,31).

Toto čtvrtletí se soustředíme na studium toho, co Boží slovo říká (a je toho hodně) o našem povolání sloužit trpícím kolem nás.

„Zadarmo jste dostali, zadarmo dejte.“ (Mt 10,8) To říká vše.

Jonathan Duffy sloužil od roku 2012 jako předseda ADRA International. Než začal v roce 2008 pracovat pro ADRA v Austrálii, sloužil jako vedoucí oddělení zdraví pro sbory v Jihopacifické divizi.

Bůh a stvoření

Texty na tento týden

Gn 1-3; Sk 17,28; Ž 148; Ž 24,1; Gn 4,1-9; Mt 22,37-39; Zj 14,7

Základní verš

*„Kdo utiskuje nuzného, tupí toho, kdo jej učinil, kdežto ctí ho ten, kdo se nad ubožákem slito-
vává.“ (Př 14,31)*

Už se ti někdy stalo, že jsi něco připravoval nebo vyráběl – jídlo či dárek – ale nakonec člověk, kterému to bylo určeno, danou věc odmítl nebo zničil? Pokud ano, pak alespoň částečně, v malém náznaku, rozumíš tomu, co prožíval Bůh, když stvořil náš svět a daroval lidem život, a pak viděl, jak je celé jeho stvoření postupně ničeno hříchem.

Bible ukazuje, že Bůh stvořil svět velmi pečlivě a stvořil ho „velmi dobře“. V 1. a 2. kapitole Genesis můžeme pozorovat, co Bůh prožíval a cítil v souvislosti se svým stvořením. Právě v tomto kontextu bychom měli vnímat příběh o pádu do hříchu v Genesis 3 a Boží žal nad jednáním lidí, které stvořil.

Důležité však je, že náš svět je stále objektem Boží lásky, a to i přes tisíciletí hříchu, násilí, nespravedlnosti a otevřené vzpoury. A co je ještě důležitější, Bůh nejenže začal uskutečňovat plán vykoupení a znovustvoření světa, ale dal i nám, jako svým následovníkům, určitý úkol při naplňování tohoto velkého plánu. Jsme tedy nejen příjemci jeho milosti, ale i Božími spolupracovníky při šíření této milosti. Bůh nám svěřil velkou a svatou zodpovědnost!

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

BŮH STVOŘITEL

²⁶I řekl Bůh: „Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi.“ ²⁷Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil. ²⁸A Bůh jim požehnal a řekl jim: „Plodte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe.“ (Gn 1,26–28)

Osobní studium

Tento svět, veškerý život na něm, náš vlastní život a to, co s ním děláme, životy lidí kolem nás a naše vztahy s nimi – to vše má svůj počátek u Boha, protože „v něm žijeme, pohybujeme se, jsme“ (Sk 17,28).

Příběh Bible začíná takto: „Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.“ (Gn 1,1) Skutečnost, že Bůh tvořil svým slovem, ukazuje na jeho nepředstavitelnou moc a velkolepé skutky.

Současně je třeba říci, že Bůh netvořil odněkud z dálky, nezúčastněně. Naopak, Bůh byl v procesu stvoření velmi blízce přítomný – a to především v souvislosti se stvořením prvního člověka (Gn 2,7).

Uvažuj o příběhu stvoření prvních lidských bytostí, jak je zaznamenán v Gn 1,26–31. Které významné skutečnosti se z tohoto příběhu můžeme dozvědět o Bohu? Co důležitého říká tento příběh o lidech?

Je obecnou skutečností, že o Bohu se můžeme hodně dozvědět pozorováním přírody

a hledáním záblesků Stvořitele v jeho stvoření. Zároveň platí, že prostřednictvím našeho chápání Boha můžeme objevovat, jaký záměr vložil Bůh do svého stvoření. Pokud je například Bůh Bohem pořádku, pak můžeme předpokládat, že najdeme určité uspořádání i v jeho stvoření. Pokud věříme, že Bůh je tvůrčí bytostí, nemělo by nás překvapit obrovské množství příkladů jeho kreativity ve světě, který stvořil.

Podobně věříme, že Bůh je Bohem vztahů. Vztahy proto tvoří základ toho, jak Bůh uspořádal svět. Každá část stvoření je v nějakém vztahu ke zbytku stvoření. Bůh stvořil zvířata v určitém vztahovém souladu. Také lidé jsou stvořeni do vztahů – s Bohu, se sebou navzájem a také se vším, co bylo stvořeno.

Přestože naše chápání Boha je v mnohém omezené, na základě toho, jak vnímáme Boží charakter, bychom měli nově přemýšlet, jak by měl svět vypadat podle Božího plánu.

Aplikace

Jak nám může pomoci lépe rozumět světu, pokud si uvědomíme, že svět odráží Boží charakter – a to i přes zřejmé ničivé následky hříchu?

DOKONALÝ SVĚT

Bůh viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré. Byl večer a bylo jitro, den šestý. (Gn 1,31)

Osobní studium

Ačkoli si mnohé neumíme představit, při uvažování o Edenu se nám může začít stýskat po dokonalém domově. Stručný popis toho, co pro Adama a Evu Bůh připravil, v nás vyvolává touhu tam být a zažít to.

Zdá se, že pocit uspokojení a naplnění prožíval i Bůh: „Bůh viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré.“ (Gn 1,31) Bohem stvořený svět byl nádherný a současně funkční. Šlo o něco opravdu výjimečného. Celý svět byl naplněn životem a barvami. Bylo v něm vše potřebné pro to, aby život prosperoval a vzkvátal. I proto se Bůh na chvíli zastavil a kochal se krásou světa, který stvořil.

Přečti si text v knize Genesis, 1. kapitole. Jak rozumíš opakování slov, které nám připomíná, že Bůh „viděl, že to je dobré“ (Gn 1,4.10.12.18.21.25.31)?

Ačkoli Bible byla napsána až po pádu člověka do hříchu, nacházíme v ní množství textů, které jsou oslavou přírody a stvořeného

ho světa (např. Jb 38–41 a Ž 148). Je důležité uvědomit si, že tyto texty nejsou napsány jen jako pohled do minulosti, na svět před pádem do hříchu. Naopak, jsou psány v přítomném čase a oslavují dobro, které je stále možné pozorovat i ve světě, jak jej známe dnes.

Také Ježíš používal příklady z přírody pro popsání Boží dobroty a péče (Mt 6,26.28–30). Své posluchače tím vedl k závislosti na Bohu a k vděčnosti za jeho dary a také za zázraky, které nás obklopují. Když otevřeme oči dokořán a budeme žasnout nad divy stvoření, uvědomíme si, že jsou určeny pro nás jako dar našeho Stvořitele. A tak i uprostřed zkoušek a potíží může být naše srdce naplněné vděčností a pokorou před Dárce.

Jako adventisté sedmého dne obdivujeme dokonalost stvoření a zároveň očekáváme příchod Božího království. Uvědomujeme si, že veškerá nádhera, krása, radost a dobrota, které můžeme ve světě vidět, jsou jen náznakem toho, jaký byl náš svět kdysi a jaký jednou znovu bude.

Aplikace

Co na světě kolem sebe obdivuješ nejvíce? Jak ti krása přírody pomáhá lépe poznávat a chápat Hospodina?

SPRÁVCI PLANETY

²⁷Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil. ²⁸A Bůh jim požehnal a řekl jim: „Plodte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe.“ (Gn 1,27.28)

Osobní studium

Podle biblického popisu byla zahrada Eden a také celá planeta místem hojnosti, stvořeným tak, aby zde vzkvétal život a aby se z něho lidské bytosti těšily.

Adamovi a Evě – a všem nám, kteří jsme přišli po nich – Bůh svěřil v souvislosti se stvořením i určité poslání. Brzy bylo zjevné – a nesouviselo to jen se způsobem, jakým Bůh tvořil –, že Adam a Eva mají mít v novém světě mimořádnou roli.

Adamovým prvním úkolem bylo pojmenovat všechny stvořené živé tvory – každé polní zvíře a každého ptáka (Gn 2,19). Pak lidé dostali další úlohu, kterou samotný Bůh představil jako požehnání: „A Bůh jim požehnal a řekl jim: Plodte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe.“ (Gn 1,28)

Uvažuj o textech Gn 1,28 a 2,15. Pokus se vlastními slovy popsat poslání a úlohu, kterou Bůh lidem svěřil. Jak tomuto pověření

rozumíš? Jak by se podle tebe mělo projevovat v každodenním životě lidí dnes?

Během dějin lidé často zneužívali text Gn 1,28 k ospravedlnění takového využívání přírody, které bylo ve skutečnosti jejím zneužíváním. Ano, svět byl stvořen pro lidi – pro jejich život, užitek a potěšení. Ale odpovědností člověka je, aby zemi, slovy Gn 2,15, „obdělával a střežil“.

První biblický příkaz související se zodpovědností člověka se týká péče o zemi, kterou Bůh stvořil a svěřil lidem. Příkaz daný Adamovi a Evě předpokládal, že budou žít na zemi se svými dětmi a s dalšími generacemi lidí. Původním plánem pro svět bylo, že bude stálým zdrojem života, požehnání a krásy pro všechny lidské bytosti. Spolu s Adamem a Evou se měli všichni obyvatelé země starat o Bohem stvořenou planetu.

Země i dnes patří Hospodinu (Ž 24,1) a my jsme i v současnosti povoláni, abychom byli správci toho, co nám Bůh svěřil. Dokonce bychom mohli říci, že v hříchem poznamenaném světě je naše správcovská odpovědnost za zemi ještě větší.

Aplikace

Co pro tebe znamená, že v tomto hříšném světě jsi – mimo jiné – správcem země? Jak by taková odpovědnost měla ovlivňovat tvůj každodenní život?

ROZVRÁCENÝ SVĚT

¹⁶Ženě řekl: „Velice rozmnožím tvé trápení i bolesti těhotenství, syny budeš rodit v utrpení, budeš dychtit po svém muži, ale on nad tebou bude vládnout.“ ¹⁷Adamovi řekl: „Uposlechl jsi hlasu své ženy a jedl jsi ze stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst. Kvůli tobě nechť je země prokleta; po celý svůj život z ní budeš jíst v trápení. ¹⁸Vydá ti jenom trní a hloží a budeš jíst polní byliny. ¹⁹V potu své tváře budeš jíst chléb, dokud se nenavrátiš do země, z níž jsi byl vzat. Prach jsi a v prach se navrátiš.“ (Gn 3,16–19)

Osobní studium

Bůh dal Adamovi a Evě výjimečný dar, který nedal nikomu jinému – svobodu se rozhodnout. Adam a Eva byli stvořeni jako výjimečné bytosti, jakými zvířata ani rostliny nemohly nikdy být. Pro Boha je svoboda volby tak důležitá, že připustil možnost, aby se lidé rozhodli neposlechnout. Bůh byl ochoten dát do sázky vše, co stvořil. Sledoval tím totiž mnohem důležitější cíl – vztah s lidmi založený na lásce a svobodné vůli.

Na scénu však vstoupil ničitel, který chtěl rozvrátit dobrý a dokonalý svět stvořený Bohem. Rozhodl se k tomuto záměru zneužít lidské bytosti. Satan (který jako Boží anděl dostal také svobodu volby) promluvil ústy hada a zpochybnil úplnost a dostatečnost toho, co Bůh lidem dal (Gn 3,1–5). Pokušení spočívalo v touze mít víc, než Bůh lidem daroval, ve zpochybnění Boží dobroty a ve snaze získat naprostou nezávislost.

Svým rozhodnutím a jednáním zničili první lidé vztahy, které byly součástí Božího záměru při stvoření. Adam a Eva se přestali radovat ze vztahu se svým Stvořitelem, ačkoli právě pro tento vztah byli stvořeni (Gn 3,8–10). První lidé však brzy zjistili, že jsou

nazí, a styděli se. Špatné rozhodnutí, které učinili, poškodilo nejen jejich vzájemný vztah, ale přineslo napětí a zkázu i do jejich vztahu ke všemu, co bylo Bohem stvořeno.

Uvažuj o textu Gn 3,16–19. Co tyto texty říkají o změně vztahu mezi lidmi a přírodou?

Realita hříchu způsobila, že život se stal těžším a komplikovanějším nejen pro Adama a Evu, ale i pro zbytek stvoření. Následky hříchu jsou skutečné – ovlivňují celé lidstvo a také naše vzájemné vztahy. Dá se říci, že jsme se vzdálili našemu Stvořiteli. Hřích poznamenal životy rodin a způsobil, že si jako lidé velmi často vůbec nerozumíme. Problémy máme i ve vztahu k přírodě a světu, ve kterém žijeme. Všechny aspekty našeho života a světa, ve kterém žijeme, ukazují na porušenost způsobenou hříchem.

Boží záměr při stvoření světa však byl úplně jiný. O „prokletí“ se v Gn 3. kapitole hovoří současně se zaslíbením, že Bůh připraví cestu k obnovení našeho světa a nápravu vztahů, které hřích zničil. A tak přestože zápasíme s hříchem a jeho vlivem na naše životy, jsme povoláni usilovat o dobro kolem nás a snažit se žít podle plánu, který má pro tento svět Bůh.

Aplikace

Které následky hříchu považuješ ty osobně za nejbolestnější? Proč? Co s tím můžeš udělat?

SPLEŤ MEZILIDSKÝCH VZTAHŮ

Boháč a chudák se střetávají, Hospodin učinil oba. (Př 22,2)

Osobní studium

Následky hříchu se začaly velmi rychle projevovat a rozšiřovat v celé lidské rodině. Žárlivost, závist, nepochopení a hněv postupně rostly, až vyústily v první vraždu. Když se Bůh ptal Kaina na jeho hřích, odpověď bratrovraha vyzněla poměrně ironicky: „Cožpak jsem strážcem svého bratra?“ (Gn 4,9) Správnou odpověď na tuto Boží otázku můžeme celkem dobře odhadnout: „Ano, přesně tak, jsi strážcem svého bratra.“

Uvažuj o textu Př 22,2. Jak rozumíš této jednoduché větě? Co tento text hovoří o podstatě mezilidských vztahů?

Každý člověk, se kterým se setkáme, je Božím dílem, stvořeným k jeho obrazu. Každý člověk je součástí sítě vztahů, které nás spojují s ostatním stvořením – a to i přes zjevnou roztříštěnost a porušenost. „Všichni jsme navzájem spleteni do pavučiny lidství. Zlo, které zachvátí jednu část velké lidské rodiny, ohrožuje všechny.“ (MH 345; ŽNP 181) Ať se

nám to líbí nebo ne, díky této vzájemné propojenosti máme Bohem danou odpovědnost nejen vůči Bohu, ale i jeden vůči druhému (Mt 22,37–39).

V Písmu se opakovaně zdůrazňuje, že Bůh je náš Stvořitel. Skutečnost, že Bůh je Stvořitel, je například důvodem k připomínání si soboty (Ex 20,11) a uctívání Boha v době konce (Zj 14,7). Tato skutečnost je zároveň tou základní motivací pro to, abychom pečovali o druhé a projevovali zájem o ty, kteří v životě nemají takové štěstí jako my.

Náš společný původ je v Bohu. To je pouto, které nás spojuje. „Kdo utiskuje nuzného, tupí toho, kdo jej učinil, kdežto ctí ho ten, kdo se nad ubožákem slitovává.“ (Př 14,31) I tento text velmi jasně popisuje naše vzájemné spojení.

Bůh jako náš Stvořitel si činí nárok na celý náš život. Nejen na naše uctívání, ale také na to, abychom pečovali o druhé a sloužili jim. A ačkoli nám to někdy nevyhovuje, nebo nás to dokonce otravuje a zdá se nám to náročné, stále jsme „strážci našeho bratra“.

Aplikace

Proč se podle tebe v Bibli tak často zmiňuje skutečnost, že Bůh je Stvořitel? Proč je to důležité? Jak by tato skutečnost měla ovlivňovat náš vztah k druhým lidem?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 2. kapitolu „Na úsvitu dějin“ z knihy *Na úsvitu dějin*.

„Bůh je láska‘ (1J 4,8). Jeho přirozeností, jeho zákonem je láska. Vždy tomu tak bylo a vždy tomu tak bude. Každý projev stvořitelství je výrazem nekonečné lásky. I dějiny velkého sporu mezi dobrem a zlem jsou od první chvíle, kdy vznikl v nebi, důkazem Boží neměnné lásky.“ (PP 33; NUD 9)

„Kdyby lidé plnili své povinnosti jako věrní správci Božích věcí, nebylo by hladu, utrpení způsobeného bídou, nebyli by nazí a potřební. Nevěrnost lidí je příčinou mnoha utrpení, která lidstvo prožívá. ... Bůh ustanovil lidi za správce, proto není odpovědný za trápení, chudobu, nahotu, bídu a nouzi lidstva. Bůh se dostatečně postaral o všechny.“ (WM 16)

Otázky k rozhovoru

1. Uvažujte pozorně o posledním citátu Ellen G. Whiteové. Co je jeho hlavní myšlenkou? Kdo je v konečném důsledku zodpovědný za mnohé utrpení, které vidíme kolem sebe? Co vám vaše uvažování říká o důležitosti věrného správcovství?
2. Jak můžeme vidět Boží dobrotu ve stvoření i po tisíciletích rozvratu způsobeného hříchem? A v čem můžeme jako věřící v Boha Stvořitele pomoci jiným, aby i oni viděli odraz Boží dobroty v tom, co bylo stvořeno?
3. Jak rozumíte výrazu správce? V čem se tento týden prohloubilo vaše chápání podstaty správcovství, ke kterému jsme povoláni Bohem?
4. Jak by ovlivnilo tvůj přístup k druhým lidem, kdyby měl každý člověk na sobě znamení, které by ti připomnělo, že daný člověk byl „stvořen k Božímu obrazu a je Bohem milován“?

Shrnutí

Bůh stvořil dobrý a dokonalý svět. Stvořil člověka – muže a ženu – ke svému obrazu a pověřil je, aby jeho stvoření „obdělávali a střežili“. Přestože hřích narušil vztahy, které Bůh na počátku stvořil, i dnes jsme správci stvoření a máme se starat o naše bližní. Naplňování tohoto poslání je jedním ze způsobů, jak můžeme uctívat Boha jako našeho Stvořitele.

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____

Plán pro lepší svět

Texty na tento týden

Ex 3,7; Mt 22,37–40; Ex 22,21–23; Dt 14,22–29; 26,1–11; Lv 25,9–23

Základní verš

„Nebudeš se mstít synům svého lidu a nezanevřeš na ně, ale budeš milovat svého bližního jako sebe samého. Já jsem Hospodin.“ (Lv 19,18)

Bůh ve své milosti vždy nacházel lidi, se kterými mohl navázat blízký vztah. V příbězích Henocha (Enocha; BK), Noema, Abrahama, Izáka a Jáкова (abychom zmínili alespoň některé) vidíme Boží touhu obnovit zničený vztah s lidmi. Nešlo však o snahu nějakým způsobem zvýhodnit zmíněné jednotlivce a jejich rodiny. Jejich spojení s Bohem a požehnání, které dostávali, bylo součástí velkého plánu znovu vybudovat vztahy s lidmi a předávat požehnání i dalším. Jak řekl Bůh Abrahamovi: „Učiním tě velkým národem, požehnám tě, velké učiním tvé jméno. Staň se požehnáním! ... V tobě dojdou požehnání veškeré čeledi země.“ (Gn 12,2.3)

Toto požehnání mělo být uskutečněno prostřednictvím Izraele a také díky Mesiáši, který měl povstat z izraelského národa. Bůh povolal Izrael a prostřednictvím celého tohoto národa jednal. Ustanovil jim zákony, svátky, učil je jedinečnému způsobu chování. To vše mělo formovat jejich život tak, aby mohli být požehnáním pro ostatní národy.

Podobné principy jsou součástí života věřících i v současnosti.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

BŮH, KTERÝ SLYŠÍ

⁷Hospodin dále řekl: „Dobře jsem viděl ujařmení svého lidu, který je v Egyptě. Slyšel jsem jeho úpění pro bezohlednost jeho poháněčů. Zním jeho bolesti. ... ⁹Věru, úpění Izraelců dolehlo nyní ke mně. Viděl jsem také útlak, jak je Egypťané utlačují. (Ex 3,7.9)

Osobní studium

Jestliže na něco čekáme, jsou čtyři století velmi dlouhým obdobím, zejména když se během nich postupně rozvíjí útlak a otroctví. Bůh zaslíbil, že se navrátí ke svému lidu a vyvede ho z Egypta. Rostoucí nesvoboda a sílící zotročení nutily Izraelce podílet se na budování bohatství a slávy svých pohan- ských utlačovatelů, zatímco Bůh zůstával jakoby mlčky v pozadí.

Pak se však Bůh projevil jedinečným způsobem. V opuštěné poušti se v hořícím keři zjevil nečekanému vůdci – princovi na útěku a skromnému pastýři – jménem Mojžíš. Bůh pověřil nerozhodného Mojžíše úkolem, jehož první částí bylo vrátit se zpět do Egypta s poselstvím pro Izraelce. Obsahem této zprávy bylo, že Bůh slyšel jejich volání o pomoc, viděl jejich útlak a ví o jejich utrpení – a rozhodně mu to není jedno. Právě naopak, chystá se udělat něco, co jejich situaci dramaticky změní.

Přečti si text Ex 3,16.17. Co je obsahem poselství, které měl Mojžíš zvěstovat Izraelcům? Jak je v této zprávě představen Boží plán? Co tě na Božích slovech upoutalo nejvíce? Proč?

To však ještě nebylo vše. Bůh jim nejen naplánoval lepší místo k životu, ale i to, aby neodešli z Egypta jako chudáci. Staletí se podíleli na budování bohatství Egypta. Bůh předpověděl odmítavý postoj faraona, ale ujistil Mojžíše, že Izraelcům se dostane náhrady za roky jejich těžké práce: „Zjednám tomuto lidu u Egypťanů přízeň. Až budete odcházet, nepůjdete s prázdnou.“ (Ex 3,21)

Po letech útlatu, kterému byli Izraelci vystaveni, se Bůh rozhodl vybudovat z těchto bývalých otroků nový typ společnosti. Chtěl, aby žili jiným způsobem a vytvořili společnost, která měla být životaschopná a prosperující. Božím plánem bylo, aby tento nový typ společnosti fungoval jako vzor pro okolní národy. A podobně jako u Abrahama se mělo požeňování, které Izraelci přijímali od Hospodina, přenést na celý svět.

Aplikace

Jak vnímáš skutečnost, že Bůh vidí utrpení a problémy svého lidu a slyší jeho volání o pomoc? Co ti toto poznání říká o Bohu? Uvažuj o tom v kontextu verše Ex 4,31.

DESATERO

³⁶ „Mistře, které přikázání je v zákoně největší?“ ³⁷ On mu řekl: „Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí.“ ³⁸ To je největší a první přikázání. ³⁹ Druhé je mu podobné: „Miluj svého bližního jako sám sebe.“ ⁴⁰ Na těch dvou přikázáních spočívá celý Zákon i Proroci.“ (Mt 22,36–40)

Osobní studium

Uvažuj nejprve o úvodním textu a potom si přečti verše Ex 20,1–17. Jak Ježíšovo shrnutí Desatera ovlivňuje tvé vnímání jeho jednotlivých přikázání?

Desatero bychom při čtení mohli vnímat jako Ústavu. Po krátké „preambuli“ určující základ, na kterém jsou postaveny jednotlivé výroky – v tomto případě jde o skutečnost, že Bůh vysvobozuje svůj lid –, uvádí dokument základní principy, podle kterých má žít celý národ. V případě Desatera jednotlivá přikázání ukazují, jak mohou lidé co nejlépe naplňovat svou lásku k Bohu a k sobě navzájem. Není divu, že v mnohých zemích, které vycházejí z křesťanských tradic, jsou základem jejich zákonů právě principy Desatera.

Přestože jsou jednotlivá přikázání Desatera poměrně stručná, neměli bychom podceňovat sílu jejich vlivu a také všestrannost Desatera jako zákona života. Například šesté přikázání „Nezabiješ“ (Ex 20,13) vyjadřuje a shrnuje „všechny nespravedlivé činy, jejichž záměrem je zkrátit život“, a také „sobecké přehlížení péče o potřebné“. (PP 308; NUD 144) Podobně i „Nepokradeš“ (Ex 20,15)

„odsuzuje únosy lidí, obchodování s otroky, dobytvačné války, krádeže a loupeže. ... Zakazuje šizení v obchodě a požaduje poctivé splácení dluhů a vyplácení mezd. Každý pokus získat osobní výhodu na úkor neznalosti, slabosti nebo neštěstí druhého je v nebeských knihách zaznamenán jako podvod.“ (PP 309; NUD 145)

Mohli bychom být v pokušení si říci, že vlastně nejsme tak zlí lidé. Pokud jsme nikoho nezavraždili nebo pokud jsme něco očividně neukradli, mohlo by se nám zdát, že je s námi všechno v nejlepším pořádku. Ale když Ježíš mluví o přikázáních, velmi jasně ukazuje, že přikázání nejsou dodržena jednoduchým vyhnutím se několika konkrétním činům. Přestoupení zákona se totiž můžeme dopustit i svými myšlenkami, špatnými pohnutkami nebo dokonce nevykonáním toho, o čem víme, že bychom udělat měli (Mt 5,21–30).

Představ si společnost, v níž by se každé přikázání Desatera bralo vážně a lidé by se jím řídili v jeho plnosti. Bylo by to aktivní a živé společenství lidí, ve kterém by každý z lásky k Bohu projevoval péči a lásku vůči ostatním lidem.

Aplikace

Proč máme podle tebe tendenci vnímat Desatero „omezeně“ a ignorovat širší aplikaci důležitých principů, které jsou v něm představeny? Proč se takové okleštěné chápání jednodušeji aplikuje v životě člověka a společenství?

OTROCI, VDOVY, SIROTCI A CIZINCI

Nebudeš utlačovat hosta; víte přece, jak bývá hostu v duši, neboť jste byli hosty v egyptské zemi. (Ex 23,9)

²¹Žádnou vdovu a sirotka nebudete utiskovat. ²²Jestliže je přece budeš utiskovat a oni budou ke mně úpět, jistě jejich úpění vyslyším. ²³Vzplanu hněvem a pobiji vás mečem, takže z vašich žen budou vdovy a z vašich synů sirotci. (Ex 22,21–23)

Osobní studium

Uvažuj o prvním dnešním textu. Jak bys shrnul Boží poselství pro Izrael? Jak můžeme aplikovat princip obsažený v tomto příkazu v dnešní době?

Jako nedávno osvobození otroci Izraelci věděli, jaké to je, prožívat útlak a vykořisťování. Do radosti nad nabytou svobodou zaznívá Boží upozornění, aby nezapomněli, odkud přišli, jaké bylo žít v otroctví a co vše Bůh udělal pro jejich záchranu. Hospodin ustanovil slavnost Paschy jako připomínku minulých událostí a jako příležitost vždy nanovo prožít a vyprávět příběh vysvobození: „Až se tě tvůj syn v budoucnu zeptá, co to znamená, odpovíš mu: „Hospodin nás vyvedl pevnou rukou z Egypta, z domu otroctví.““ (Ex 13,14)

Uvažuj o textu Ex 22,21–23. V čem měla být zkušenost národa s otroctvím poučením pro způsob, jakým měli Izraelci přistupovat k lidem, kteří v jejich vlastním okolí prožívali bolest, starosti a často i zápas o holou existenci?

Neuplynulo mnoho času od chvíle, kdy Mojžíš přinesl Izraelcům z vrchu Sínaj Desatero, a Hospodin ho znovu povolal, aby s ním strávil více času a dal mu podrobnější

nařízení, jak přikázání aplikovat v životě celého společenství Božího lidu. Ještě před nařízením o stavbě oltáře vysvětluje Bůh detailně ve třech kapitolách knihy Exodus důležité principy, například jak mají správně zacházet s otroky. Boží nařízení jsou v jasném kontrastu se zkušeností, kterou prožili Izraelci v Egyptě. V této části Písma nacházíme zákony týkající se násilných trestných činů, zákony o vlastnictví půdy, zákony související s každodenním životem a principy pro jednání soudů, které měly konkrétní zákony aplikovat, a tak zajistit spravedlnost (Ex 21–23).

Mezi uvedenými zákony byly nejdůležitější ty, které se týkaly obyvatel nově ustanovené společnosti. A mimořádné postavení měly zákony, které se zaměřovaly na ochranu nejzranitelnějších členů společenství a také na cizince. Tyto lidi nebylo přípustné využívat či zneužívat, měli právo na takový přístup k jídlu, který měl zajistit jejich důstojnost – například paběrkování na poli po sklizni. Takové zacházení s „nešťastníky“ nebo cizinci nebylo ve starověku vůbec běžné. I dnes mnozí zapomínají na důležité morální principy, které se týkají přístupu k různě znevýhodněným lidem.

Aplikace

Které tvé zkušenosti a vzpomínky tě vedou k milosrdnějšímu přístupu k druhým a k úsilí pomoci jim, jestliže prožívají utrpení nebo se s nimi zachází nespravedlivě?

DRUHÝ DESÁTEK

²⁸Každého třetího roku odneseš všechny desátky ze své úrody toho roku a složíš je ve svých branách. ²⁹I přijde lévijec, protože nemá s tebou podíl ani dědictví, a bezdomovec, sirotek a vdova, kteří žijí v tvých branách, a budou jíst dosyta, aby ti Hospodin, tvůj Bůh, žehnal při každé práci, kterou bude tvá ruka konat. (Dt 14,28.29)

Osobní studium

Mnoho křesťanů se řídí biblickým principem o placení (odevzdání) desátku. Většinou přitom odkazují na text u proroka Malachiáše (Mal 3,10). Na základě toho dávají deset procent svého příjmu na podporu činnosti církve a hlásání evangelia. Církve, v nichž se praktikuje dávání desátku, mají většinou velmi přesná pravidla, jak svěřené finance využívat. Takto získané prostředky jsou určeny na přímou podporu duchovních a také na evangelizaci.

Uvažuj o textu Dt 14,22–29. Jaký je podle těchto instrukcí hlavní smysl dávání desátku?

Jako věřící máme tendenci si myslet, že odevzdáním deseti procent ze svého příjmu jsme splnili svou povinnost dávat. Ale nařízení o desátku dané Izraelcům naznačuje, že deset procent bylo jen začátkem. Historické studie ukazují, že starověcí Izraelci žili a dávali podle směrnic levitského zákona, což znamenalo, že pravidelně dávali čtvrtinu až třetinu svého příjmu na Boží dílo, na podporu kněží a svatyně a na pomoc chudým.

Hebrejská tradice označuje některá nařízení z 3. a 5. knihy Mojžíšovy za tzv. „druhý

desátek“ (hebr. *ma'aser šeni*). Tyto dary byly určeny především pro podporu sirotků, vdov a cizinců. Je zřejmé, že lidé se měli těšit z výsledků své práce a oslavovat přijatou úrodu. Bůh jim zaslíbil požehnání, zejména v souvislosti s bydlením v jejich nové zemi, ale toto požehnání neměli brát jako samozřejmost, a už vůbec přitom neměli zapomínat na ty, kteří prožívali problémy a těžkosti.

Během běžného roku měli desetinu úrody přinést do svatyně, kde se měla rozdělit a použít. „Každý třetí rok měl být tento druhý desátek použit k podporování lévijců a chudých v místě bydliště. Tento desátek tvořil fond pro charitativní účely a pohostinnost.“ (PP 530; NUD 257) Při oslavách sklizně se mimo jiné kladl důraz na ty, kteří by mohli být snadno přehlédnuti nebo zapomenuti: „...odvedeš všechny desátky ze své úrody a dáš je lévijci, bezdomovci, sirotku a vdově, aby jedli v tvých branách a nasýtli se.“ (Dt 26,12)

Podle Božích nařízení měla být alespoň část darů Izraelců zaměřena na zajištění finanční a praktické pomoci těm, kteří ji potřebovali. Jak jsme již zmínili, základ takového jednání spočíval v tom, že si lidé připomínali Boží milosrdenství a spravedlnost a vyjadřovali mu za to vděčnost.

Aplikace

Uvažuj o textu Dt 26,1–11. Jak rozumíš Hospodinovým slovům zaznamenaným v těchto verších? Jak bychom měli principy obsažené v této stati aplikovat na náš postoj vůči lidem, kteří se ocitli v nouzi a potřebují pomoc?

MILOSTIVÉ LÉTO (JUBILEJNÍ ROK)

¹¹Padesátý rok vám bude létem milostivým. ... ¹²Je to léto milostivé. Budete je mít za svaté. Smíte jíst z pole, co urodí. ¹³V tomto milostivém létě se každý vrátí ke svému vlastnictví. ... ²³Země nesmí být prodávána bez práva na zpětnou koupi, neboť země je má. Vy jste u mne jen hosté a přistěhovalci. (Lv 25,11–13.23)

Osobní studium

Po vyjití z Egypta byli Izraelci národem bez domova, a proto během putování po poušti tak toužebně čekali na vstup do zaslíbené země. Bůh věděl, jak důležité bude po vstupu Izraele do Kanaánu vlastnictví půdy. Sám Bůh dohlížel na to, jak byla pod vedením Jozua přidělena jednotlivým kmenům a rodům určitá část zaslíbené země.

Hospodin však zároveň věděl, že v průběhu času okolnosti spojené s vlastnictvím půdy – bohatství, možnosti a zdroje – ovlivní rozdělení půdy a soustředí ji do rukou několika lidí. Různé okolnosti – rodinné a zdravotní problémy, špatná rozhodnutí a neúspěch – mohou způsobit, že někteří lidé budou muset dát část půdy jako zástavu, nebo ji dokonce budou muset prodat, aby přežili. To by však znamenalo, že i následující generace dané rodiny navždy přijdou o majetek.

Bůh takovou situaci vyřešil nařízením, že půdu nelze prodat natrvalo. Místo toho bylo možné půdu prodat jen do nejbližšího „milostivého léta“. V tomto roce se pak mělo vlastnictví půdy vrátit rodině, jíž půda

původně patřila. Kromě toho každý kousek prodané půdy mohl být prodejcem nebo kýmkoli z jeho rodiny odkoupen zpět – a to kdykoliv. I toto byl způsob, jakým Bůh připomínal lidem, že on je svrchovaným Vládcem a vztah k němu má ovlivňovat i vztahy k druhým lidem.

Přečti si text Lv 25,8–23. Jak by podle tebe vypadala dnešní společnost a v čem by byla jiná, kdyby se řídila principy obsaženými v těchto verších? Zaměř se hlavně na slova „nepoškozujte jeden druhého“ (Lv 25,14.17).

„Směrnice, které Bůh vydal, měly zajistit sociální rovnost. Sobotní a jubilejní rok do velké míry napravily to, co se ve společnosti a národním hospodářství pokazilo.“ (PP 534; NUD 259)

Není jisté, zda se tento ekonomický a sociální koloběh naplno dodržoval během nějakého delšího časového úseku (2Pa 36,21). Přesto uvedená pravidla nabízejí fascinující pohled na to, jak by pravděpodobně vypadal svět, kdyby se lidé opravdu řídili Božími zákony. Kromě toho v uvedených verších vidíme, že Bohu vždy velmi záleželo na chudých a přehlížených. Boží principy měly zajistit praktický projev spravedlnosti a férovosti.

Aplikace

Jak a v čem by se podle tebe daly aplikovat principy spojené s „jubilejním rokem“ v dnešní společnosti?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si 27. kapitolu „Sínaj“ a 51. kapitolu „Duch solidarity a štědrosti“ v knize *Na úsvitu dějin*.

„Nic nevystihuje zákony dané Mojžíšem lépe než dobrovolný, laskavý a pohostinný duch projevovaný ve vztahu k chudým. Ačkoli Bůh slíbil, že svému lidu požehná, prohlásil, že v zemi se vždy budou nacházet chudí lidé. Tehdy, stejně jako je tomu dnes, byli lidé vystaveni různým neštěstím, nemocem a ztrátě majetku. Avšak pokud Boží lid dbal pokynů, které jim Bůh dal, nebyli v jeho středu žebráci ani nikdo, kdo by hladověl.“ (PP 530.531; NUD 257)

„Tyto předpisy, které měly zajistit požehnání bohatým právě tak jako chudým, držely na uzdě hrabivost a podporovaly vznešeného ducha štědrosti. Pěstováním dobré vůle mezi všemi společenskými třídami je zajištěna stabilita vlády. Všichni jsme navzájem spleteni ve velké pavučině lidství. Všechno, co uděláme ve prospěch druhých, se odrazí v požehnání pro nás.“ (PP 534.535; NUD 259.260)

Otázky k rozhovoru

1. Která z nařízení daných Hospodinem prostřednictvím Mojžíše Izraelcům nejvíce upoutávají tvou pozornost (nezávisle na tom, zda byla zmíněna v lekci na tento týden)?
2. Proč se podle tebe Bůh ve svých zákonech tak silně soustředí právě na ty nejzranitelnější?
3. Jak bychom mohli zmíněné zákony vnímat a uplatňovat dnes? Podle čeho bychom se měli rozhodovat, které z těchto zákonů jsou aplikovatelné a důležité i v současnosti? Co se z uvedených nařízení můžeme naučit o způsobu, jakým měli Izraelci své společenství řídit?

Shrnutí

Bůh slyšel zoufalé volání Izraelců v Egyptě, zasáhl a zachránil je. Snažil se s nimi navázat zvláštní smluvní vztah. Chtěl jim pomoci vytvořit společnost založenou na principech, které přinesou požehnání všem – a to i těm, kteří jsou často zranitelní, přehlíženi a zapomenuti.

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Sobota – den svobody

Texty na tento týden

Ex 16,16–18; 20,8–11; Dt 5,12–15; Mt 12,9–13; Lv 25,1–7

Základní verš

„A řekl jim [Ježíš]: „Sobota je učiněna pro člověka, a ne člověk pro sobotu.““ (Mk 2,27)

Sobota byla posledním Božím stvořitelským činem během stvořitelského týdne. Z Písma se dozvídáme, že Bůh nejen sedmého dne odpočíval, ale že odpočinek stvořil jako nedílnou součást fungování světa. Sobota je projevem toho, že jsme byli stvořeni do vztahů s Bohem a s ostatními lidmi – a představuje nám, jak by měly tyto vztahy vypadat.

Nepřekvapí nás proto, že se sobota objevuje jako součást deseti Božích přikázání již brzy po ustanovení izraelského národa. V životě Izraelců měla sobota hrát jednu z klíčových rolí.

Když mluvíme o sobotě, velmi rychle se diskuze stočí k otázce, jakým způsobem bychom měli sobotu zachovávat. Co v sobotu určitě dělat nesmíme, co bychom dělat raději neměli a podobně. A přestože takové otázky jsou namístě, měli bychom především pochopit, s jakým záměrem Bůh vlastně sobotu stvořil, jakou roli by měla hrát ve světě a v životě Božího lidu, pokud ji chápeme jako symbol Boží milosti a péče.

Jak Ježíš řekl, sobota byla stvořena pro celé lidstvo. Pokud opravdu „pamatujeme na sobotní den“, bude nás to měnit každý den v týdnu. A jak ukázal Ježíš, sobota se může stát i prostředkem skutečného požehnání pro druhé lidi.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

MANA PRO KAŽDÉHO

¹⁶ „...Hospodin přikázal toto: *Nasbírejte si ho každý, kolik potřebujete k jídlu. Každý vezmete podle počtu osob ve svém stanu ómeru na hlavu.*“ ¹⁷ Izraelci tak učinili a nasbírali někdo více, někdo méně. ¹⁸ Pak odměřovali po ómeru. *Ten, kdo nasbíral mnoho, neměl nadbytek, a kdo nasbíral málo, neměl nedostatek. Nasbírali tolik, kolik každý k jídlu potřeboval.* (Ex 16,16–18)

Osobní studium

Generace židů prožily život v egyptském zajetí, kde lidé strádali pod velkým sociálním útlakem. To výrazně ovlivnilo celý národ. Bůh proto toužil pozvednout čerstvě vysvobozené otroky a ukázat jim lepší způsob života. Mimo jiné jim dal zákony, které měly napomoci co nejlepšímu fungování jejich nového společenství. Jeden z prvních kroků tohoto procesu probíhal prostřednictvím praktického a názorného „vyučování“.

Během čtyřiceti let putování po poušti se s železnou pravidelností opakovaly viditelné důkazy Boží péče, které se staly součástí života celého společenství. Šlo o nebeský pokrm, mannu, která se pravidelně objevovala (a také neobjevovala) na zemi kolem tábora Izraelců.

Jak podle úvodních veršů rozumíš pravitelství, podle kterých měli Izraelci sbírat mannu? Na co je v těchto verších položen důraz?

V 2K 8,10–15 se Pavel nepřímou odvolává na slova z knihy Exodus jako na příklad, kterým by se křesťané měli řídit při svém dávání: „Váš přebytek pomůže nyní jejich nedostatku, aby zase jindy jejich přebytek

přišel k dobru vám ve vašem nedostatku; tak nastane vyrovnání.“ (2K 8,14)

Izraelci se měli z každodenního daru many naučit, že Bůh dává dostatek pro každého člověka a pro celé stvoření. Stejný princip bychom si měli osvojit i my. Pokud si vezmeme jen tolik, kolik potřebujeme, a o náš nadbytek jsme připraveni se rozdělit s ostatními, pak bude mít každý dost a o každého bude postaráno. Pokud si každý den vezmeme jen tolik, kolik potřebujeme, vyjadřujeme tím důvěru, že i další den přinese dostatek. Utlačování lidí, mezi něž patřili i Izraelci v egyptském zajetí, měli tendenci zaměřovat se na vlastní přežití. Bůh jim však chtěl ukázat, jak vypadá život založený na důvěře, štědrosti a dávání.

Takové jednání mělo však ještě jeden významný rozměr. Každý pátek se objevovala dvojnásobná dávka many. V tento den – a jen v tento den – měli lidé v přípravě na sobotu nasbírat dvakrát více many. Takové mimořádné opatření související se sobotou bylo pro Izraelce jen další možností, jak se naučit Bohu důvěřovat. Dvojnásobný díl many, čin Boží milosti, umožnil Izraelcům naplno prožívat odpočinek, který jim Hospodin zaslíbil v souvislosti se sobotním dnem.

Aplikace

Jak by se princip „váš přebytek pomůže nyní jejich nedostatku, aby zase jindy jejich přebytek přišel k dobru vám ve vašem nedostatku; tak nastane vyrovnání“ mohl aplikovat ve vašem společenství, případně v celé společnosti?

POSELSTVÍ SOBOTY

V šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, moře a všechno, co je v nich, a sedmého dne odpočínul. Proto požehnal Hospodin den odpočinku a oddělil jej jako svatý. (Ex 20,11)

Pamatuj, že jsi byl otrokem v egyptské zemi a že tě Hospodin, tvůj Bůh, odtud vyvedl pevnou rukou a vztáženou paží. Proto ti přikázal Hospodin, tvůj Bůh, dodržovat den odpočinku. (Dt 5,15)

Osobní studium

Uvažuj o textech Ex 20,8–11 a Dt 5,12–15. Jak se tyto dvě verze přikázání o sobotě vzájemně doplňují?

Pamatování si minulosti je důležitou součástí vztahu, který chce Bůh obnovit se svým lidem. Je to vztah zaměřený na to, že Hospodin je naším Stvořitelem a Vykupitelem. Obě tyto role jsou představeny ve dvou verzích čtvrtého přikázání. Jsou proto úzce spjaty se sobotou a jejím zachováváním.

Když Izraelci vyšli ze země ovládané modlářstvím a obrovským množstvím falešných božstev, potřebovali si připomínat, že pravý Bůh je Stvořitel. Sobota byla pro takové připomínání velmi důležitá. Vše bylo umocněno v kontextu týdenního obdarování manou a jejím dvojnásobným množstvím v pátek. Šlo o každodenní připomenutí Boží stvořitelské moci. Ve verzi čtvrtého přikázání, která se nachází v Ex 20. kapitole, je Hospodin velmi jasně představen jako náš Stvořitel.

Znění čtvrtého přikázání, které se nachází v Dt 5. kapitole, je zaměřeno na záchranu, vykoupení a spasení. Právě tuto událost si měli

Izraelci připomínat a vracet se k ní každou sobotu. Ze začátku se tento příběh týkal především jejich skutečného, fyzického vysvobození z egyptského otroctví. Když však postupně rostlo jejich poznání Hospodina a jeho spásy, sobota se stále více stávala i symbolem oslavy jejich duchovního spasení.

Obě zdůvodnění pro zachovávání soboty (stvoření i spasení) měla vést k obnově vztahu mezi Bohem a jeho lidem: „Dal jsem jim také své dny odpočinku, aby byly znamením mezi mnou a jimi, aby věděli, že já, Hospodin, je posvěcují.“ (Ez 20,12) A jak jsme si ukázali, nikdy nešlo jen o tuto skupinu lidí, o izraelský národ. Na základě vztahu s Bohem měli vybudovat takový typ společenství, které mělo být vstřícné vůči podceňovaným lidem a požehnáním pro okolní svět.

„Proto ti přikázal Hospodin, tvůj Bůh, dodržovat den odpočinku.“ (Dt 5,15) Tím, že budeme sobotu vnímat jako způsob, kterým si připomínáme a slavíme naše stvoření a vykoupení, můžeme pokračovat v růstu a budování našeho vztahu nejen k Stvořiteli, ale i k lidem kolem nás. Bůh je k nám dobrotivý a milostivý – a proto i my máme být takoví ve vztahu k ostatním.

Aplikace

V kterých oblastech bychom se díky inspiraci ze sobotního přikázání měli stát lepšími, milejšími, pečlivějšími a milosrdnějšími lidmi?

DEN ROVNOSTI

⁸Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý. ⁹Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci. ¹⁰Ale sedmý den je den odpočinití Hospodina, tvého Boha. Nebudeš dělat žádnou práci ani ty ani tvůj syn a tvá dcera ani tvůj otrok a tvá otrokyně ani tvé dobytče ani tvůj host, který žije v tvých branách. ¹¹V šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, moře a všechno, co je v nich, a sedmého dne odpočinul. Proto požehnal Hospodin den odpočinku a oddělil jej jako svatý. (Ex 20,8–11)

Osobní studium

Při čtení deseti přikázání v Ex 20. kapitole a Dt 5. kapitole si jasně uvědomíme, že nejdelší a také nejpodrobnější je přikázání o sobotě. Zatímco na vyjádření některých jiných přikázání stačí v češtině jedno slovo (v hebrejštině dvě), čtvrté přikázání hovoří podrobně o tom, proč, jak a kdo má *pamatovat* na sobotní den.

Co úvodní verše říkají o služebnících, cizincích, a dokonce o zvířatech? Jak těmto slovům rozumíš?

V souvislosti s přikázáním o sobotě stojí za povšimnutí právě zaměření na druhé. Ve své knize *Ztracený význam sedmého dne* Sigve K. Tonstad píše, že takový typ přikázání je jedinečný a nemá paralelu v předpisech žádného jiného národa. Přikázání o sobotě „dává přednost směrem zdola nahoru, a ne shora dolů. Velký důraz klade na ty nejslabší a nejzranitelnější členy společnosti. Ti, kteří potřebují odpočinek nejvíce – otroci (sluhové), cizinci a tažná zvířata – jsou zmíněni jednotlivě. Během odpočinku najdou všichni znevýhodňovaní, dokonce i zvířata, svého spojence a stoupence.“ (*The Lost Meaning of the Seventh Day*; Michigan: Andrews University Press 2009, str. 126.127)

Celé přikázání se naléhavě zaměřuje na to, aby sobota byla dnem, ze kterého budou mít radost a užitek všichni. Ve světle soboty jsme si všichni rovni. Pokud je někdo během týdne zaměstnavatelem, pak nemá žádné právo vyžadovat od svých zaměstnanců práci i v sobotu. Tím důvodem je skutečnost, že i pro ně Bůh připravil den odpočinku. Pokud je někdo zaměstnancem – nebo dokonce otrokem – sobota mu připomíná, že i on je stvořen a spasen Bohem. Bůh každého člověka zve, aby slavil sobotu způsobem, který je jiný než naše každodenní povinnosti. Týká se to i těch, kteří nejsou součástí lidu světícího sobotu. Dokonce i „cizinec, který je v tvých branách“ (Ex 20,10), má mít ze soboty užitek.

Tato myšlenka musela přinést úplně jinou perspektivu do vnímání Izraelců, jejichž dosavadní zkušeností bylo jen otroctví a zanedbávání. Bůh chtěl, aby si do nové země, kterou měli obývat, nepřinesli návyky a zlozvyky jejich minulých utlačovatelů. Kromě toho, že Hospodin dal Izraelcům podrobné zákony a pravidla pro fungování společnosti, dal jim (a vlastně i nám) každotýdenní připomínku, která mocným způsobem ukazuje, že všichni jsme si před Bohem rovni.

Aplikace

Jak se můžete o požehnání soboty podělit ve svém městě nebo obci tak, aby z něj měli požehnání i ti, co sobotu nespítí?

DEN UZDRAVENÍ

9Odtud šel dál a přišel do jejich synagógy. 10A byl tam člověk s odumřelou rukou. Otázali se Ježíše: „Je dovoleno v sobotu uzdravovat?“ Chtěli ho totiž obžalovat. 11On jim řekl: „Kdyby někdo z vás měl jedinou ovečku, a ona by mu v sobotu spadla do jámy, neuchopil by ji a nevytáhl? 12A oč je člověk cennější než ovce! Proto je dovoleno v sobotu činit dobře.“ 13Potom řekl tomu člověku: „Zvedni tu ruku!“ Zvedl ji, a byla zase zdravá jako ta druhá. 14Farizeové vyšli a smluvili se proti němu, že ho zahubí (Mt 12,9–14)

Osobní studium

Sobota a její zachovávaní mělo být pozháním pro všechny. V době Ježíšova příchodu na zem však už sobota měla pro mnohé náboženské vůdce úplně jiný smysl. Namísto dne svobody a rovnosti se sobota stala dnem lidských pravidel a zákazů postavených na „tradicích“ v podání starších. Ježíš se stavěl proti takovým praktikám a názorům – a to zejména tehdy, když byly druhým lidem vnucovány.

Je pozoruhodné, jakými způsoby Ježíš zdůrazňoval skutečný smysl soboty, kterým podle něj bylo vysvobození a odpočinek. Ježíš tuto skutečnost připomínal i tím, že uzdravoval. Evangelisté zdůrazňují zejména uzdravení, která Ježíš uskutečnil v sobotu. I tímto způsobem klade Bible důraz na opravdový smysl a obsah soboty. V příbězích o uzdravení v sobotu Ježíš velmi často hovoří o tom, zda je „vhodné“ (a správné) v sobotu uzdravovat. Farizeové velmi často právě tyto jeho výroky používali jako ospravedlnění svých intrik směřujících nakonec až k Ježíšově popravě.

Uvažuj o následujících textech mluvících o Ježíšových uzdraveních v sobotu: Mt 12,9–14; Mk 1,21–26 a J 9,1–16. Co tě v těchto příbězích zaujalo nejvíce? Proč?

Ježíš svým jednáním a svými výroky potvrzoval, že sobota je důležitá. Potřebujeme sobotu určitým způsobem „ohraničit“, abychom si ji uchovali jako mimořádný čas a umožnili, aby se stala příležitostí pro rozvoj našeho vztahu s Bohem, s našimi rodinami, naším společenstvím a s naší komunitou. Ale zachovávaní soboty nesmí být sobecky zaměřeno pouze na nás. Jak řekl Ježíš: „Proto je dovoleno [řecky *exestin* – je náležité, zákonné] v sobotu činit dobře.“

Mnozí členové církve dělají mnoho dobrého a projevují péči o druhé. Ale další mezi námi cítí, že by naše pomoc mohla být větší. Víme, že Bůh se stará o ty, kteří jsou zranění, utlačováni nebo zapomenuti – a že my bychom se také o ně měli starat. V sobotu se podle přikázání nemáme zaměřovat na naši práci a jsme osvobozeni od různých každodenních povinností. To nám umožňuje mít více času na to, abychom se v sobotu zaměřili na druhé, což může být jedním ze způsobů opravdového a aktivního zachovávaní soboty. „Podle čtvrtého přikázání byla sobota zaměřena na odpočinek a náboženskou bohoslužbu. Všechno světské zaměstnání mělo být zastaveno, ale činy milosrdenství a dobrodiní byly v souladu s Hospodinovým záměrem. ... Osvobození ztrápených a potěšení plačících patří mezi skutky lásky, které jsou ozdobou svatého Božího dne.“ (WM 77)

Aplikace

Co konkrétně děláš ty osobně pro dobro druhých v sobotu? Jaké konkrétní skutky milosrdenství koná v sobotu váš sbor?

SOBOTNÍ ODPOČINEK PRO ZEMI

³Šest let budeš osívat své pole, šest let budeš prořezávat svou vinici a shromažďovat z ní úrodu, ⁴ale sedmého roku bude mít země rok odpočinutí, slavnost odpočinutí, odpočinutí Hospodinovo. Nebudeš osívat své pole ani prořezávat svou vinici. ⁵Co po tvé žni samo vyroste, nebudeš sklízet, a hrozny z vinice, kterou jsi neobdělal, nebudeš sbírat. Země bude mít rok odpočinutí. ⁶Co země v odpočinutí sama zplodí, bude vaší potravou, pro tebe, tvého otroka i otrokyni, tvého nádeníka i přistěhovalce, kteří u tebe pobývají jako hosté. ⁷I tvůj dobytek a zvěř, která je v tvé zemi, bude mít všechnu její úrodu za potravu. (Lv 25,3–7)

Osobní studium

Jak jsme si ukázali, sobota byla nedílnou součástí života Izraelců. Ale principy s ní spojené se netýkaly pouze jednoho dne v každém týdnu. Zahrnovaly v sobě i mimořádný odpočinek každý sedmý rok a také jubilejní rok po sedmi sedmiletých obdobích, který se konal každý padesátý rok.

Uvažuj o textu Lv 25,1–7. Co je na tomto typu pokynů pozoruhodné? Jakým způsobem by se tyto principy mohly stát součástí tvého života a tvé práce?

Sobotní rok umožňoval, aby zemědělská půda ležela jeden rok ladem. Jde o pozoruhodný čin správcovství půdy a moudrost takového jednání je v zemědělství obecně známá.

Sedmý rok měl velký význam i pro otroky (Ex 21,1–11). V případě, že se Izraelci ocitli v tak velké nouzi, že museli sami sebe prodat do otroctví, sedmý rok měli být osvobozeni. I nezaplacené dluhy měly být na konci sedmiletého období zrušeny (Dt 15,1–11).

Podobně jako se v případě many na poušti spoléhali Izraelci na Boží jednání a jeho péči, i skutečnost, že každý sedmý rok neseli a nechali pole ladem, byla projevem důvěry v Boha, že úroda z předchozího roku a to, co se samo urodí na polích, jim bude stačit na živobytí. Obdobně propuštění otroků a zrušení dluhů bylo nejen činem milosrdenství, ale také projevem důvěry, že se Bůh postará o jejich potřeby. Dá se říci, že se lidé měli naučit, že nikdo nemusí nikoho vykořisťovat nebo zneužívat, aby si zajistil vlastní živobytí.

Model a principy soboty byly úzce propojeny se strukturou a fungováním celého společenství Izraele. I zachovávaní soboty v dnešní době by mělo být duchovní zkušeností, která změní a ovlivní celý náš život. Dalo by se říci, že sobota je praktickým projevem toho, jak žít podle Ježíšova příkazu a hledat nejprve jeho království: „Váš nebeský Otec přece ví, že to všechno potřebujete ... a všechno ostatní vám bude přidáno.“ (Mt 6,32.33)

Aplikace

Jakým způsobem ovlivňuje svěcení soboty zbývajících šest dní tvého týdne? Pokud je člověk od neděle do pátku chamtivý, sobecký a bezcitný, jaký význam má, že takový „není“ v sobotu? (Nebo jinak řečeno, může vůbec takový člověk být v sobotu jiný než po celý zbytek týdne?)

PODNETY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 26. kapitolu „Putování pouští“ z knihy *Na úsvitu dějin* a 29. kapitolu „Sobota“ v knize *Touha věků*.

„Ježíš jasně řekl, že pomoc trpícím je v souladu s přikázáním o sobotě. Odpovídá činnosti Božích andělů, kteří se neustále pohybují mezi nebem a zemí a slouží trpícímu lidstvu. ... I člověk má v sobotu své povinnosti. Musí se postarat o základní životní potřeby, zabezpečit nemocné, pomáhat chudým. Ten, kdo v sobotu přehlíží potřeby trpících, není bez viny. Boží den odpočinku byl stvořen pro člověka a skutky milosrdenství k němu patří. Bůh nechce, aby jeho stvoření, byť jen jednu hodinu, trpělo, pokud je možné mu v sobotu nebo v kterýkoli jiný den pomoci.“ (DA 206.207; TV 128)

Otázky k rozhovoru

1. Kdy jste nejvíce vnímali zachovávání soboty jako projev vaší důvěry Bohu? Prožili jste zkušenost podobnou „maně“, když Bůh mimořádným způsobem zasáhl nebo vám požehnal v odpovědi na vaši důvěru v něho? Pokud ano, podělte se o tuto zkušenost ve vaší třídě sobotní školy a řekněte, co jste se z toho naučili.
2. Jak jsme viděli v rozdílném znění čtvrtého přikázání v knihách *Exodus* a *Deuteronomium*, Bůh zdůrazňuje různé aspekty soboty. Která charakteristika soboty vás naplňuje největší vděčností?
3. Uvažujte společně o tom, jak byste se mohli podělit o požehnání ze soboty ve vašem městě?
4. Jakými způsoby sobota mění váš život? V kterých oblastech by principy soboty mohly (nebo měly) ovlivnit tvůj život výrazněji?

Shrnutí

Bůh dal sobotu jako připomínku stvoření a vykoupení, má však i mnoho praktických přínosů. Zachovávání soboty nás vede k důvěře v Boží péči o nás, učí nás žít s vědomím, že před Bohem jsme si všichni rovni, a může nás vést ke změně našich vztahů. Ježíš zjevil svůj ideál soboty uzdravováním nemocných a zdůrazněním, že sobota je dnem požehnání pro ty, kteří jsou v nouzi.

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Milost a spravedlnost v Žalmech a Příslovích

Texty na tento týden

Ž 9,8-11.14-21; Ž 82; Ž 101; Ž 146; Př 10,4; Př 13,23.25; 30,7-9

Základní verš

„Dopomozte nuznému a sirotkovi k právu, poníženému a chudému zjednejte spravedlnost, pomozte vyváznout nuznému ubožáku, svévolným ho vytrhněte z rukou!“ (Ž 82,3.4)

Knihy Žalmy a Přísloví popisují nejen zkušenosti prožité v souvislosti s uctíváním Boha a různými náboženskými aktivitami, ale také s tím, jak člověk prožívá každodenní život. Zatímco kniha Přísloví nabízí širokou škálu moudrých poučení, která se týkají vztahů, rodiny, ale i podnikání a vedení lidí, Žalmy jsou sbírkou písní, které popisují různé citové a duchovní zkušenosti od nářků plných bolesti po radostné chvály – a také všechno mezi tím. Můžeme si tedy uvědomit, že naše víra ovlivňuje každou oblast našeho života, protože Bohu záleží na všem, co prožíváme.

Současně však platí, že uvažujeme-li upřímně o tomto hříchem poznamenaném světě, nemůžeme přehlédnout nespravedlnost, která je hlubokou zkušeností lidských bytostí. Nespravedlnost je v Písmu charakterizována jako něco, o čem Bůh nejen ví, ale snaží se ji i napravit nebo alespoň zmírnit. Právě Hospodin je nadějí zoufalých lidí, lidí v bezvýchodné situaci.

I když se v rozsahu této lekce můžeme jen zčásti dotknout toho, co knihy Žalmy a Přísloví o daném tématu říkají, možná vás naše studium inspiruje k tomu, abyste byli aktivnějšími (a iniciativnějšími) v uspokojování potřeb chudých, utlačovaných a slabých, kterých je kolem nás vždy dost a kterým jsme povinni pomáhat.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

ŽALMY – PÍSNĚ NADĚJE PRO UTLAČOVANÉ

¹⁰Hospodin je zdeptanému nedobytným hradem, v dobách soužení je hradem nedobytným.

¹¹V tebe nechť doufají, kdo znají tvé jméno. Vždyť ty, kdo se dotazují po tvé vůli, neopouštíš, Hospodine. (Ž 9,10.11)

Osobní studium

Už jsme zmínili, že Bůh slyší a vidí ty, kteří prožívají bolest a trápení. V žalmech často slyšíme volání lidí, kteří sice vložili svou důvěru v Boha, ale ve skutečnosti kolem sebe nevidí, že by se děla spravedlnost. Ujištění o Boží dobrotě, spravedlnosti a moci se může ztrácet ve zkušenosti lidí (autorů žalmů), kteří jsou zdrzeni nespravedlností a útlakem.

I v těžkých chvílích zůstávají žalmy písněmi. Žalmisté i přes bolest a tragédii zpívají. Jejich život a jejich víra stále trvají, stejně jako jejich naděje. Touží, ba přímo bytostně potřebují, aby Bůh začal jednat dříve, než bude pozdě, než zlo zvítězí, než je jejich utlačovatelé zničí zlobou, kterou je drtí. Takovým způsobem se žalmista snaží překlenout propast mezi jejich vlastní vírou a zkouškami a tragédiemi, které vstoupily do jejich života.

Uvažuj o textu Ž 9,8–21. Pokus se představit si okolnosti, ve kterých se ocitl David (autor tohoto žalmu). Jak je v tomto textu vyjádřeno napětí mezi jeho vírou v Boží dobrotu a zkušeností, kterou právě prožívá? Jak se ty uprostřed náročných situací vyrovnáváš s vlastními pochybnostmi o Bohu a o své víře?

V žalmech je reakcí na popsané napětí naděje a víra v zaslíbení o Boží dobrotě a jeho spravedlivém soudu. Zlo a nespravedlnost možná nyní vypadají jako vítězové, ale Bůh bude soudit hříšníky a nespravedlivé a potrestá je. Ti, kteří prožili ústrky a stali se obětmi hříšného chování druhých lidí, budou nakonec obnoveni a uzdraveni.

C. S. Lewis ve své knize *Úvahy nad žalmy* popisuje své překvapení z toho, že autoři žalmů se opakovaně domáhají Božího soudu a toužebně ho očekávají. Jelikož dnes mnoho čtenářů Bible považuje soud za strašáka nebo hrozbu, Lewis uvažuje o původním hebrejském vnímání soudu a píše: „Stovkám a tisícům lidí, kteří přišli o všechno a kteří mají právo zcela na své straně, se konečně dostane slyšení. Je samozřejmé, že se soudu neobávají. Vědí, že jejich záležitost je nevyvratitelná – jde jen o to, aby mohli být slyšeni. A k tomu dojde tehdy, až Bůh přistoupí k soudu.“ (C. S. Lewis, *Úvahy nad žalmy*. Návrat domů, Praha 1999, str. 13)

V žalmech můžeme najít naději pro utlačované, pro ty, kteří prožívají utrpení a zklamání právě dnes.

Aplikace

Jaké je tvé osobní vnímání Božího soudu? Očekáváš ho s nadějí a důvěrou, nebo prožíváš v souvislosti se soudem obavy a nejistotu? Zdůvodni své odpovědi.

„BOŽE, POVSTAŇ, ROZSUĎ ZEMI...!“

¹Pro Asafa. V shromáždění bohů postavil se Bůh, vykoná soud mezi bohy: ²„Dlouho ještě chcete soudit proti právu, stranit svévolníkům? ³Dopomozte nuznému a sirotkovi k právu, poníženému a chudému zjednejte spravedlnost, ⁴pomozte vyváznout nuznému ubožáku, svévolným ho vytrhněte z rukou!“ (Ž 82,1–4)

Osobní studium

Přečti si celý Žalm 82. Jak bys shrnul hlavní myšlenku tohoto žalmu? Jak bys ji aplikoval do dnešní doby?

Přestože Bůh určil Izraelcům pravidla a uspořádání (fungování) společnosti, v různých obdobích dějin národ selhával a odkláněl se od Božích plánů. Často se stávalo, že Izraelci se svým nespravedlivým chováním a utlačováním druhých nijak nelišili od okolních národů. Představitelům národa – králům, soudcům a kněžím – šlo mnohdy jen o vlastní prospěch a jejich přízeň se dala získat úplatky. Bez možnosti domoci se spravedlnosti u soudu byli obyčejní lidé (zejména ti chudí) nezřídka předmětem zneužívání a vykořisťování.

Žalm 82 je odpovědí na takovou situaci. Popisuje Boha jako Nejvyššího soudce a zobrazuje scénu, při které soudí vůdce národa a také soudce. Tento žalm zdůrazňuje, aby lidé pověření ve společnosti takovou odpovědností „v jeho jménu soudili“ (PK 198; OSU 75). Soudci tedy měli vykonávat svou činnost jako představitelé Boha a zároveň jako jeho podřízení. Podle žalmistova vnímání je Boží spravedlnost vzorem, podle kterého má fungovat i pozemská spravedlnost. Nebeská spravedlnost je zároveň měřítkem, kterým bude posuzována pozemská spravedlnost – a také ti, co ji představují a prosazují.

Žalm 82 končí jasným voláním, aby Bůh jednal (Ž 82,8), aby zasáhl a aby ukončil nespravedlnost, která se tak bezohledně rozmohla v celém národě. Podobně jako mnoho jiných žalmů, i tento propůjčuje hlas němým a utlačovaným, které umlčel nespravedlivý systém, v němž museli žít a pracovat.

V tomto žalmu zaznívá volání k Bohu jako k Nejvyššímu soudci a svrchovanému Vládci vesmíru, celé země a všech národů. Neexistuje vyšší instance ani autorita, k níž by se dalo odvolat. Je jisté, že pokud pozemské soudy zůstanou hluché a nezastanou se chudých a utlačovaných – což se dělo a děje až příliš často –, pak je tu ještě jedna zaručená, nezpochybnitelná možnost, kde se dá dovolat spravedlnosti.

Do našeho života mohou přijít situace, kdy se staneme obětí nespravedlnosti. Jindy však můžeme být my sami příčinou takové nespravedlnosti vůči druhým nebo z ní dokonce profitovat. Podobné texty jako v Žalmu 82 nám mohou přinést moudrost a hlubší pohled na danou problematiku, ať už jsme utlačovaní nebo utlačovatelé. Boha znepokojí i nespravedliví soudci. Také na ně se však dívá jako na své děti a chce, aby se rozhodli pro lepší způsob života (Ž 82,6). Bohu záleží i na těch, kteří (z různých příčin) stojí na straně nespravedlnosti. Pokud dovolí, aby je Bůh změnil, existuje i pro ně naděje.

Aplikace

Co bys mohl udělat pro to, aby ve tvém okolí vítězilo dobro, spravedlnost a pravda? Jak bys mohl pomoci někomu ze svého okolí, kdo zrovna prožívá bolest a trápení vlivem nespravedlnosti, která ho potkala?

KRÁLOVSKÉ SLIBY

⁵Kdo pomlouvá bližního, toho umlčím. Kdo má pyšné oči a naduté srdce, toho nestrpím. ⁶Vyhlednu si v zemi věrné lidi, aby se mnou přebývali. Kdo jde bezúhonnou cestou, ten bude v mých službách. ⁷Nesmí přebývat v mém domě, kdo zálučně jedná. Kdo proradně mluví, na oči mi nesmí. (Ž 101,5–7)

Osobní studium

Přečti si Žalm 101. Jaké důležité rady z něj můžeš uplatnit ve svém vlastním jednání a postojích – ať už je tvá odpovědnost ve společnosti jakákoliv?

Žalm 101 je napsán z pozice krále, tedy z pohledu člověka odpovědného za celý národ. Má se za to, že autorem je samotný David a že vznikl v prvních letech jeho králování nad Izraelem. Součástí textu jsou patrně i sliby, které dal jako král na začátku své vlády. Během období, kdy bojoval za Saula a později se před ním ukrýval jako uprchlík, David na vlastní kůži okusil, jaké škody může způsobit národu i vlastní rodině král, který se dostane na sceně. David se rozhodl, že on sám bude zcela jiným typem vládce.

Asi jen málo z nás se v životě stane politickým lídrem, ale každý máme v životě postavení, ve kterém můžeme ovlivňovat a povzbuzovat druhé lidi – v práci, ve škole, v rodině, v sousedství nebo například v sborovém společenství. Ellen G. Whiteová v souvislosti s našim vlivem napsala: „Davidovy sliby zaznamenané v Žalmu 101 by měly být

sliby každého, na kom spočívá odpovědnost za vliv v domově.“ (CT 119)

Vždy, když máme možnost, měli bychom být připraveni obhajovat a prosazovat tyto principy u lidí, kteří jsou ve vedoucím postavení. A každý z nás by měl ve své sféře vlivu aplikovat principy, o kterých mluví David ve svém žalmu. Je to cesta, jak být požehnaným pro druhé.

Na začátku žalmu David vzdává čest Bohu za jeho milost a spravedlnost (Ž 101,1), které jsou základem všeho, o co chtěl David usilovat jako král. Toužil se naučit, jak ve svém životě a vládě praktikovat a prosazovat milosrdenství a právo. Aby se mu to podařilo, musel odolávat pokušení jednat nepoctivě, bezcharakterně a sobecky. To vše jsou nástrahy, které číhají na každého člověka ve vedoucí funkci, respektive na toho, komu je svěřena odpovědnost rozhodovat o druhých.

David si uvědomoval potřebu mít rádce, kteří by mu pomáhali jednat správně a dělat dobrá rozhodnutí. Proto slibuje, že bude hledat věrné lidi a ustanovovat důvěryhodné úředníky. Milost a spravedlnost měla charakterizovat nejen jeho vlastní jednání, ale i činy jeho spolupracovníků.

Aplikace

Jakým způsobem si můžeme do své blízkosti vybrat lidi, kteří nám pomohou žít (a možná i vést druhé lidi) spravedlivě a milosrdně?

CHOZENÍ S BOHEM

⁵Blaze tomu, kdo má ku pomoci Boha Jákobova, kdo s nadějí vzhlíží k Hospodinu, svému Bohu, ⁶jenž učinil nebesa i zemi s mořem a vším, co k nim patří, jenž navěky zachovává věrnost. ⁷Utištěným dopomáhá k právu, hladovým chléb dává. Hospodin osvobozuje vězně. ⁸Hospodin otvírá oči slepým, Hospodin sehnuté napřimuje, Hospodin miluje spravedlivé. ⁹Hospodin ochraňuje ty, kdo jsou bez domova, ujímá se sirotka i vdovy, svévolným však mate cestu. (Ž 146,5–9)

Osobní studium

Když procházíme knihu Žalmy, stále silněji v ní zaznívá provolávání Boží slávy. Posledních pět žalmů začíná přímou a jednoduchou výzvou k chválení Hospodina. První z těchto žalmů (Ž 146) se však zaměřuje i na Boží zájem o chudé a utlačované jako na primární důvod k oslavování Boha.

Přečti si Žalm 146. Jaké poselství v něm zaznívá pro tebe? Na co je položen důraz ve verších 5–9?

Jako je jisté, že Bůh je Stvořitel světa (Ž 146,6), mluví tento žalm také o skutečnosti, že Bůh na tomto světě neustále jedná – soudí, sytí, vysvobozuje, uzdravuje, pomáhá, ochraňuje a stará se. Tato jeho činnost je zaměřena na lidi, kteří jeho pomoc potřebují. Takový pohled na Boha je nesmírně inspirující – Bůh jedná v našich životech, v našem společenstvích a na celém světě.

Někdy se můžeme domnívat, že lidem v nouzi máme pomáhat, neboť to Bůh přikázal. V Žalmu 146 se však dozvídáme, že je to něco, co Bůh již dělá – a my jsme tedy přivzváni, abychom se k němu v této pomoci přidali. Když se snažíme bojovat proti chudobě, útlaku a nemocem, potom ve skuteč-

nosti spolupracujeme s Bohem a pomáháme mu naplňovat jeho cíle. Jakou větší výsadu bychom mohli získat, než že spolupracujeme s Bohem v uskutečňování toho, o čem se tak inspirativně píše v Žalmu 146?

Pokud se však připojíme k tomu, co dělá Bůh, můžeme z toho mít sami užitek. Křesťané často říkají, že „hledají Boha“ a touží mít s ním bližší vztah. Verše jako Ž 146,7–9 (a mnoho dalších v celém Písmu) naznačují, že jedním ze způsobů, jak „najít“ Boha, je připojit se k tomu, co on sám dělá. Pokud tedy Bůh pozvedá chudé, nemocné a utlačované, jak o tom hovoří Žalm 146, pak naše úsilí pomáhat lidem v nouzi je skutečnou spoluprací s Bohem. „Kristus přišel na tuto zemi žít a pracovat mezi chudými a trpícími. Jim věnoval nejvíce své pozornosti. A i dnes prostřednictvím svých dětí navštěvuje chudé, nuzné, zmírňuje soužení a ulevuje trpícím. Pokud by nebylo bídy a utrpení, pak bychom neměli jak porozumět milosrdenství a Boží lásce, nechápali bychom, jak je nebeský Otec shovívavý a soucitný. Evangelium nikdy lépe nevyjádří podstatu lásky, než když se dostane do té nejchudší a nejpotřebnější oblasti.“ (7T 226)

Aplikace

Jaká je tvá zkušenost s myšlenkou, že jestliže pomáháme a sloužíme druhým, jsme Bohu blíží?

PŘÍSLOVÍ – PROJEVY MILOSRDENSTVÍ

²²Neodírej nuzného, vždyť nic nemá, po utištěném nešlapej v bráně. ²³Neboť jejich spor povede Hospodin, uchvátí život jejich uchvatitelům. (Př 22,22.23)

Osobní studium

Kniha Přísloví je sbírkou moudrosti a výroků, které se dotýkají různých oblastí a témat lidské zkušenosti. Mimo jiné zde nacházíme úvahy a poznámky týkající se chudoby a bohatství, spokojenosti a nespokojenosti, a také spravedlnosti a nespravedlnosti. V životě se často setkáváme se situacemi, které jsou nejednoznačné a komplikované. Přísloví nás upozorňují na různé okolnosti a rozhodnutí, které ovlivňují náš život. I když se snažíme zůstat Bohu věrní, často jsme postaveni před složitou volbu.

Přečti si a uvažuj o těchto verších: Př 10,4; 13,23.25; 14,31; 15,15.16; 19,15.17 a 30,7–9. Co tyto verše říkají o bohatství, chudobě a pomoci lidem v nouzi?

Přísloví zdůrazňují, že Bohu leží na srdci chudí a zranitelní – záleží mu na nich. Lidé se mohou v bídě a problémech ocitnout z různých důvodů – složité okolnosti, špatné rozhodnutí, zneužívání a vykořisťování. Ať už je příčinou jejich obtíží cokoliv, Hospodin je stále představen jako Stvořitel (Př 22,2)

a Ochránce (Př 22,22.23). Lidé v nesnázích nesmějí být nikdy utlačováni nebo zneužíváni – ať už se dopustili jakékoliv chyby.

Přestože přísloví nabízejí lepší život prostřednictvím moudrých rozhodnutí a poslušnosti vůči Bohu, výsledkem Božího požehnání nemusí být jen bohatství. Věrnost Bohu je vždy vnímána jako něco důležitějšího a prospěšnějšího než materiální profit: „Lepší je málo se spravedlností než hojně výnosy s bezprávím.“ (Př 16,8; ČSP)

Dalším důležitým tématem knihy Přísloví je slušnost a čestné jednání v obchodě, podnikání, vládnutí a prosazování spravedlnosti (Př 14,5.25; 16,11–13; 17,15; 20,23; 21,28; 28,14–16). Kniha Přísloví se nezaměřuje pouze na život jednotlivce, ale nabízí i hlubší pochopení toho, jak by měla fungovat společnost jako celek, aby přinášela užitek všem – a nejvíce těm, kteří potřebují ochranu. Mimo jiné zde můžeme najít připomínku, že ti, co spravují a vedou společnost, by tak měli činit s Boží pomocí (Př 8,15.16) a měli by přinášet Boží milost a jeho milosrdenství lidem, kteří jsou v nouzi.

Aplikace

Je poměrně snadné soucítit s lidmi, kteří se nacházejí ve špatné nebo složité situaci. Jak můžeme v takové situaci proměnit naše pocity v činy?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 73. kapitolu „Davidovo stáří“ z knihy *Na úsvitu dějin*. Pokud máte možnost, přečtěte si také kapitolu „Soud v žalmech“ v knize C. S. Lewise *Úvahy nad žalmy* (Návrat domů, Praha 1999, 2015).

„Davidovy žalmy přecházejí z hlubin viny a sebeodsouzení k nejdůvěrnějšímu společenství s Bohem. Jeho životní příběh ukazuje, že hřích přináší jen hanbu a nesnáze, ale také zvěstuje, že Boží láska a milosrdenství dosáhnou i do těch nejhlubších hlubin. Víra pozvedne člověka, který činí pokání, aby prožíval přijetí za Božího syna nebo dceru!“ (PP 754; NUD 371)

O moudrosti v knize *Přísloví*: „Tyto principy podmiňují dobré fungování společnosti, světských i náboženských organizací. Právě tato moudrá pravidla chrání náš majetek i život. Za všechno, co umožňuje vzájemnou důvěru a spolupráci, vděčí svět Božímu zákonu, který je uveden v Božím slově a který je – i když značně zastřené a téměř neznatelně – zapsán v srdcích lidí.“ (Ed 137; VYCH 82)

Otázky k rozhovoru

1. Jakým způsobem a v jakých oblastech vnímáte sami sebe jako ty, kteří mají vliv na druhé? Jak můžete být v této oblasti svého života nositeli spravedlnosti a milosrdenství?
2. Uvažujte o společenské struktuře naší společnosti. Jak můžete v rámci stávajícího systému pracovat ve prospěch zlepšení osudu lidí v nouzi?
3. Proč jsou principy spravedlnosti a poctivosti tak důležité pro budování silné společnosti?
4. Kniha *Přísloví* se zaměřuje na moudrost, která nám umožní žít lepším životem. Co vám toto poznání říká o tom, jaký je Bůh?

Shrnutí

Žalmy a *Přísloví* jsou dvě biblické knihy, které se mimo jiné zaměřují na to, jak žít věrně a čestně uprostřed životních zkoušek a těžkostí. Obě knihy nabízejí hlubší pohled na Boží plány pro lidskou společnost a mimořádný zájem, který Bůh projevuje o chudé a utlačované. Nářek v *Žalmech* i moudrost v *Příslovích* naznačuje, že Bůh ví o situaci člověka a zasahuje, aby chránil ty, kteří jsou tak často přehlíženi a zneužíváni. A pokud se do něčeho takového pouští sám Bůh, pak bychom ani my neměli zůstat stranou a měli bychom v tom rozpoznat i své poslání.

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Volání proroků

Texty na tento týden

1S 8,10–18; Am 5,10–15; Mi 6,8; Gn 19,1–13; Ez 16,49; Iz 1,15–23

Základní verš

„Človče, bylo ti oznámeno, co je dobré a co od tebe Hospodin žádá: jen to, abys zachovával právo, miloval milosrdenství a pokorně chodil se svým Bohem.“ (Mi 6,8)

Starozákonní proroci patří mezi nejzajímavější postavy Písma. Hlas, který byl slyšet, odvážné poselství, vyjádření zármutku, bolesti a hněvu, jejich nadšení a příležitostně také „hraná podobenství“, kterými zvěstovali Boží poselství – to vše z nich dělalo nepřehlédnutelné osobnosti. Jejich poselství nebylo možné nebrat na vědomí, ačkoli ne vždy bylo pohodlné být v jejich blízkosti.

Poselství proroků určené Božímu lidu mělo navrátit národ zpět k Hospodinu. Izraelci a jejich vůdci se nechávali velmi snadno ovlivnit modlami a životním stylem okolních národů. Proroci měli nevděčnou úlohu vést lidi k pokání. Někdy stačilo připomenout Boží lásku a všechno, co pro ně Hospodin v minulosti udělal, jindy musela z jejich úst zaznívat varování a také hrozby toho, jaké následky jim přinese porušování smlouvy a zapomínání na Boha.

Proroci upozorňovali národ a jeho vůdce na hříchy, kterých se dopouštěli. Mezi největší zlo patřil útlak chudých, nuzných a bezmocných mezi nimi. Ano, uctívání model bylo nepřijatelné. Ano, následování falešných náboženských praktik bylo odsouzené. Ale minimálně stejně obłudné a trestuhodné bylo i špatné chování k slabým a chudým.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

VOLÁNÍ PO SPRAVEDLNOSTI

¹⁰Samuel pověděl všechna Hospodinova slova lidu, těm, kteří od něho žádali krále. ¹¹Pravil: „Toto bude právo krále, který nad vámi bude kralovat: Vezme vám syny a zařadí je ke svému vozatajstvu a jezdeckvu... ¹³Také dcery vám vezme... ¹⁴Vezme vám nejlepší pole, vinice a olivové háje a dá je svým služebníkům. ... ¹⁶Vezme vám otroky a otrokyně a nejlepší jinochy i osly, aby pro něho pracovali. ¹⁷Bude vybírat desátky z vašich stád, a stanete se jeho otroky. ¹⁸A přijde den, kdy budete úpět kvůli svému králi, kterého jste si vyvolili, ale Hospodin vám onoho dne neodpoví.“ ¹⁹Lid však odmítl Samuela uposlechnout. Prohlásili: „Nikoli. Ať je nad námi král!“ (1S 8,10.11.13.14.16–19)

Osobní studium

Navzdory jasnému a podrobnému plánu, který Bůh pro Izraelce připravil, národ jen málokdy žil v souladu s Boží vůlí. Již několik generací po usazení se v zaslíbené zemi žádali od soudce a proroka Samuela, aby jim ustanovil krále, který by vedl jejich národ, stejně „jako je tomu u všech národů“ (1S 8,5).

Jak podle úvodních textů Samuel reagoval na žádost Izraelců, aby jim ustanovil krále? Před čím je varoval a na co je upozornil?

Samuel rozpoznal, že takový krok by Izraelce přiblížil k ostatním národům i v jiných oblastech než jen ve způsobu politického uspořádání. Ačkoli se Samuel snažil radit Saulovi, prvnímu králi, netrvalo dlouho a Boží prorocství se začalo naplňovat. Dokonce ani v době největšího rozmachu izraelského království David a Šalomoun neunikli pokušení zneužít svou moc.

Během vlády izraelských a judských králů Bůh opakovaně posílal proroky, kteří králům i lidu připomínali Bohem danou odpovědnost za přehlížené členy společnosti.

V textech proroků můžeme najít opakované výzvy, abychom žili a jednali spravedlivě. Proroci se velmi jasně stavěli proti nesprávnému chování Izraele a jeho

vůdců. Velmi často a naléhavě se vyjadřovali i proti jednání, které ubližovalo slabým, chudým a bezmocným.

Při uvažování nad horlivou snahou starozákonních proroků Abraham Joshua Heschel porovnává naši pasivitu a naši neodvodněnou spokojenost s naléhavostí výzev proroků, kteří volali po spravedlnosti: „Skutečnosti, které kdysi tak děsily proroky, jsou i dnes součástí našeho světa. ... Jejich naléhavá nespokojenost s nespravedlností nám může připadat jako přehnaná nebo dokonce hysterická. A přestože jsme dnes neustále svědky nespravedlivých skutků, projevy pokrytectví, lži, násilí, krutosti, utrpení a bídy, málokdy nás to znepokojí, pobouří nebo dokonce vyburcuje ke konkrétnímu jednání. Pro proroky však měly i malé projevy nespravedlnosti kosmické rozměry.“ (The Prophets. New York: Jewis Publication Society of America, 1962, str. 3.4)

Proroci nám pomáhají nahlédnout do Božího uvažování a jeho pocitů. Když vystupují jako Boží zprostředkovatelé, pomáhají nám vidět nespravedlnost a utrpení na tomto světě pohledem Božích očí naplněných slzami. Jejich horlivost je i dnes pro nás výzvou něco dělat, spolupracovat s Bohem na zmírnění a nápravě útlaku a bolesti, které jsou kolem nás.

Aplikace

Kdy a jak toužíš ve svém životě být jako ostatní? Jak může tato touha ublížit tobě a lidem okolo?

ÁMOS

¹⁴Ámos Amasjášovi odpověděl: „Nebyl jsem prorok ani prorocký žák, zabýval jsem se dobyt看em a sykomorami. ¹⁵Hospodin mě vzal od ovcí, Hospodin mi rozkázal: „Jdi a prorokuj Izraeli, mému lidu!“ (Am 7,14.15)

Osobní studium

Ámos veřejně přiznával svou nedostatečnou kvalifikaci k tomu, aby se stal prorokem. Ale když představoval Izraelcům své poselství, jasně prokazoval schopnost přimět své posluchače, aby pozorně naslouchali.

Prorok začal zmínkou o okolních národech – Syřanech, Pelištejcích, Feničanech, Edómcích, Amónovcích a Moábcích – a podrobně popisuje jejich zločiny, ohavnosti a zvěrstva, vše, za co je Bůh trestá (Am 1,3–2,3). Je snadné si představit, jak Izraelci tleskali této obžalobě svých nepřátel. Vždyť mnohé zločiny těchto národů byly namířených právě proti nim samotným.

Potom však Ámos zacílí svá slova blíže – a vyhláší Boží soud nad Judou, jižním sousedem Izraele v nyní už oddělených královstvích. Ámos tlumočí Boží poselství a poukazuje na jejich odmítnutí Boha, neposlušnost jeho přikázání a odhaluje trest,

který má na ně dopadnout (Am 2,4.5). I tentokrát si dokážeme představit, jak obyvatelé severního království tleskají Ámosovi, když své hrozby směřuje na zneprátený lid.

Pak se však Ámos obrátil na své posluchače. Ve zbytku knihy se věnuje hříchům Izraele v Božích očích – modlářství, nespravedlnosti a opakovanému úpadku.

Přečti si texty Am 3,9–11; 4,1.2; 5,10–15 a 8,4–6. Před jakými hříchy Ámos varuje?

Ámos se rozhodně nevyjadřuje diplomaticky. Jeho varování před zkázou jsou naplněna naléhavými prosbami, aby se lidé vrátili zpět ke svému Bohu. Součástí jejich pokání měla být i obnova jejich smyslu pro spravedlnost a péče o chudé mezi nimi: „Ať se valí právo jako vody, spravedlnost jak proudící potok.“ (Am 5,24) Poslední verše Ámosova proroctví se soustřeďují na budoucí obnovu Božího lidu (Am 9,11–15): „V nejtemnější hodině jejich odpadnutí jim Bůh poslal láskyplný vzkaz o odpuštění a o naději.“ (PK 283; OSU 111)

Aplikace

Za jakých okolností bychom měli být připraveni hlásat nepopulární, nepříjemné a možná i drsné poselství o nápravě nespravedlnosti? Podle čeho můžeme rozpoznat vhodnost (nebo nutnost) takového poselství?

MICHEÁŠ

Človče, bylo ti oznámeno, co je dobré a co od tebe Hospodin žádá: jen to, abys zachovával právo, miloval milosrdenství a pokorně chodil se svým Bohem. (Mi 6,8)

Osobní studium

Uvažuj o úvodním textu. Jakým způsobem můžeš právě teď naplňovat tato slova?

Text Mi 6,8 patří mezi nejznámější verše Písma. A přestože text často citujeme, možná neznáme dobře kontext, v jakém je napsán.

Uvažuj o verších Mi 2,8–11 a 3,8–12. Jaké chování lidí prorok v textech odsuzuje?

Během vlády judského krále Achaze kleslo chování Boží lidu na samotné dno. Stále více se rozšiřovalo modlářství a další hříšné praktiky. A také podle konstatování jiných současných proroků pokračovalo vykořisťování a ožebračování chudých.

Podobně jako u dalších proroků té doby, i u Micheáše zaznívá poselství o zániku a odsouzení. V prvních třech kapitolách jeho proroctví nacházíme velmi silné vyjádření Božího hněvu a také smutku nad zlem, kterého se Boží lid dopouští.

Bůh se však svého lidu nevzdal. I pronikavý hlas a tvrdé poselství proroků ukazovaly, že Bůh se neustále o svůj lid zajímá. Varování proroků přicházela právě proto, že Bůh se o svůj lid staral a miloval ho. Toužil svému lidu odpustit a obnovit ho. Jeho hněv neměl trvat navěky (Mi 7,18–20).

Takový je i kontext známých slov o zachovávaní práva, lásce k milosrdenství a pokorném chození s Bohem. Tyto výzvy znějí možná jednoduše, ale žít tímto způsobem může být náročné – zvláště pokud jsou podobné hodnoty v rozporu s většinovým vnímáním společnosti.

Když jiní profitují z nespravedlnosti, vysmívají se milosrdenství a pyšně dávají na odiv své ego, pak spravedlivé jednání, projevování milosrdenství a pokorné chození s Bohem vyžaduje odvalu a vytrvalost. Avšak nejsme na to sami. Když jednáme podle Boží vůle, Bůh jde s námi.

Aplikace

Jak spolu souvisí zachovávaní práva, milování milosrdenství a pokorné chození s Bohem?

EZECHIEL

¹⁰ „Toto praví Panovník Hospodin: Hle, chystám se na ty pastýře, budu je volat k odpovědnosti za své ovce. Nedovolím jim už pást ovce, aby místo nich pásli sami sebe. Vysvobodím své ovce z jejich chřtánu, nebudou jim potravou.“¹¹ Toto praví Panovník Hospodin: „Hle, já sám vyhledám své ovce a budu o ně pečovat.“¹² Tak jako pastýř pečuje o své stádo, když je uprostřed svěřených ovcí, tak budu pečovat o své ovce a vysvobodím je ze všech míst, kam byly rozptýleny v den oblaku a mrákoty...“ (Ez 34,10–12)

Osobní studium

Kdybychom se zeptali křesťanů, v čem spočívají „hříchy Sodomy“, je pravděpodobné, že by začali hovořit o nemravnosti a hříších se sexuálním podtextem. Vždyť nakonec Gn 19,1–13 popisuje zkaženou a pokřivenou společnost, která je více než zralá na zničení.

Je však zajímavé, že „hříchy Sodomy“ je mnohem komplikovanější. Uvažuj o Ezechielových slovech: „Hle, toto byla nepravost tvé sestry Sodomy; pýcha, sytost chleba a sebejistý klid, který měla i se svými dcerami. Ale ruku utištěného ubožáka neposilovala.“ (Ez 16,49) Je jasné, že Hospodin se rozhodl nepřehlédnout ani ostatní podoby nemravnosti, kterými byla Sodoma naplněna, Ezechiel se však zaměřuje na ekonomickou nespravedlnost a nedostatek péče o potřebné.

Je možné, že v Božích očích byly tyto „ekonomické“ hříchy stejně nemorální a odsouzené jako hříchy v oblasti sexuality?

Po proroctvích Ámose, Micheáše a Izajáše zaznívá poselství Ezechiela, jehož první proroctví jsou naplněna stejným varováním

před přicházejícím zničením. Ale po pádu Jeruzaléma a odvedení zajatců do Babylona se Ezechielův pohled zaměřuje na Boží zaslíbení obnovy.

Uvažuj o textech Ez 34,2–4 a 7–16. Porovnej Boží hodnocení zkažených vůdců Izraele s Hospodinovou péčí o jeho lid. V čem se liší zacházení vůdců s nejslabšími „ovcemi“ od toho, jak k lidem přistupuje Bůh?

Přestože Boží lid klesl velmi hluboko – takže ho bylo možné *připodobnit Sodomě* – Hospodin se skláněl ke svému národu a snažil se ho odvrátit od jeho hanebností. Podle Božího plánu obnovy se jeho lid měl vrátit zpět do své země, Jeruzalém měl být obnoven a chrám znovu postaven. Opět se měly slavit Bohem stanovené svátky a celá země měla být znovu rozdělena mezi lid podle původního dědictví (Ez 47,14–48,29). Je zřejmé, že Božím záměrem bylo, aby se jeho lid vrátil ze zajetí – podobně jako když Hospodin vyvedl prostřednictvím Mojžíše Izrael z Egypta. Součástí tohoto plánu byla i péče o nejslabší členy společnosti a o ty, kteří byli považováni za cizince.

Aplikace

Bůh je Bohem, který nabízí druhou příležitost. Druhou (třetí, čtvrtou...) šanci dává i těm, kteří udělali velmi špatné rozhodnutí. Co to znamená pro tebe osobně?

IZAJÁŠ

¹³Hospodin se postavil, povede spor, stojí, aby vedl při s národy. ¹⁴Hospodin zahajuje soud se staršími svého lidu a s velmoži jeho: „Spásali jste vinici, máte ve svých domech, oč jste obrali utištěného. ¹⁵Jak to, že deptáte můj lid a drtíte tvář utištěných?“ je výrok Panovníka, Hospodina zástupů. (Iz 3,13–15)

Osobní studium

Přemýšlejte o verších Iz 1,15–23; 3,13–15 a 5,7.8. Jak bys popsal a shrnul prorokovu reakci na situaci ve společnosti?

Úvodní slova proroka Izajáše v prvních pěti kapitolách jsou ostrou kritikou poměrů v Božím lidu, varováním před blížícím se soudem jako odpovědí na jejich odmítní Boha a pokračující neposlušnost. Zároveň nabízejí naději podmíněnou návratem k Bohu a změnou života a situace ve společnosti. Zřejmě nejsilnější emocí, která zaznívá v jeho slovech, je pocit zármutku. V Izajášově chápání Boží vůle pro vyvolený národ zaznívá prorokův smutek nad nesčítným zástupem zapomenutých lidí, kterým bylo ublíženo, nad ztrátami, které prožil národ, a nad soudem, který na něj brzy dopadne.

Izajáš v podobném smyslu pokračuje v průběhu celé své prorocké služby. Naléhá

na lidi, aby si vzpomněli, co pro ně Bůh vykonal. Zároveň svým posluchačům nabízí naději na to, co pro ně Bůh chce v budoucnosti udělat. Proto by měli usilovat hledat Hospodina hned, protože obnovený vztah s Bohem přinese také pokání nad jejich hříchy a změny i způsob, jak se chovají k druhým lidem.

V 58. a 59. kapitole se Izajáš opakovaně vrací ke svému znepokojení nad nedostatkem spravedlnosti. Popisuje společnost, v níž „právo je úplně potlačeno, spravedlnost stojí někde v dáli, pravda klopýtá po náměstí, a co je správné, nemůže vstoupit“ (Iz 59,14). Zároveň však potvrzuje, že Bůh o tomto stavu ví a svůj lid zachrání, když „Vykupitel přijde k Sijónu“ (Iz 59,20).

V celé knize proroka Izajáše se velká pozornost soustřeďuje na oznamování příchodu Mesiáše, který s konečnou platností obnoví Boží vládu na zemi, přinese spravedlnost, milosrdenství, uzdravení a obnovu.

Aplikace

Přečti si texty Iz 9,6.7; 11,1–5; 42,1–7 a 53,4–6. Jak tato proroctví zapadají do tvého chápání života, služby a smrti Ježíše? Co tato proroctví naznačují o cíli Kristova příchodu na tento svět?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 23. kapitolu „Pád Izraele“ a 25. kapitolu „Izajáš“ v knize *Od slávy k úpadku*.

„Stále znovu se proroci stavěli proti útlaku, bezpráví, blahobytu a výstřednostem, bezuzdnému obžerství a opilství, jakož i proti nevázaným prostopášnostem. Ámos o nich prohlásil: ‚Oni však toho, kdo trestá v bráně, nenávidí, pravdomluvný se jim hnusí.‘ (Am 5,10)“ (PK 282; OSU 110)

Izajáše znepokojoval výhled na sociální poměry národa. „V touze po zisku lidé spojovali svá pole a domy (viz Iz 5,8). Nebylo možné se dovolat spravedlnosti a s chudými neměl nikdo sliťování. ... Dokonce i soudci byli lhostejní k utrpení chudých, vdov a sirotků (viz Iz 10,1.2). Není divu, že když byl Izajáš povolán, aby v této době prorokoval, moc se mu do plnění svěřeného úkolu nechtělo. Věděl, že se setká se silným odporem.“ (PK 306.307; OSU 118)

„Tento jasný výrok bychom měli přijmout jako Boží vůli pro nás. Měli bychom využít každé příležitosti a s lidmi, kteří jsou ztrápení a utlačováni, jednat milosrdně, citlivě a slušně jako správní křesťané.“ (PK 327; OSU 125)

Otázky k rozhovoru

1. Často se omezujeme na to, že „prorokovat“ znamená zvěstovat budoucí věci. Jak vám pomáhá pochopit úlohu proroka soustředění starozákonních proroků na situaci ve společnosti?
2. Život a poselství proroků ukazuje, jak náročné a nebezpečné může být stát na straně pravdy. Proč podle vás proroci jednali s takovým nasazením a odvahou (i když zároveň i se strachem a obavami)?
3. Ve spisech proroků nacházíme dva obrazy Hospodina. Bůh je představen jako ten, který se zlobí a je připraven trestat, ale zároveň mu nesmírně záleží na jeho lidu a touží ho zachránit. Jak rozumíte těmto dvěma stránkám Božího charakteru?

Shrnutí

Starozákonní proroci byli nadšenými a často také rozhněvanými a zklamanými obhájci Boží vůle. Uvědoměním si starostí a obav samotného Boha se jejich snažení zaměřovalo na spravedlnost pro chudé a utlačované. Volání proroků, vyzývající k návratu k Bohu, v sobě zahrnovalo i výzvu k ukončení nespravedlnosti. Právě to Hospodin zaslíbil ve své představě o lepší budoucnosti Božího lidu.

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Uctívání Stvořitele

Texty na tento týden

Ž 115,1–8; Dt 10,17–22; Ž 101,1; Iz 1,10–17; Iz 58; Mk 12,38–40

Základní verš

„Zdalipak půst, který já si přeji, není toto: Rozevřít okovy svévole, rozvázat jha, dát ujařmeným volnost, každé jho rozbít? Cožpak nemáš lámat svůj chléb hladovému, přijímat do domu utištěné, ty, kdo jsou bez přístřeší? Vidíš-li nahého, obléknout ho, nebýt netečný k vlastní krvi?“ (Iz 58,6.7)

I při zběžném čtení textů starozákonních proroků je zřejmé jejich nápadné znepokojení nad zacházením s chudými a utlačovanými. Proroci, kteří vlastně byli v určitém slova smyslu Božími mluvčími, byli pobouřeni tím, co viděli v okolních národech (Am 1. a 2. kapitola). Velmi konkrétně a adresně však vyjadřovali i svůj hněv a zármutek nad nespravedlivým jednáním samotného Božího lidu, kterému se dostalo tak mnoha darů a požehnání. Pokud vezmeme v úvahu dějinnou zkušenost vyvoleného národa a Bohem dané zákony, bylo zřejmě namíste očekávat od tohoto lidu mnohem víc. Je smutné, že skutečnost byla často jiná, a proto proroci znovu a znovu přicházeli s vážným poselstvím, které mělo upozornit na politováníhodný stav.

Je zajímavé, že mnohé starozákonné výroky proroků o spravedlnosti a bezpráví zazněly v kontextu pokynů souvisejících se správným uctíváním Boha. Jak uvidíme, pravé uctívání není v žádném případě omezeno na nějaký náboženský rituál. Nedílnou součástí pravého uctívání je mít stejný cíl jako Bůh – v našem kontextu to znamená usilovat o dobro druhých a o pozvednutí ponížených a zapomenutých.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

MODLÁŘSTVÍ A ÚTLAK

¹Ne nás, Hospodine, ne nás, ale svoje jméno oslav pro své milosrdenství a pro svou věrnost! ²Proč by měly pronárody říkat: „Kde je ten jejich Bůh?“ ³Náš Bůh je v nebesích a všechno, co chce, koná. ⁴Jejich modly jsou stříbro a zlato, dílo lidských rukou. (Ž 115,1–4)

Osobní studium

Krátce poté, co Hospodin vyvedl Izraelce z Egypta, setkal se s nimi (prostřednictvím Mojžíše) na hoře Sínaj a dal jim Desatero v psané podobě. Součástí Desatera byla samozřejmě přikázání o tom, že kromě Hospodina nesmějí mít jiného Boha a nesmějí uctívat nic, co si zhotoví jako předmět uctívání (Ex 20,2–6). Izraelci se zavázali, že budou žít podle přikázání a budou poslouchat Hospodina: „Budeme dělat všechno, o čem Hospodin mluvil.“ ... „Poslušně budeme dělat všechno, o čem Hospodin mluvil.“ (Ex 24,3,7)

Potom však Mojžíš strávil na hoře Sínaj téměř šest týdnů (čtyřicet dní) a lidé začali mít potřebu nahradit ho někým, kdo se o ně postará. Pod tlakem davu Áron zhotovil zlaté tele a vedl lidi při obětování na oltáři před teletem. Když skončilo obětování, „pak se lid usadil k jídlu a pití. Nakonec se dali do nevázaných her“ (Ex 32,6). Hospodin i Mojžíš byli rozhořčeni tím, jak rychle se lidé odvrátili od Boha k uctívání modly. Zdá se dokonce, jako by jen Mojžíšův proslov odvrátil Hospodina od toho, aby Izraelce stihl zasloužený trest (Ex 32,30–34).

Uctívání cizích bohů bylo pokušením, kterému Izraelci podléhali až příliš často. Dějiny

izraelských a judských králů a království jsou protkány obdobími, během nichž se při uctívání model pod vedením krále odehrávaly opravdu ohavné a šokující události. Právě na pojmenování a odsouzení jejich nevěry a hanebného jednání se soustřeďovalo poselství proroků, které Bůh opakovaně posílal, aby přivedl svůj lid zpátky k sobě. Uprostřed volání k reformaci a oživení zaznívaly i výzvy k lepšímu zacházení s chudými, potřebnými a bezmocnými mezi nimi.

Uvažuj o verších Ž 115,1–9. Co je podle tebe hlavním tématem textu? Koho oslovuje autor žalmu? Jakými slovy a proč to dělá?

Přirozeností člověka je, že se po čase začne „podobat“ věci nebo osobě, na niž se zaměřuje a kterou uctívá. Bylo proto jen přirozené, že zájem Izraele o pomoc potřebným a o spravedlnost pro ně velmi rychle zeslábl, jakmile se národ odvrátil od uctívání spravedlivého Boha a začal se klanět falešným bohům okolních národů – zejména když tyto modly byly často ztvárňovány jako božstva války nebo plodnosti. Když se Izraelci rozhodli uctívat takové bohy, ovlivnilo to jejich postoje v mnoha oblastech – včetně sociálního aspektu. Kdyby zůstali věrní Hospodinu, pak by si zachovali i zájem o lidi v nouzi podobné jako on.

Aplikace

Uvažuj o myšlence, že se stáváme podobnými předmětu svého uctívání. Kde všude je možné pozorovat projevy tohoto principu?

POHNUTKY UCTÍVÁNÍ

¹⁷Vždyť Hospodin, váš Bůh, je Bůh bohů a Pán pánů, Bůh veliký, všemocný a vzbuzující bázeň, který nebere ohled na osobu a nepřijímá úplatek, ¹⁸ale zjednává právo sirotku a vdově, miluje hosta a dává mu chléb a šát. ¹⁹Milujte tedy hosta, neboť jste byli hosty v egyptské zemi. ²⁰Hospodina, svého Boha, se budeš bát, jemu budeš sloužit, k němu se přimkneš a v jeho jménu budeš přísahat. ²¹On je tvá chvála. On je tvůj Bůh, který s tebou učinil tyto veliké a hrozné věci, které jsi viděl na vlastní oči. ²²Tvoji otcové sestoupili do Egypta v počtu sedmdesáti duší, ale nyní tě Hospodin, tvůj Bůh, učinil tak početným jako nebeské hvězdy. (Dt 10,17–22)

Osobní studium

V celém Písmu zaznívá výzva, aby Boží lid uctíval Hospodina. Opakovaně se však dozvídáme nejen to, že máme uctívat Hospodina, ale také důvody pro takové jednání. Pro uctívání Hospodina existuje podle Písma několik důvodů, mezi něž patří: *kdo je Bůh, co udělal a jaké má vlastnosti*. Mezi Boží vlastnosti, pro které je Hospodin hoden našeho uctívání, patří jeho *dobrota, spravedlnost a milosrdenství*. Když nám Písmo připomíná, jaký Bůh je, co pro nás udělal (zvláště v osobě Krista na kříži) a co nám zaslíbil, nikdo z nás by se neměl dostat do situace, že nebude mít důvod Hospodina uctívat a oslavovat ho.

Uvažuj o textech Dt 10,17–22; Ž 101,1; 146,5–10; Iz 5,16 a 61,11. Jaké důvody k uctívání a k oslavě Hospodina najdeme v těchto verších?

Důvody uvedené ve zmíněných verších znali i Izraelci. Ke spontánním projevům oslavy Hospodina došlo například po osvobození národa v odpovědi na jasně viditelný Boží zásah v jejich prospěch. Stalo se to po vyjití z Egypta a po přechodu Rudého moře, kdy Mojžíš a Mirjam vedli celý národ při zpěvu chval a oslavě Boha za to, čeho byli právě svědky při své záchraně (Ex 15).

Izraelci neměli nikdy zapomenout na Boží spravedlnost a milost, které se projevíly při těchto událostech. Když si lidé takové příběhy pravidelně připomínali a vyprávěli si o nich, spravedlivé a milosrdné Boží činy se stávaly motivací pro jejich vlastní jednání. Jeden z příkladů takového vyprávění a uctívání je zaznamenán v úvodních verších.

Když mluvíme o Boží spravedlnosti, musíme si uvědomit, že je podstatou toho, jaký Bůh je. Spravedlnost je základem Hospodiny povahy. „Opravdu, Bůh nejedná svévolně, Všemocný právo nepokřiví.“ (Jb 34,12) Bůh je spravedlivý a usiluje o spravedlnost – a to je důvod, abychom ho uctívali a oslavovali.

Boží spravedlnost můžeme vidět v jeho čestném, nestranném a spravedlivém jednání ve prospěch jeho lidu a ve prospěch všech chudých a utlačovaných. Boží spravedlnost není nikdy jen prázdnou charakteristikou jeho povahy. Naopak, Bible Boha představuje následovně: „až k němu se donesl křik nuzných a slyšel křik utištěných“ (Jb 34,28). A nejenže slyší, ale i aktivně a ochotně napравuje nespravedlnost, která je v našem světě tak bolestně přítomná. Naplno se to projeví, když uvidíme konečné výsledky Božího soudu a obnovu našeho hříchem poznamenaného světa.

Aplikace

Mluvíli jsme o tom, že Izraelci měli po vysвобоzení z egyptského zajetí opravdu velký důvod k uctívání Hospodina. Jak v této souvislosti vnímáš tvou vlastní motivaci k uctívání Boha, když vezmeš v úvahu, co všechno Bůh vykonal na kříži, co nám v Kristu daroval a co všechno pro nás chystá?

NESPRÁVNÁ BOHOSLUŽBA

²¹Nenávidím vaše svátky, zavrhl jsem je, ani vystát nemohu vaše slavnostní shromáždění. ²²Když mi přinášíte zápalné oběti a své oběti předavné, nemám v nich zalíbení, na pokojnou oběť z vašeho vykrmeného dobytka ani nepohlédnu. ²³Pryč ode mne s halasem tvých písní, tvé brnkání na harfy už nechci slyšet. ²⁴Ať se valí právo jako vody, spravedlnost jak proudící potok. (Am 5,21–24)

Osobní studium

Během těch lepších období království Izraele a Judy se lidé vraceli k uctívání Hospodina, byť i tehdy byla jejich bohoslužba ovlivněna směsicí modloslužebných náboženství okolních národů. Podle proroků však ani ty nejlepší snahy o náboženskou reformu nestačily na to, aby se národ odvrátil od zla, kterého se v každodenním životě dopouštěl. A ani navzdory obrovskému úsilí dosáhnout prostřednictvím rituálů a uctívání opravdové zbožnosti, hudební nástroje znějící při jejich tirádách nemohly přehlušit pláč a křik chudých a utlačovaných.

Ámos oslovuje lidi té doby slovy: „vy, kdo ničíte ubožáky na zemi“ (Am 8,4; B21). Viděl, že chtějí mít své náboženské úkony co nejdříve za sebou, aby se mohli vrátit ke svému nekalému kupčení, kdy jejich cílem bylo, aby „si nuzné koupili za peníz a ubohé za dva sandály ... místo zrní prodávali otruby“ (Am 8,6; B21).

Uvažuj o textech Iz 1,10–17; Am 5,21–24 a Mi 6,6–8. Co říká Hospodin těmto věřícím lidem o jejich rituálech a bohoslužebných úkonech? Jak těmto slovům rozumíš?

Hospodin prostřednictvím proroků používá velmi silný jazyk, aby zesměšnil nábo-

ženské projevy a způsob bohoslužby, které byly v ostrém rozporu s každodenní realitou. Jejich náboženství jako by vůbec nesouviselo s tím, že v národě je mnoho trpících a utlačovaných. U Ámose 5,21–24 čteme, že Hospodin zavrhuje to, co oni považují za jeho uctívání. Hospodin „nemůže ani vystát“ slavnostní shromáždění. „Nechce slyšet“ oslavné písně. Jako by Hospodinu vadilo úplně všechno, čím jej lidé uctívají. Odvrací od nich všechny své smysly – nenávidí, nechce cítit, nechce ochutnat, nechce poslouchat, nechce se dívat. Všechno, co dělají ve jméno náboženství, je mu odporné.

V 6. kapitole proroka Micheáše vidíme, jak se Hospodin až vysmívá snaze lidí správně ho uctívat. Co by asi tak mohlo Hospodina uspokojit? (Všimni si, jak Bůh postupně stupňuje možné oběti. Viz Mi 6,7.) Roční býčci? Tisíce beranů? Desetitisíce potoků oleje? Nebo dokonce (jaká hrůza!) prvorozené dítě? Plod svého těla? Dá se něčím z toho (nebo vším dohromady) získat Boží přízeň a odpuštění? NE!

O co tedy Bohu opravdu jde? Dozvídáme se o tom v osmém verši. Hospodin žádá „jen to, abys zachovával právo, miloval milosrdenství a pokorně chodil se svým Bohem“ (Mi 6,8).

Aplikace

Kdy se ti stalo, že jsi dával větší důraz na náboženskou formu a rituály než na pomoc těm, kteří jsou v nouzi? Co mohlo být příčinou takového jednání? Co ses z této zkušenosti naučil?

CESTA K UCTÍVÁNÍ

⁵Což to je púst, který si přeji? Den, kdy se člověk pokořuje, kdy hlavu sklání jako rákos, žinici obléká a popelem si podestýlá? Dá se toto nazvat postem, dnem, v němž má Hospodin zalíbení? ⁶Zdalipak púst, který já si přeji, není toto: Rozevřít okovy svévole, rozvázat jha, dát ujařmeným volnost, každé jho rozbit? ⁷Cožpak nemáš lámat svůj chléb hladovému, přijímat do domu utištěné, ty, kdo jsou bez přístřeší? Vidíš-li nahého, obléknout ho, nebýt netečný k vlastní krvi? ⁸Tehdy vyrazí jak jitřenka tvé světlo a rychle se zhojí tvá rána. Před tebou půjde tvá spravedlnost, za tebou se bude ubírat Hospodinova sláva. ⁹Tehdy zavoláš a Hospodin odpoví, vykřikneš o pomoc a on se ozve: „Tu jsem!“ Odstraníš-li ze svého středu jho, hrozící prst a ničemná slova... (Iz 58,5–9)

Osobní studium

Při vysvětlování souvislosti mezi bohoslužbou a spravedlností proroci poukazují i na další skutečnost: aktivní pomoc chudým, utlačovaným a lidem v nouzi je důležitou a nedílnou součástí samotné bohoslužby. Při čtení 58. kapitoly proroka Izajáše je to vidět jasně.

Uvažuj o úvodních textech z Izajáše. Co se podle těchto veršů děje ve vztahu mezi Hospodinem a jeho lidem? O co jde lidem, a o co jde Hospodinu?

Hospodin ve svých slovech kritizuje chování horlivých, nábožensky orientovaných lidí. Zdá se, jako by upřímně hledali Boha a jeho vůli, ale cosi je zde od základu špatně. Hospodin jim proto říká, že by měli změnit způsob, jakým ho uctívají. Podle jeho slov by se měli pokusit o zcela jiný typ bohoslužby – o SLUŽBU. Pokud by Bůh něco na jejich náboženských projevech změnil, určitě by to mělo vypadat následovně: „Rozevřít okovy svévole, rozvázat jha, dát ujařmeným volnost, každé jho rozbit? Cožpak nemáš lámat svůj chléb hladovému, přijímat do domu utištěné, ty, kdo jsou bez přístřeší? Vidíš-li nahého, obléknout ho, nebýt netečný k vlastní krvi?“ (Iz 58,6,7)

Takové jednání není představeno jako jediný způsob bohoslužby. Hospodin však

lidem velmi vážně vysvětluje, že jím navrhovaný způsob a formy bohoslužby by měly mít přednost před některými tradičnějšími bohoslužebnými praktikami. Uctívání Boha by nemělo být zaměřeno jen dovnitř člověka (nebo společnosti), ale mělo by přinést požehnání všem kolem. „Skutečným smyslem náboženství je osvobodit lidi od břemene hříchu, odstranit nesnášenlivost a útlak a prosazovat spravedlnost, svobodu a pokoj.“ (4BC 306)

Ve verších Iz 58,8–12 zaslubuje Hospodin jako odpověď na takovou formu bohoslužby mimořádné požehnání. Bůh prakticky říká, že pokud se lidé zaměří méně na sebe, pak objeví, že Bůh jedná s nimi a jejich prostřednictvím tak, aby přinášel uzdravení a obnovu.

V této kapitole je zajímavé, že navrhovaný způsob bohoslužby je spojen s obnoveným a „rozkoší“ naplněným zachováváním soboty. Ve třetí lekci jsme si už například ukázali na silné propojení mezi sobotou a službou, ale výzvy v těchto verších se týkají obou typů aktivit – obnovení bohoslužby a objevení (podstaty) Božího požehnání. Ellen G. Whiteová k tomu poznamenala: „Ti, kteří zachovávají Hospodinovu sobotu, jsou odpovědní za to, aby konali dílo milosrdenství a laskavosti.“ (WM 121)

Aplikace

Uvažuj o tom, zda je poselství 58. kapitoly proroka Izajáše aktuální i pro tebe a vaše společenství. Pokud ano, v čem a jak by se měl změnit způsob tvé (a vaší) bohoslužby?

MILOSRDENSTVÍ A VĚRNOST

³⁸Když učil, řekl: „Varujte se zákoníků, kteří se rádi procházejí v dlouhých řízách, stojí o pozdravy na ulicích, ³⁹o přední sedadla v synagógách a přední místa na hostinách. ⁴⁰Vyjídají domy vdov a dlouho se naoko modlí. Ty postihne tím přísnější soud.“ (Mk 12,38–40)

Osobní studium

Když Ježíše kritizovali náboženští vůdci té doby, že jí s „celníky a hříšníky“, citoval jim slova proroka Ozeáše a vyzval je, aby raději studovali a zjistili, co měl Bůh opravdu na mysli, když řekl: „Milosrdenství chci, a ne obět.“ (Mt 9,13; citováno z Oz 6,6)

Ježíšův život byl naplněn péčí a službou. Jeho vztah k druhým, zázraky uzdravení, způsob komunikace a jeho podobenství, to vše ukazovalo a přesvědčovalo, že právě takový život je nejlepším svědectvím o skutečném posvěcení se Bohu. Náboženští vůdcové byli Ježíšovými největšími kritiky – byli však také cílem jeho nejpřísnějšího odsouzení. Podobně jako zbožní lidé z dob proroka Izajáše, i oni věřili, že díky svým náboženským praktikám si zajistili mimořádný vztah s Bohem. Zároveň se však různým způsobem dopouštěli zneužívání chudých a přehlížení potřebných. Jejich uctívání nebylo v souladu s jejich činy. Ježíš si při kritice jejich pokrytectví nebral servítky.

Jak rozumíš zmínku o tom, že náboženští vůdcové „vyjídají domy vdov“ v úvodních verších? Co tím chtěl podle tebe Ježíš

říct? Jak bys vysvětlil důvod, proč je „postihne tím přísnější trest“?

Pro ty, kteří nepochopili správně pravé náboženství, bylo patrně Ježíšovo kázání v Mt 23. kapitole přímo děsivé. Nejenže Ježíš popsal a pojmenoval jejich egoistické pojetí náboženství, díky němuž se nijak nezajímali o slabé a nužné, ale takové náboženství dokonce označil za břemeno. Tito náboženští vůdci svým jednáním (nebo opomenutím a nezájmem) „zavírají lidem nebeské království“ (Mt 23,13).

V Ježíšových slovech zaznívá poselství proroků pronesené před několika staletími. Ježíš velmi přesně pojmenovává propast mezi jejich vážným přístupem k náboženským rituálům, a nespravedlností, kterou nejen přehlížejí, ale dokonce z ní profitují. „Běda vám, zákoníci a farizeové, pokrytci! Odevzdáváte desátky z máty, kopru a kmínu, a nedbáte na to, co je v Zákoně důležitější: právo, milosrdenství a věrnost. Toto bylo třeba činit a to ostatní nezanedbávat.“ (Mt 23,23) Ježíš velmi jasně dodává, že náboženské úkony a dodržování pravidel nejsou samy o sobě špatné, ale v žádném případě nesmí bránit tomu, abychom s druhými lidmi zacházeli spravedlivě a čestně.

Aplikace

Jak se dá vyhnout pasti, která spočívá v přesvědčení, že v náboženství stačí „mít a znát pravdu“?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 67. kapitolu „Naposledy v chrámu“ v knize *Touha věků*.

„Člověče, bylo ti oznámeno, co je dobré a co od tebe Hospodin žádá: jen to, abys zachovával právo, miloval milosrdenství a pokorně chodil se svým Bohem.“ (Mi 6,6.8) ... Tyto rady opakovali Boží služebníci vždy, když se náboženství stávalo formálním a lidé přestávali být k sobě navzájem milosrdní.“ (PK 326; OSU 125)

„Dostala jsem pokyn, abych obrátila pozornost našich lidí na padesátou osmou kapitolu Izajáše. Čtete tuto kapitolu pozorně a pochopte, jaký způsob služby přinese do sborů život. Dílo evangelia se má šířit dvěma způsoby – štědrostí a našimi skutky. Když potkáte trpící duši, která potřebuje pomoc, pomozte jí. Když najdete hladové, nasyťte je. Tak budete jednat v souladu s Kristovou službou. Pánovo svaté dílo spočívalo ve skutcích laskavosti a štědrosti. Ať jsou všichni věřící povzbuzeni, aby měli i oni účast na takovém díle.“ (WM 29)

Otázky k rozhovoru

1. Uvažovali jste někdy o konání spravedlnosti a skutcích milosrdenství jako o způsobu bohoslužby? Jak může tento postoj změnit váš pohled na pomoc druhým? Jak může ovlivnit váš postoj k bohoslužbě?
2. Jakým způsobem se můžeme chránit před tím, abychom v našem křesťanském životě (osobním i sborovém) zanedbávali „to, co je v Zákoně důležitější“ (Mt 23,23)? Mohli byste najít příklady z vaší vlastní zkušenosti, kdy jste „cedili komára, ale velblouda jste spolkli“ (podle Mt 23,24)?
3. Proč je pokrytectví vnímáno jako hřích? Nemí lepší se aspoň snažit vypadat, že děláme dobře?
4. Jakým způsobem může Boží zájem a nadšení pro pomoc chudým a potřebným (vyjádřené prostřednictvím proroků) změnit váš pohled na svět? Jak by se změnil váš pohled na místní novinové nebo televizní zprávy, kdybyste je vnímali očima a ušima proroků?

Shrnutí

Proroci se zabývali zlem ve všech podobách, ale velkou pozornost věnovali hříchu páchanému lidmi, kteří si Boha přivlastňovali a po svém ho i „uctívali“. Pro proroky i pro Ježíše je bohoslužba neslučitelná s nespravedlností – a tedy i s náboženským pokrytectvím. Současně opravdového uctívání, o které Bohu jde, je péče o chudé a nuzné a snaha pracovat proti útlaku a nespravedlnosti.

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Ježíš a lidé v nouzi

Texty na tento týden

L 1,46–55; 4,16–21; 7,18–23; Mt 12,15–21; 21,12–16; Mk 11,15–19; Iz 53,3–6

Základní verš

„Duch Hospodinův jest nade mnou; proto mne pomazal, abych přinesl chudým radostnou zvěst; poslal mne, abych vyhlásil zajatcům propuštění a slepým navrácení zraku, abych propustil zdeptané na svobodu, abych vyhlásil léto milosti Hospodinovy.“ (L 4,18.19)

Při čtení Písma můžeme sledovat různé důvody Ježíšova vtělení. Jedním z nich bylo ukázat nám, jaký je vlastně Bůh. Ježíš tento záměr uskutečnil různě – svým učením, obětí a způsobem života, do něhož patří i způsob, jakým jednal s obyčejnými lidmi. Mnohé z toho, co udělal nebo řekl, přineslo do života lidí okamžitou a opravdovou změnu.

Tento aspekt Mesiášovy služby předpověděli už starozákonní proroci, ale i jeho matka Marie nebo samotný Ježíš, když formuloval své poslání při prvním zaznamenaném kázání (L 4,16–30). Kromě toho autoři evangelií velmi často při popisu Ježíšova jednání používali jazyk starozákonních proroků, aby vysvětlili hlubší smysl Mesiášových skutků a slov. Tímto způsobem bylo možné vnímat Ježíšův život v kontextu prorocké tradice, kam můžeme zahrnout i jejich soucit s chudými a utlačovanými.

Náboženští vůdci však vnímali Ježíše jako hrozbu. Za vše hovoří jejich ohavný čin nespravedlnosti a krutosti, když dali Ježíše zatknout, křivě ho obvinili, nespravedlivě soudili a nakonec ho ukřižovali. Prostřednictvím Ježíše vlastně Bůh pocítil, jaká je pozemská nespravedlnost. Na Ježíšově smrti se naplno projevila hrůzostrašná podstata zla. Ale díky vzkříšení Ježíš ukázal vítězství života, dobra a spasení.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

MARIIN CHVALOZPĚV

⁵⁰Milosrdenství jeho od pokolení do pokolení k těm, kdo se ho bojí. ⁵¹Prokázal sílu svým ramenem, rozptýlil ty, kdo v srdci smýšlejí pyšně; ⁵²vladaře svrhl z trůnu a ponížené povýšil. (L 1,50–52)

Osobní studium

Představme si tu scénu: Marie jen před několika dny vyslechla slova anděla Gabriela. Anděl jí řekl, že se stane matkou Ježíše, který bude Synem Nejvyššího. Nikomu o tom zatím neřekla, ale zašla na návštěvu ke své starší příbuzné – Alžbětě, která také očekávala zázračné dítě. Alžběta duchovním zrakem rozpoznala Mariinu novinu dříve, než měla Marie příležitost cokoli říct. Spolu pak oslavovaly zaslíbení a Boží dobrotu.

Přečti si text L 1,46–55. Všimni si postupu v jejích slovech: od toho, co bylo určeno jen jí („že se mnou učinil veliké věci ten, který je mocný. Svaté jest jeho jméno“ [L 1,49]), až po vyjádření, která byla mnohem obecnější. Neměly by se i naše modlitby a chvály týkat nejen nás samotných, ale i lidí kolem?

V uvedených verších se nachází pozoruhodná píseň, která by se docela dobře hodila i do sbírky žalmů nebo mezi texty starozákonních proroků. Marie doslova překypovala údivem, vědomím prožívaného zázraku

a vděčností Bohu. Uvědomovala si, že Bůh jedná v jejím životě, zároveň jí však bylo jasné, že tyto události mají mimořádný vliv i na celý národ a na všechny lidi.

Marie chápala, že Bůh je nejen mocný a hodný chvály, ale že je také milostivý a mimořádně ho zajímá osud prostých, utlačovaných a chudých. Už za chvíli poté, co se Marie dozvěděla úžasnou zprávu, zpívala: „...vladaře svrhl z trůnu a ponížené povýšil, hladové nasýtil dobrými věcmi a bohaté poslal pryč s prázdnou“ (L 1,52.53).

Hned na začátku příběhu Ježíšova života na zemi je představen jako Pán (L 1,43), jenže jako Pán, který vládne jinému typu království, než by se na první pohled mohlo zdát. Jak o tom píše mnozí komentátoři, Boží království, které přišel založit Ježíš, mělo být královstvím, kde je vše „naruby“ nebo „vzhůru nohama“ – pokud bychom ho měli porovnat s pravidly, na kterých jsou postavena království tohoto světa. V popisech Ježíšova království jsou mocní a bohatí tohoto světa těmi nejmenšími a chudí a utlačovaní jsou osvobození, nasyceni a vyvýšeni.

Aplikace

Pokud má být církev vyjádřením Božího království, jak se jí daří představovat „království naruby“, o kterém Marie mluví ve svém chvalo zpěvu? Jak by bylo možné něco takového uvést do praxe, aby to nebylo nespravedlivé vůči bohatým a mocným, kteří jsou také příjemci Kristovy lásky?

JEŽÍŠOVO POSLÁNÍ

²¹A v tu hodinu uzdravil Ježíš mnoho lidí z nemoci, utrpení a z moci zlých duchů a mnohým slepým daroval zrak. ²²Odpověděl jim: „Jděte, zvěstujte Janovi, co jste viděli a slyšeli: Slepí vidí, chromí chodí, malomocní jsou očišťováni, hluchí slyší, mrtví vstávají, chudým se zvěstuje evangelium.“ (L 7,21.22)

Osobní studium

Ať už šlo o plánované čtení tohoto textu, nebo se pro daný text ve svitku proroka Izajáše (Iz 61,1.2) rozhodl sám Ježíš, určitě nešlo o náhodu, že právě tyto verše zazněly během jeho prvního zaznamenaného veřejného kázání. Stejně tak není náhoda, že krátká zmínka o Ježíšově kázání u Lukáše 4,16–21 („Dnes se splnilo toto Písmo, které jste právě slyšeli.“ [L 4,21]) stojí na začátku Lukášova záznamu o Ježíšově veřejné službě.

Zdá se, jako by Ježíš pokračoval v Mariině chvalozpěvu o „království naruby“ a začal je ve své službě uskutečňovat. Ježíš – a Lukáš při převyprávění tohoto příběhu – používá Izajášovo proctví pro vysvětlení poslání, jež začal plnit. Šlo zároveň o jiný způsob vyjádření toho, co Marie popsala o více než třicet let dříve. Právě chudým, zdeptaným a utlačovaným je dobrá zpráva určena především a oni jsou příjemci toho, co Ježíš přináší.

Ježíš použil text z Izajáše 61. kapitoly k vyjádření své mise. Jeho služba a poslání měly

být současně duchovní i praktické. Zároveň ukázal, že duchovnost a praktické jednání nejsou od sebe vůbec tak vzdáleny, jak si někdy myslíme. Péče o tělesné a praktické potřeby lidí byla pro Ježíše a jeho učedníky nedílnou součástí péče o jejich duchovní potřeby.

Porovnej texty L 4,16–21 a 7,18–23. Co Ježíš říkal? Jak bys ty reagoval na podobné otázky ohledně božství a mesiášství Ježíše Krista?

Když Ježíš vyslal své učedníky, pověření, které jim dal, bylo v souladu s jeho posláním. Učedníci měli lidem hlásat: „Přiblížilo se království nebeské.“ (Mt 10,7) Ježíšovy další pokyny učedníkům zněly: „Nemocné uzdravujte, mrtvé probouzejte k životu, malomocné očišťujte, demony vymítejte; zadarmo jste dostali, zadarmo dejte.“ (Mt 10,8) Jejich služba v Ježíšově jménu měla odrážet a potvrzovat hodnoty a principy Ježíšovy služby a království, do kterého lidi zval. I učedníci se měli přidat k Ježíši v jeho poslání pozvedat ty poslední, nejmenší a ztracené.

Aplikace

Jak se dá spojit praktická pomoc „nejmenším“ s hlásáním poselství tří andělů ztracenému světu? Proč by všechno naše jednání mělo být spojeno s kázáním „přítomné pravdy“?

JEŽÍŠOVY ZÁZRAKY

¹⁸Hle, služebník můj, kterého jsem vyvolil, milovaný můj, kterého si oblíbila duše má. Vložím na něho svého Ducha. A vyhlásí soud národům. ¹⁹Nebude se přit ani rozkřikovat, na ulicích nikdo neuslyší jeho hlas. ²⁰Nalomenou třtinu nedolomí a doutnající knot neuhásí, až dovede právo k vítězství. ²¹A v jeho jménu bude naděje národů. (Mt 12,18–21)

Osobní studium

V evangeliích najdeme mnoho Ježíšových zázraků; patří mezi ně zejména zázraky uzdravení. Jak prorokoval Izajáš, Mesiáš vracel zrak slepým a vysvobozoval zajaté (trpící různými chorobami), často po mnoha letech utrpení (Mk 5,24–34 a J 5,1–15). Dělal však víc než jen to. Díky Ježíši mohli učedníci oznámit Janu Křtiteli: „Slepí vidí, chromí chodí, malomocní jsou očišťováni, hluší slyší, mrtví vstávají, chudým se zvěstuje evangelium.“ (Mt 11,5)

Je zřejmé, že tyto zázraky přitahovaly pozornost zástupů a dokazovaly Ježíšovu moc mnohým pochybovačům a kritikům. Čteme však, že Ježíš dal někdy uzdravenému člověku příkaz, aby o zázraku nikomu neříkal. A přestože se zdá, že právě uzdravení lidé měli problém poslechnout příkaz a nechat si úžasný zázrak uzdravení sami pro sebe, Ježíš svým jednáním naznačuje, že jeho zázraky nemají být žádným divadlem ani atrakcí. Jejich význam byl mnohem hlubší. Hlavním Ježíšovým cílem bylo přinést lidem spasení.

Zázraky uzdravení byly nejen vyjádřením Ježíšovy moci, ale i jeho soucitu s trpící-

mi. Před zázrakem nasycení pětitisícového zástupu se v Matoušově evangeliu dozvídáme, že Ježíš „...uviděl velký zástup a bylo mu jich líto. I uzdravoval jejich nemocné“ (Mt 14,14). Ježíš cítil bolest trpících a dělal vše pro to, aby pomohl lidem, s nimiž přišel do kontaktu, a pozvedl je.

Uvažuj o textu Izajášova proroctví citovaného ve 12. kapitole Matoušova evangelia (Mt 12,15–21). Jak poznáme z tohoto textu, že Ježíšovo dílo bylo mnohem významnější než uzdravení několika desítek, či dokonce stovek lidí?

„Každý zázrak, který Ježíš vykonal, potvrzoval jeho božství. Dělal přesně to, co bylo předpovězeno o Mesiáši. Farizeje však jeho skutky milosrdenství urážely. Židovští představitelé byli k utrpení druhých naprosto lhostejní. Jejich sobectví a útlak často působily lidem bolest, kterou Kristus utišoval. Jeho zázraky byly pro přední muže Izraele výčitkou.“ (DA 406; TV 258)

Ježíšovy zázraky uzdravení byly projevy soucitu, milosti a spravedlnosti. Žádný ze zázraků však Ježíš neudělal jen pro samotný zázrak. Vše, co Ježíš dělal, mělo lidi přivést k věčnému životu (J 17,3).

Aplikace

Co očekáváš od Ježíše jako jeho následovník? Co je v tvých očích tím největším Ježíšovým zázrakem? Jak podstatné jsou pro tebe zázraky uzdravení v kontextu nejdůležitějšího zázraku, který změní náš věčný osud?

VYČIŠTĚNÍ CHRÁMU

¹⁵Přišli do Jeruzaléma. Když vešel do chrámu, začal vyhánět prodavače a kupující v nádvoří, zpřevracel stoly směnárníků a stánky prodavačů holubů; ¹⁶nedovoloval ani to, aby někdo s čímkoliv procházel nádvořím. ¹⁷A učil je: „Což není psáno: ‚Můj dům bude zván domem modlitby pro všechny národy?‘ Vy však jste z něho udělali doupe lupičů.“ ¹⁸Velekněží a zákoníci to uslyšeli a hledali, jak by ho zahubili; báli se ho totiž, protože všechen lid byl nadšen jeho učením. ¹⁹A když nastal večer, vyšel Ježíš s učedníky z města. (M 11,15–19)

Osobní studium

Při čtení evangelií nás často oslovuje Ježíšovo laskavé a vlídné jednání, jeho péče o nemocné a o děti, jeho příběhy o hledání ztracených a jeho vyprávění o nebeském království. To je možná důvod, proč nás mohou zaskočit příběhy, v nichž Ježíš jedná stroze, přísně a energicky – především ve vztahu k náboženským vůdcům a jejich počínání.

Přečti si texty Mt 21,12–16; Mk 11,15–19, L 19,45–48 a J 2,13–17. Jak popisovanému příběhu rozumíš? Proč je podle tebe zaznamenán ve všech čtyřech evangeliích?

Nemělo by nás překvapit, že se událost, kdy Kristus očistil chrám, nachází ve všech čtyřech evangeliích. Je to příběh naplněný silnými emocemi, mocnými činy a horlivostí. Ježíši evidentně velmi leželo na srdci, jakým způsobem je chrám využíván. Je jasné, že mu vadilo, jak se z místa bohoslužby stal

trh s obětními zvířaty. Šlo o znesvěcení všeho, co měly tyto oběti vyjadřovat. Vždyť hlavním smyslem obětí bylo poukazovat na Beránkovu zástupnou smrt za hříchy světa!

Takové přímé a otevřené jednání je v dokonalém souladu s tradicí hebrejských proroků. V každém z evangelií buď autor nebo Ježíš cituje z Izajáše, Jeremjáše nebo Žalmů, aby lépe vysvětlil, o co vlastně v daném příběhu jde. Lidé v Ježíši viděli proroka (Mt 21,11) a přicházeli za ním, když uzdravoval a učil na chrámovém nádvoří po vyhnání obchodníků a směnárníků. Byli to lidé, kteří nacházeli uzdravení v Ježíšových dotecích a při poslechu jeho učení rostla v jejich srdcích naděje.

I náboženští vůdcové rozpoznali v Ježíši proroka a cítili se ohroženi. Měli strach, že oslabí jejich moc a společenský vliv. Proto se spikli, že Ježíše zabijí. Chovali se stejně jako jejich předchůdci, kteří se postavili proti prorokům během minulých staletí (L 19,47,48).

Aplikace

Co můžeme jako členové církve udělat pro to, aby se naše místní sbory nikdy nestaly místem, které by potřebovalo stejně radikální zásah, jako chrám v Ježíšových dnech? Jak se můžeme vyhnout podobnému duchovnímu nebezpečí? V čem může toto nebezpečí spočívat?

KRISTŮV KŘÍŽ

³Byl v opovržení, kdekd se ho zřekl, muž plný bolesti, zkoušený nemocemi, jako ten, před nímž si člověk zakryje tvář, tak opovržený, že jsme si ho nevážili. ⁴Byly to však naše nemoci, jež nesl, naše bolesti na sebe vzal, ale domnívali jsme se, že je raněn, ubit od Boha a pokořen. ⁵Jenže on byl proklán pro naši nevěrnost, zmučen pro naši nepravost. Trestání snášel pro náš pokoj, jeho jizvami jsme uzdraveni. ⁶Všichni jsme bloudili jako ovce, každý z nás se dal svou cestou, jej však Hospodin postihl pro nepravost nás všech. (Iz 53,3–6)

Osobní studium

Bůh je Bohem, který vidí a slyší volání chudých a potěšuje utlačované. Je udivující, že Bůh v Ježíši Kristu prožil to nejhorší z lidské krutosti, bezohlednosti a nespravedlnosti. Přes veškerou milost a dobrotu, kterou Ježíš během svého života a své služby prokazoval, jeho smrt přišla jako následek nenávisti, závisti a nespravedlnosti.

Od bolestných modliteb v Getsemane až po zatčení, soud, mučení, ponižování, ukřižování a smrt Ježíš zakoušel vyčerpávající utrpení bolesti, bezcitnosti, zla a tyranství. To vše ještě zhoršovala skutečnost, že Ježíš byl nevinný, čistý a dobrý. „Způsobem bytí byl roven Bohu, a přece na své rovnosti nelpěl, nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí. A v podobě člověka se ponížil, v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži.“ (Fp 2,6–8) Optikou

příběhu spasení vnímáme nádheru a velikost Ježíšovy oběti. Nesmíme však zapomínat na krutost utrpení a nespravedlnosti, kterou Ježíš prožíval.

Uvažuj o úvodních verších. Co se z těchto textů dozvídáš o utrpení nevinného Krista? Pokud se vlastními slovy vyjádřit, co pro nás Ježíš podstoupil.

Prostřednictvím Ježíšova utrpení nám Bůh nad veškerou pochybnost ukázal, že ví a rozumí tomu, co znamená být obětí zla a nespravedlnosti. Poprava nevinného člověka je pobuřující – o to více, pokud jde o Božího Syna. Bůh se mezi námi osobně setkal s naší zkažeností a hříšností, a přesto nemůžeme pochybovat o jeho soucitu a věrnosti. „Nemáme přece velekněze, který není schopen mít soucit s našimi slabostmi; vždyť na sobě zakusil všechna pokušení jako my, ale nedopustil se hříchu.“ (Žd 4,15) Jde o nádherné zjevení charakteru našeho Boha!

Aplikace

Proč by centrem našeho uvažování měla být Kristova oběť na kříži? Jaký vliv by to mělo mít na náš život? Proč a jak by to mělo ovlivňovat náš vztah a postoj k lidem, kterým pomáháme a zvěstujeme evangelium? Proč?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 2. kapitulu „Dny služby“ z knihy *Život naplněný pokojem* a kapitoly 65. „Opět v chrámu“ a 77. „Rozsudek“ v knize *Touha věků*.

„Bůh dává ve svém slovu jednoznačný doklad, že potrestá přestupníky svého zákona. Ti, kdo si namlouvají, že Bůh je příliš milosrdný, než aby uplatnil spravedlnost vůči hříšníkům, by se měli podívat na golgotský kříž. Smrt bezhříšného Božího Syna dosvědčuje, že ‚mzdou hříchu je smrt‘, že každé přestoupení Božího zákona přináší spravedlivou odplatu. Kristus, který byl bez hříchu, se stal hříchem kvůli člověku. Nesl vinu za přestoupení. Tvář jeho Otce se před ním ukryla, až jeho srdce puklo a život v něm uhasl. Přinesl takovou obět proto, aby hříšníci mohli být zachráněni. Žádným jiným způsobem nemohl být člověk zproštěn trestu za hřích. Každý, kdo odmítá tak draze vykoupené odpuštění, musí sám nést vinu a trest za své přestoupení.“ (GC 539.540; VDV 352)

Otázky k rozhovoru

1. Uvažujte o výše uvedeném citátu a o nespravedlnosti – nevinný Kristus nese vinu za přestoupení! Proč je potřebné uvědomovat si tuto důležitou pravdu?
2. Ježíš nikdy nehlásal politické reformy, kterými by se uskutečnilo „království“, o němž mluvil. Dějiny jsou plné smutných příběhů lidí, kteří jednali násilně a působili utrpení. Často své činy omlouvali snahou pomoci utlačovaným a ponižovaným. Konečný výsledek nezřídka spočíval v tom, že jednu skupinu způsobující útlak nahradila nějaká jiná skupina. Ačkoli křesťané se mohou a mají snažit využít moc a prostředky pro pomoc utlačovaným, vždy by měli být ostražití, pokud chtějí k dosažení svých cílů využít politiku. Proč?
3. Uvažujte co nám dává plán spasení. Spravedlivý Ježíš trpěl za nespravedlivé – a tedy za každého z nás. Proč se díky této velké oběti za nás stáváme novými lidmi v Kristu?

Shrnutí

V evangeliích je Ježíšova služba představena v souvislosti se starozákonními proroky. Dobrá zpráva pro chudé, svoboda pro utlačované a uzdravení pro nemocné – to vše mělo charakterizovat Mesiáše. Ježíš právě tyto atributy naplňoval prostřednictvím své služby. Nesl břemeno nespravedlnosti a s konečnou platností zvítězil nad krutostí a lidskou zlobou. Ježíšova nespravedlivá smrt nám přinesla prospěch – mohou být odpuštěny naše hříchy a máme zaslíbení věčného života.

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Jednomu z mých nepatrných bratří

Texty na tento týden

Mt 5,2–16.38–48; Ř 12,20.21; L 16,19–31; 12,13–21; Mt 25,31–46

Základní verš

„Král odpoví a řekne jim: „Amen, pravím vám, cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratří, mně jste učinili.“ (Mt 25,40)

Uvědomíme-li si, kolik péče Ježíš věnoval lidem kolem sebe, především lidem prožívajícím trápení a bolest, můžeme právem předpokládat, že k podobnému jednání povede i svoje posluchače.

Ježíšova slova jsou praktická a zaměřují se na podstatu toho, co znamená žít jako Boží následovník. Naši pozornost obrací k spravedlnosti, laskavosti a milosrdenství, tedy ke stejnému způsobu chování, na jaké se soustředil během svého života na zemi. Když budeme následovat jeho příklad, budeme sloužit lidem kolem nás podobně, jako to dělal on.

Ježíš často mluvil o nebeském království. Podle Ježíšova popisu je nebeské království realitou a i my můžeme být právě teď jeho součástí. Je to způsob života, který se řídí zcela jinými prioritami, hodnotami a zásadami, než podle jakých fungují všechny vládnoucí pozemské politické systémy. Ježíšovo učení formuluje zásady takového vládnutí a velmi silně se zaměřuje na službu Bohu a na to, jak tato „bohoslužba“ přímo souvisí s ostatními lidmi. Sloužit druhým, pečovat o jejich potřeby a pomáhat jim je jedním ze způsobů našeho uctívání Boha.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

KÁZÁNÍ NA HOŘE – ÚVOD

³Blaze chudým v duchu, neboť jejich je království nebeské. ⁴Blaze těm, kdo pláčou, neboť oni budou potěšeni. ⁵Blaze tichým, neboť oni dostanou zemi za dědictví. ⁶Blaze těm, kdo hladovějí a žízní po spravedlnosti, neboť oni budou nasyceni. (Mt 5,3–6)

¹³Vy jste sůl země; jestliže však sůl pozbude chuti, čím bude osolena? K ničemu již není, než aby se vyhodila ven a lidé po ní šlapali. ¹⁴Vy jste světlo světa. Nemůže zůstat skryto město ležící na hoře. (Mt 5,13,14)

Osobní studium

Ježíšovým nejděším kázáním (nebo také shrnutím jeho učení) je *Kázání na hoře*. Tři kapitoly v Matoušově evangeliu přinášejí přehled o podstatě Božího království. Kázání začíná vyjádřením zásad, která jsou známá jako blahoslavenství.

Přečti si text Mt 5,2–16. O kom Ježíš hovoří ve verších 2–11 jako o těch, kterým je blaze (jsou šťastní)? Co mají tito lidé společného?

Tato slova mají samozřejmě hluboký duchovní význam. Nesmí nám však uniknout ani jejich praktický smysl. Ježíš mluvil o rozpoznání chudoby v nás samotných a v našem světě. Mluvil také o spravedlnosti, pokore, milosrdenství, čistotě srdce a o pokoji. Je třeba si uvědomit, že pokud se budeme řídit podle uvedených pravidel, pak to přinese praktickou změnu nejen do našeho života, ale i do celého světa. Toto praktické chápání vlivu věřících je zdůrazněno v Ježíšových slovech bezprostředně následujících po *blahoslavenstvích*, v nichž

Kristus vyzývá své učedníky, aby byli solí a světlem světa (Mt 5,13–16).

Pokud se světlo a sůl používají správně, pak mohou způsobit výraznou pozitivní změnu. Když přidáme do jídla sůl, zlepší jeho chuť a také je může ochránit před zkázou. Podobným požehnáním můžeme být i my pro své okolí. Se světlem je to podobné – kde se objevuje světlo, tam mizí tma, je možné všimnout si překážky a nebezpečí, město nebo dům se stávají bezpečnějšími a dokážeme se lépe orientovat. Ježíš řekl: „Tak ať svítí vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích.“ (Mt 5,16)

Symboly solí a světla nás upozorňují na odpovědnost, kterou mají učedníci ve vztahu k okolnímu světu. Ježíšovi následovníci mají ovlivňovat a zlepšovat životy lidí. Solí a světlem jsme tehdy, když žijeme životem plným soucitu, máme čisté srdce, jsme pokorní, prokazujeme milosrdenství, působíme pokoj a snášíme pronásledování. Ježíš své kázání začíná výzvou, abychom byli ztělesněním podceňovaných hodnot jeho království.

Aplikace

Jakým způsobem vaše sborové společenství působí ve vašem okolí jako sůl a světlo? Je vaše komunita nebo vaše město díky vašemu sboru lepším místem? Proč? Kdyby váš sbor jednoho dne zanikl, jak by ovlivnilo chod vašeho města?

PŘEKONÁVÁNÍ ZLA DOBREM

³⁸Slyšeli jste, že bylo řečeno: „Oko za oko, zub za zub.“ ³⁹Já však vám pravím, abyste se zlým nejednali jako on s vámi; ale kdo tě uhodí do pravé tváře, nastav mu i druhou; ⁴⁰a tomu, kdo by se chtěl s tebou soudit o košili, nech i svůj plášť. ⁴¹Kdo tě donutí k službě na jednu míli, jdi s ním dvě. ⁴²Kdo tě prosí, tomu dej, a kdo si chce od tebe vypůjčit, od toho se neodvracej. ⁴³Slyšeli jste, že bylo řečeno: „Milovati budeš bližního svého a nenávidět nepřitele svého.“ ⁴⁴Já však pravím: Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kdo vás pronásledují, ⁴⁵abyste byli syny nebeského Otce; protože on dává svému slunci svítit na zlé i dobré a déšť posílá na spravedlivé i nespravedlivé. ⁴⁶Budete-li milovat ty, kdo milují vás, jaká vás čeká odměna? Což i celníci nečiní totéž? ⁴⁷A jestliže zdravíte jenom své bratry, co činíte zvláštního? Což i pohané nečiní totéž? ⁴⁸Buďte tedy dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec. (Mt 5,38–48)

Osobní studium

Když uvažujeme o Ježíšově učení, měli bychom vzít v úvahu, ke komu mluvil a jaké byly životní podmínky jeho posluchačů. Ježíš přitahoval mnoho obyvatel míst, ve kterých působil (Mt 4,25 a 5,1). Většinou šlo o obyčejné lidi, kteří žili v oblastech spadajících pod vládu Římské říše. Byli však mezi nimi i političtí a náboženští představitelé. Běžným lidem se v té době žilo poměrně obtížné. Neměli příliš na výběr, doléhaly na ně vysoké daně různého druhu a svazovala je zbytečná náboženská pravidla a tradice.

Když je Ježíš učil, zaměřoval se na to, aby jim navzdory komplikovaným okolnostem nabídl lepší život – život naplněný sebeúctou a odvahou. Jeden takový příklad popisují úvodní verše. Mnohé z Ježíšových pokynů a příkazů se staly součástí běžného vyjadřování a známe je jako ustálené fráze. V češtině např.: „nastavit druhou tvář“ nebo „jít

s někým druhou míli“. Tato obecná známost však neznamená, že si opravdu uvědomujeme, jak radikální jsou Ježíšovy postoje a také chování, které představuje.

Situace, o kterých Ježíš v těchto verších mluví, byly mnohým jeho posluchačům známé. Často se jim stávalo, že vůči nim někdo z nadřazených použil násilí, dostali se do dluhů nebo přišli o půdu. Římský voják je mohli přinutit pracovat na různých stavbách. Ježíš učil lidi, aby reagovali klidně, chovali se k utlačovatelům lépe, než si zaslouží, a aby tak zabránili ztrátě své lidské důstojnosti. V situaci, kdy utlačovatelé uplatňovali svou moc, si lidé mohli vybrat, jak zareagují. Vyhýbáním se násilí a snahou o velkorysost mohli odhalit zlo útlaku a nespravedlnosti, kterého se jejich nepřátelé dopouštěli.

Porovnej texty Mt 5,38–48 a úvodní verše. Jaké principy se nacházejí v těchto textech? Jak se ti podle nich daří žít?

Aplikace

Ježíš shrnul „celý zákon a proroci“ – tedy svaté spisy, které dnes označujeme jako Starý zákon – do jednoduchého principu, který je známý jako „zlaté pravidlo“: „Jak byste chtěli, aby lidé jednali s vámi, tak vy ve všem jednejte s nimi; v tom je celý Zákon i Proroci.“ (Mt 7,12) Co konkrétně můžeš právě teď udělat pro naplnění těchto Ježíšových slov?

MILOSRDNÝ SAMAŘAN

³⁰Jeden člověk šel z Jeruzaléma do Jericha a padl do rukou lupičů; ti jej obrali, zbili a nechali tam ležet polomrtvého. ³¹Náhodou šel tou cestou kněz, ale když ho uviděl, vyhnul se mu. ³²A stejně se mu vyhnul i levita, když přišel k tomu místu a uviděl ho. ³³Ale když jeden Samařan na své cestě přišel k tomu místu a uviděl ho, byl hnut soucitem; ³⁴přistoupil k němu, ošetřil jeho rány olejem a vínem, obvázal mu je, posadil jej na svého mezka, zavezl do hostince a tam se o něj staral.

³⁵Druhého dne dal hostinskému dva denáry a řekl: „Postarej se o něj, a bude-li tě to stát víc, já ti to zaplatím, až se budu vracet.“

³⁶„Kdo z těch tří, myslíš, byl bližním tomu, který upadl mezi lupiče?“ ³⁷Zákoník odpověděl: „Ten, který mu prokázal milosrdenství.“ Ježíš mu řekl: „Jdi a jednej také tak.“ (L 10,30–37)

Osobní studium

Uvažuj o verších L 10,25–27. Jak rozumíš odpovědi znalce zákona na Ježíšovu otázku? Na čem je postaveno jeho shrnutí zákona? Co mají dvě části jeho odpovědi společného?

Když lidé kladli Ježíši otázky, jeho odpovědi se často vymykaly tomu, co tazatel očekával. Zdá se, že lidé v té době vynakládali čas a energii při přemýšlení nad tím, jak definovat, nastavit a vymezit pojem „bližní“ v knize Leviticus, kde se říká: „budeš milovat svého bližního jako sebe samého“ (Lv 19,18).

Ježíš usiloval, aby jeho učedníci vnímali pojem „bližní“ mnohem šířeji, než bylo v té době zvykem. Snažil se je vést, aby svou lásku a své dobré skutky prokazovali všem: „Já však vám pravím: Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kdo vás pronásledují, abyste byli syny nebeského Otce; protože on dává svému slunci svítit na zlé i dobré a déšť posílá na spravedlivé i nespravedlivé.“ (Mt 5,44.45)

Ale když se zákoník rozhodl Ježíše zkoušet, ten odpověděl na otázku: „A kdo je můj bližní?“ (L 10,29) trochu jinak, než čekal. Ježíš ve své odpovědi vyprávěl příběh o milo-

srdném Samařanu, ale konečnou odpověď na otázku zákoníka nebyla teoretická definice „bližního“. Ježíšova odpověď by se dala shrnout do praktické aplikace daného principu: *Jdi a buď ty sám bližním každému, kdo potřebuje tvou pomoc* (L 10,36.37).

Přemýšlej o verších L 10,30–37. V čem spočívá hlavní kontrast mezi třemi postavami, které viděly zbídačeného muže na silnici?

Jak bylo obvyklé, Ježíšova nejsilnější výčitka byla namířena vůči těm, kteří o sobě tvrdili, že jsou „zbožní“, ale neprokazovali žádný zájem o utrpení druhých. „Příběhem milosrdného Samařana Ježíš odhaluje podstatu pravého náboženství. Ta nespočívá ve věroučných systémech či obřadech, ale v životě naplněném opravdovou láskou a milosrdenstvím.“ (DA 497; TV 317)

Ježíš v podobenství poukazuje na jednání člověka, kterého všichni pokládají za cizince a vydědence nevěrného Bohu. Kristus vysvětluje, že Bůh povolává za svého následovníka každého člověka. Podobně jako svým posluchačům v prvním století, odpovídá i nám na otázku, co máme dělat, abychom dostali věčný život: „Jdi a buď bližním každému, kdo potřebuje tvou pomoc.“

Aplikace

Komu a jak bys mohl ukázat, že jsi jeho bližním?

BOHÁČ A LAZAR

¹⁹Byl jeden bohatý člověk, nádherně a vybraně se strojíl a den co den skvěle hodoval. ²⁰U vrat jeho domu lehával nějaký chudák, jménem Lazar, plný vředů, ²¹a toužil nasytit se aspoň tím, co spadlo ze stolu toho boháče; dokonce přibíhali psi a olizovali jeho vředy. ²²I umřel ten chudák a andělé ho přenesli k Abrahamovi; zemřel i ten boháč a byl pohřben. ... ²⁵Abraham řekl: „Synu, vzpomeň si, že se ti dostalo všeho dobrého už za tvého života, a Lazarovi naopak všeho zlého. Nyní on se tu raduje, a ty trpíš. ²⁶A nad to vše jest mezi námi a vámi velká propast, takže nikdo – i kdyby chtěl – nemůže přejít odtud k vám ani překročit od vás k nám.“ (L 16,19–22.25.26)

Osobní studium

V podobenství O boháči a Lazarovi (L 16,19–31) Ježíš dává do protikladu život dvou lidí – bohatého a velmi chudého. V situaci, kdy neexistovaly žádné sociální dávky, veřejné nemocnice ani charitativní organizace, bylo běžné, že lidé v nouzi, lidé s nějakým vážným zdravotním nebo jiným problémem žebrali u domů bohatých. Očekávalo se, že zámožní budou vůči nim štedří a zřeknou se (malé) části svého bohatství, aby zmírnili utrpení chudých. V tomto podobenství se o boháčovi píše: „K potřebám svého trpícího bratra však zůstal sobecky lhostejný.“ (COL 261; PM 130) Během jejich života se na daných okolnostech nic nezměnilo, ale po smrti, když nad nimi Bůh vyřkl svůj soud, se jejich situace dramaticky změnila.

Porovnej text L 16,19–31 a L 12,13–21. V čem jsou si tyto dva příběhy podobné a v čem se liší? Jaké společné poselství v nich nacházíš?

Ani v jednom z obou příběhů se nenachází zmínka o tom, že by boháči nabyli svůj majetek nezákonně. Možná oba tvrdě pracovali,

byli dobrými správci a Bůh jim požeňnal. Zdá se však, že se něco pokazilo v jejich postojích k životu, Bohu, penězům a jiným lidem – a to je stálo obrovskou cenu s přesahem do věčnosti.

Ježíš využil v podobenství o boháči a Lazarovi pro lepší názornost obecně rozšířené představy lidí o životě po smrti. Příběh nás učí, že rozhodnutí, která děláme během našeho života, významně ovlivní naši budoucnost po smrti. Jedním z projevů našich priorit a hodnot je to, jak se chováme k těm, kteří potřebují naši pomoc. Abraham v podobenství poukazuje na bolestný úděl boháče po jeho smrti, Bible však zároveň dává jasnou radu, jak se rozhodnout lépe: „Mají Mojžíše a Proroky, ať je poslouchají.“ (L 16,29)

Ježíš učil, že pokušení bohatství, ať už ho máme a udržujeme si ho, nebo o něj usilujeme, nás může odvádět pryč od Božího království a od ostatních lidí, vstříc egoizmu, soběstačnosti a nezávislosti na Bohu. Ježíš nás vybízí, abychom hledali v první řadě jeho království a dělili se o požeňnání, které dostáváme, s lidmi kolem nás – a hlavně s těmi, kteří jsou v nouzi.

Aplikace

Na co si musíš dávat pozor, ať už máš majetek, nebo ne, aby peníze nebo tvá láska k nim nepokřivily to, na co bys se měl jako křesťan v životě nejvíce soustředit?

NEPATRNÍ BRATŘI...

³⁷Tu mu ti spravedliví odpoví: „Pane, kdy jsme tě viděli hladového, a nasýtiti jsme tě, nebo žíznivého, a dali jsme ti pít? ³⁸Kdy jsme tě viděli jako pocestného, a ujali jsme se tě, nebo nahého, a oblékli jsme tě? ³⁹Kdy jsme tě viděli nemocného nebo ve vězení, a přišli jsme za tebou?“ ⁴⁰Král odpoví a řekne jim: „Amen, pravím vám, cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratří, mně jste učinili.“ (Mt 25,37-40)

Osobní studium

Další příkladem Ježíšovy „jiné“ než očekávané odpovědi na otázku, kterou dostal, můžeme najít v kázání zaznamenaném v Mt 24. a 25. kapitole. Učedníci se na Ježíše obrátili s otázkou, která se týkala doby a okolností zničení jeruzalémského chrámu a Ježíšova návratu (Mt 24, 1–3). V závěru rozsáhlé odpovědi Ježíš poukazuje na syčení hladových, podání vody žíznivým, postarání se o cizince, ošacení nahých, péči o nemocné a navštěvování vězňů. Ježíš učedníky ujišťuje: „Král odpoví a řekne jim: Amen, pravím vám, cokoli jste udělali [nebo neudělali] pro jednoho z těchto mých nepatrných bratří, pro mne jste udělali [nebo neudělali].“ (Podle Mt 25,40.45.)

Tato slova úzce souvisejí s tématem posledního soudu, kterým celá Ježíšova odpověď začala. V textu Matouš 24 Ježíš dává poměrně přímou odpověď na položenou otázku a mluví o znameních a varováních před zničením Jeruzaléma a také před koncem věku. Zároveň však zdůrazňuje, abychom

„bděli“ a žili ve světle zaslíbení jeho druhého příchodu. V první části textu Matouš 25 náš příběh o rozumných a pošetilých družičkách (ČEP, B21) nebo pannách (ČSP, BK) upozorňuje na důležitost přípravy na nečekaný nebo „opožděný“ návrat Krista. Příběh o třech služebnících zase ukazuje na potřebu žít během čekání na Pánův návrat zodpovědně a užitečně. A podobenství o ovcích a kozlech velmi konkrétně popisuje roli Božího lidu v době čekání na Kristův příchod.

Přečti si text Mt 25,31–46. O čem mluví Ježíš v těchto verších? Co je podstatou jeho slov? Proč tato slova nesouvisejí s „ospravedlněním na základě skutků“? Jak bys – na základě Ježíšových slov – charakterizoval, co znamená mít spasitelnou víru?

Ježíšův výrok, že jestliže sloužíme potřebným, sloužíme vlastně jemu, by měl změnit naše vztahy a postoje. Představ si, že bys měl možnost pozvat Ježíše na oběd nebo ho navštívit v nemocnici či ve vězení. Ježíš řekl, že přesně to děláme, když takto pomáháme lidem v našem okolí. Jde opravdu o úžasnou možnost, jak sloužit Bohu!

Aplikace

Znovu si přečti verše na dnešní den a v modlitbě nad nimi přemýšlej. Jak rozumíš myšlenku, že se Ježíš ztotožnil s hladovými, nahými a vězňů? Co z toho vyplývá pro tvůj život?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si kapitoly 21. „Veliká propast“ a 27. „Kdo je můj bližní“ z knihy *Perly moudrosti* a kapitoly 54. „Milosrdný Samařan“ a 70. „Ježíšův princip“ z knihy *Touha věků*.

„Kristus boří dělicí zeď, sebelásku, národnostní předsudky a učí lásce k celé lidské rodině. Povznáší lidi nad úzký obzor vytvořený jejich sobectvím; ruší územní hranice a uměle vytvořené rozdíly ve společnosti. Nedělá rozdíl mezi blízkými a cizinci, přáteli a nepřáteli. Učí nás, abychom v každém člověku, který potřebuje naši pomoc, viděli svého bližního a na svět se dívali jako na své působiště.“ (MB 42; MON 30)

„Zásady zlatého pravidla jsou pravými zásadami křesťanství. Vše, co nedosahuje této úrovně, je klam. Falešné je každé náboženství, které ve svých důsledcích vede lidi, aby se nestarali o to, co člověk pocituje, čím trpí, co zakouší, aby si málo vážili druhých, za něž Kristus zemřel, protože v nich viděl velkou hodnotu. Zrazujeme Krista, když nedbáme na volání chudých, trpících a hříšných. Křesťanství má ve světě tak malý vliv, protože se lidé jen hlásí ke Kristovu jménu, ale svým životem ho zapírají. Takové jednání Kristovo jméno zneuctuje.“ (MB 136.137; MON 79)

Otázky k rozhovoru

1. Který z biblických textů máš nejraději? Proč?
2. Ellen G. Whiteová označuje za falešné každé náboženství, které „vede lidi, aby se nestarali o to, co člověk pocituje, čím trpí, co zakouší...“. Proč si musíme dávat pozor, abychom se nechytily do pastí myšlenek, které vycházejí z předpokladu, že pokud vlastníme „pravdu“, pak na ničem jiném nezáleží?
3. Uvažujte o verších ze čtvrtka. Jak a v čem by nás mělo měnit a ovlivňovat poznávání pravdy?

Shrnutí

Ježíšovo učení stanoví pro obyvatele a zástupce Božího království odlišný způsob života a chování. Ježíš vychází ze základů Starého zákona a nejen opakuje, ale i rozšiřuje okruh chudých a utlačovaných, o něž by se měli jeho následovníci starat. Zdůrazňuje, že při čekání na jeho návrat by jeho následovníci měli být lidmi plnými milosrdenství a milosti.

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátelé, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Služba v novozákonní církvi

Texty na tento týden

Sk 2,42–47; 4,32–37; Mt 25,38.40; Sk 9,36; 2K 8,7–15; Ř 12; Jk 2,1–9

Základní verš

„Pravá a čistá zbožnost před Bohem a Otcem znamená pamatovat na vdovy a sirotky v jejich soužení a chránit se před poskvrnou světa.“ (Jk 1,27)

Verše známé jako *velké pověření* (Mt 28,18–20) patří mezi nejdůležitější novozákonní texty. Tyto verše jsou vnímány jako *poslání církve* a sloužily jako inspirace pro mnohé evangelizační a misijní projekty. Křesťany tyto (a nejen ony) verše vedly k tomu, že šli opravdu do „celého světa“ a šířili evangelium často i za cenu velkých osobních obětí.

Co vlastně Ježíš řekl ve *velkém pověření*? Máme mu získávat učedníky, křtít je a učit je, aby zachovávali všechno, co nám Kristus přikázal (Mt 28,20). Jak jsme si ukázali v minulých lekcích, mnoho z toho, co nám Ježíš uložil, souvisí s péčí o nuzné, trpící a o ty, kteří nezvládnou pomoci si sami. Zároveň potřebujeme mít na paměti, že tyto pokyny, které dal Ježíš svým prvním následovníkům, nebyly něčím novým, dosud nevídaným a neslychaným, ale šlo vlastně o pokračování díla, které během své služby začal samotný Ježíš. Tento aspekt Ježíšova učení můžeme jasně pozorovat v životě nového církevního společenství při naplňování *velkého pověření*.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

NOVÝ TYP SPOLEČENSTVÍ

⁴²Vytrvale poslouchali učení apoštolů, byli spolu, lámali chléb a modlili se. ⁴³Všech se zmocnila bázeň, neboť skrze apoštoly se stalo mnoho zázraků a znamení. ⁴⁴Všichni, kteří uvěřili, byli spolu a měli všechno společně. ⁴⁵Prodávali svůj majetek a rozdělovali všem podle toho, jak kdo potřeboval. ⁴⁶Každého dne pobývali svorně v chrámu, po domech lámali chléb a dělili se o jídlo s radostí a s upřímným srdcem. ⁴⁷Chválili Boha a byli všemu lidu milí. A Pán denně přidával k jejich společenství ty, které povolával ke spáse. (Sk 2,42–47)

Osobní studium

Po Ježíšově nanebevstoupení a po sestoupení Ducha svatého o letnicích se skupina věřících velmi rychle rozrůstala a začala vytvářet ranou církev, nový typ společenství Ježíšových následovníků, vedené na začátku původními Ježíšovými učedníky. Toto nové společenství však nevytvářeli podle svých představ. Budovali církev na základě učení a služby Ježíše Krista a vycházeli přitom také z dlouhé historie proroků a jejich poselství.

Přemýšlej o úvodních textech a o verších Sk 4,32–37. Co na základě těchto veršů považuješ za základní prvky raně křesťanského společenství?

Zdá se, že Izraelci ve snaze zorganizovat podle Božích pokynů opravdu ušlechtilou a sociálně spravedlivou společnost selhali. Raná církev však velmi vážně vnímala zaslíbení Božího požehnání „ať není u tebe potřebného“ (Dt 15,4). Jednou z možností, jak prakticky vyjádřit svou víru, bylo u prvních křesťanů vzájemné dělení se o hmotné prostředky. Příkladem může být i prodávání půdy a přispívání do společných finančních fondů (Sk 4,34–5,2), které byly určeny

nejen k zajištění potřeb spoluvěřících, ale i lidí mimo jejich vlastní společenství. Velkou pozornost věnovali i službě uzdravování (Sk 3,1–11; 5,12–16).

Toto společenství nebylo žádnou utopickou vizí. Šlo o reálně fungující mechanismus, který však měl i svá úskalí. Jak rostl počet věřících, docházelo k napětí, které souviselo s přerozdělováním prostředků, především v otázce jídla určeného vdovám (Sk 6,1). Apoštolové, kteří byli přirozenými vůdci skupiny, se chtěli soustřeďovat na hlásání evangelia. Aby se jim podařilo vyřešit vzniklou situaci, potřebovali zajistit určitou reorganizaci.

To byl také důvod, proč se mělo sedm diaconů – jáhnů – zaměřit na praktické záležitosti církevního společenství. Šlo pravděpodobně o první uznání, že v rámci církve mohou existovat různé služebnosti a schopnosti. Potvrdilo se zároveň, že pro život a svědecké poslání církve je důležitá i praktická služba. „Stejnými zásadami zbožnosti a spravedlnosti, které platily pro vedoucí představitele Božího lidu v době Mojžíšově a Davidově, by se měli řídit i ti, jimž je svěřen dohled nad nově uspořádanou Boží církví v novozákonní době.“ (AA 95; PNL 54)

Aplikace

Pokus se představit si, jak asi vypadal život ve společenství rané církve. Na jakých principech a praktických úkonech bylo postaveno? Které z těchto principů můžeme aplikovat i v dnešním společenství věřících?

SLUŽBA A SVĚDECTVÍ TABITY

V Joppe žila učednice jménem Tabita, řecky Dorkas. Konala mnoho dobrých skutků a štědře rozdávala almužny. (Sk 9,36)

Osobní studium

Když se podle Ježíšovy předpovědi začala církev rozrůstat „v Jeruzalémě a v celém Judsku, Samařsku a až na sám země“ (Sk 1,8), noví věřící navázali na učení a službu Ježíše. Mezi nimi vynikala Tabita, řecky Dorkas, z města Joppe. Je zřejmé, že brala velmi vážně Ježíšovy pokyny, které se týkaly péče o lidi v nouzi. V jejím konkrétním případě je třeba vyzdvihnout pomoc při „oblékání nahých“, kterou dělala jako pro samotného Krista (Sk 9,39 a Mt 25,38.40).

Uvažuj o charakteristice Tabity a její služby, jak je zaznamenána ve verších Sk 9,36.39. Jak by se podobným způsobem dal popsat tvůj život a tvá služba? Jak bys chtěl, aby tě někdo charakterizoval?

Zdá se, že služba, věrnost a zaměření na pomoc druhým byla u Tabity tak významná, že se o této učednici (Sk 9,36) mluví nejen v místě, kde bydlela.

Když byl Petr na návštěvě v nedalekém městě Lydda, lidé z Joppe ho prosili,

aby je v jejich městě navštívil, protože Tabita zemřela (Sk 9,37–41). Po svém příchodu do Joppe měl Petr možnost setkat se s mnoha lidmi, kterým Tabita svou službou pomohla. Ukazovali mu oděvy, které pro ně zhotovila, a určitě mu vyprávěli ne jeden příběh o její pomoci.

Petrova modlitba za Tabitu a její následné vzkříšení Bohem není samozřejmě žádnou zárukou, že ti, co slouží jiným, budou vždy prožívat něco mimořádného. Vždyť i Tabita nakonec onemocněla a zemřela, podobně jako Štěpána, jednoho z prvních diakonů ustanovených pro službu vdovám, postihla mučednická smrt (Sk 7,54–60). Ani život naplněný službou neběží klidně a bez problémů. Často se dokonce může změnit ve velmi nebezpečnou cestu.

V tomto příběhu se však Bůh rozhodl prostřednictvím své lásky a moci přiznat k životu a službě Tabity, a tím ovlivnil lidi, kteří ji znali: „Zpráva o tom se rozšířila po celém Joppe a mnoho lidí uvěřilo v Pána.“ (Sk 9,42)

Aplikace

Co můžeš udělat pro to, aby byl tvůj život opravdu naplněný službou pro druhé, podobně jako život Tabity? Které ze svých praktických schopností můžeš dát do služby lidem kolem sebe?

DÁVÁNÍ JAKO ZPŮSOB SLUŽBY

¹²Vždyť je-li zde ochota, pak je dar před Bohem cenný podle toho, co kdo má, ne podle toho, co nemá. ¹³Nejde o to, aby se jiným ulehčilo a vy byli přetíženi, nýbrž abyste na tom byli stejní: ¹⁴váš přebytek pomůže nyní jejich nedostatku, aby zase jindy jejich přebytek přišel k dobru vám ve vašem nedostatku; tak nastane vyrovnání. (2K 8,12–14)

Osobní studium

Po svém obrácení se apoštol Pavel ujal služby nést evangelium pohanskému světu. Z úspěchu, kterým ho Bůh požehnal, vyvstal vážný problém vztahu mezi těmi, kdo reprezentovali židovské kořeny vznikající křesťanské církve, a novými následovníky Krista z pohanského prostředí. V Jeruzalémě se proto uskutečnil sněm, na němž se setkali zástupci různých křesťanských skupin a společně hledali Boží vedení a řešení této komplikované situace. O koncilu a jeho závěrech se dozvídáme v 15. kapitole knihy Skutky.

V Pavlově zmínce o tomto setkání v Galatským 2. kapitole se dozvídáme o důležitém pověření, které v Jeruzalémě obdržel jako součást pokynů pro svou službu mezi pohany: „Jen žádali, abychom pamatovali na jejich chudé, a právě o to jsem vždy horlivě usiloval.“ (Ga 2,10)

Pro Pavla bylo uskutečňování tohoto cíle velmi osobní záležitostí (např. Sk 20,35) a stalo se nedílnou součástí jeho služby. Podobně

jako raná církev v Jeruzalémě, rozvíjel i Pavel vizi křesťanského společenství, které mělo vroucně přijímat všechny věřící.

Uvažuj o textu 2K 8,1–15. Jakým způsobem Pavel spojuje evangelium a štědré dávání?

Pavel vycházel i se starozákonních odkazů, které vyzývaly ke štědrosti a péči o věřící, kteří se ocitli v potížích. Pavel mluví o štědré Boží péči, když sytil Izrael manou na poušti, jako o vzoru pro celé společenství při dávání a dělení se (2K 8,15). Pavel cituje i ze Ž 112,9: „Rozdělil štědrě, obdaroval nuzné, dobrota jeho trvá navěky.“ (2K 9,9)

Apoštol Pavel vyzývá své čtenáře, aby jejich dávání nebylo náhodné. Měli si pravidelně odkládat část svého příjmu, aby během Timoteovy nebo Pavlovy návštěvy mohli rychle zorganizovat sbírku a doručit ji jeruzalémským křesťanům v nouzi. Jejich církevní společenství použil jako příklad pro ostatní. „Přesvědčení touto vaší službou budou slavit Boha za to, jak jste se podřídili Kristovu evangeliu a jak štědrě se projevuje vaše společenství s nimi i se všemi.“ (2K 9,13)

Aplikace

Na základě čeho bychom se měli rozhodovat a čemu dávat přednost, když nejsme schopni finančně (nebo jinak) pomoci a naplnit všechny potřeby, o kterých se dozvídáme?

PAVLŮV NÁVOD NA ŽIVOT NAPLNĚNÝ LÁSKOU

⁹Láska nechť je bez přetvářky. Ošklivte si zlo, Iněte k dobrému. ¹⁰Milujte se navzájem bratrskou láskou, v úctě dávejte přednost jeden druhému. ¹¹V horlivosti neochabujte, buďte vroucího ducha, služte Pánu. (Ř 12,9–11)

Osobní studium

List Římanům je známý především podrobným pojednáním o velkém tématu spase-ní a ospravedlnění z víry prostřednictvím Kristovy smrti. Ale po jedenácti kapitolách věnovaných tomuto tématu se Pavel zaměřil na další důležitý pohled. Apoštol nabízí praktický návod k životu naplněnému láskou, který je založen na Boží milosti a lásce zjevené v Ježíši a v evangeliu: „Vybízím vás, bratří, pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou oběť; to ať je vaše pravá bohoslužba.“ (Ř 12,1) Pavel zde vlastně říká, že motivací pro život naplněný láskou má pro nás být právě to, co pro nás Bůh vykonal v Ježíši.

Přečti si text Ř 12 a pokus se celou kapitolu shrnout s důrazem na pokyny týkající se lásky a péče projevovaným druhým lidem – a především těm, kteří jsou v nouzi.

Římanům 12. kapitolu můžeme v určitém smyslu vnímat jako shrnutí mnoha témat, kterým se Pavel podrobněji věnoval v některém ze svých dalších listů. Mluví tu o různých úkolech a darech v rámci církve,

jejichž cílem je služba, povzbuzování a dávání (Ř 12,3–8). To vše však nemáme dělat automaticky a bezmyšlenkovitě, ale zodpovědně, s nadšením a hlavně s láskou (Ř 12,9–11).

Pavel praktickým způsobem ukazuje, jak by měl takový službou a láskou naplněný život vypadat. Spoluvěřící vyzývá a povzbuzuje, aby byli vytrvalí, aby pomáhali lidem v nouzi, aby tvořili a šířili klid, kdykoli je to možné, aby na zlo a nespravedlnost odpovídali laskavě, a aby přemáhali zlo dobrem (Ř 12,20,21).

Tato kapitola naznačuje, co znamená žít jako nový člověk a sloužit Bohu jako jednotlivec a také jako součást společenství víry. Pavel zde novým Ježíšovým následovníkům připomíná, že se jejich životy, priority a také činy musejí změnit. Tuto změnu má způsobit odpověď člověka na to, co pro něj udělal Kristus na kříži, a naděje na věčný život. Adresáti jeho listu žili v centru Římské říše, která se často vyznačovala útlakem a krutostí. Pavel však dává křesťanům pokyny, aby žili jinak: „A nepřizpůsobujte se tomuto věku, nýbrž proměňujte se obnovou své mysli, abyste mohli rozpoznat, co je vůle Boží, co je dobré, Bohu milé a dokonalé.“ (Ř 12, 2)

Aplikace

Jakým postojům a názorům rozšířeným v naší společnosti potřebuješ dnes jako Ježíšův následovník odolat, aby byl tvůj život naplněný láskou?

JAKUB „SPRAVEDLIVÝ“

⁵Poslyšte, moji milovaní bratři: Cožpak Bůh nevyvolil chudáky tohoto světa, aby byli bohatí ve víře a stali se dědici království, jež zaslíbil těm, kdo ho milují? ⁶Vy jste však ponížili chudého. Cožpak vás bohatí neutiskují? Nevlácejí vás před soudy? ⁷Nemluví právě oni s pohrdáním o slavném jménu, které bylo nad vámi vysloveno? ⁸Jestliže tedy zachováváte královský zákon, jak je napsán v Písmu: „Milovati budeš bližního svého jako sám sebe,“ dobře činíte. ⁹Jestliže však někomu straníte, dopouštíte se hřichu a zákon vás usvědčuje z přestoupení. ... ¹⁵Kdyby některý bratr nebo sestra byli bez šatů a neměli jídlo ani na den, ^{16a}a někdo z vás by jim řekl: „Buďte s Bohem – ať vám není zima a nemáte hlad,“ ale nedali byste jim, co potřebují pro své tělo, co by to bylo platné? (Jk 2,5–9.15.16)

Osobní studium

Podle křesťanské tradice se Jakub, Ježíšův nevlastní bratr, stal vůdčí osobností sboru v Jeruzalémě; a šlo o téhož Jakuba, který vedl koncil v Jeruzalémě (Sk 15, Ga 1 a 2). Pokud je to tak, pak je pravděpodobné, že právě on je i autorem novozákonního listu nazvaného v řečtině jednoduše „List Jakubův“.

Jakub bylo v té době běžné jméno, ale pokud šlo o stejnou osobu, pak mohlo jít i o vedoucí osobnost církve známou (podle autorů z prvního století) jako Jakub „Spravedlivý“ (také ve významu „Obdivuhodný“). Toto pojmenování odkazuje na moudrého představitele církve, který uměl zaujmout správný postoj k různým skupinám lidí, takže projevoval svůj zájem a svou péči i o ty, na které jiní zapomínali nebo je utlačovali. Epištola, která nese jeho jméno, je někdy označována také jako „novozákonní kniha přísloví“, protože se zaměřuje na praktickou zbožnost a vyzdvihuje důležitost moudrého života Božích následovníků.

Jakub jako autor s velkým zaujetím připomíná křesťanům: „Podle slova však také jed-

nejte, nebudte jen posluchači – to byste klamali sami sebe!“ (Jk 1,22) Důraz klade na péči o utlačované a lidi v nouzi a na odmítání zkaženosti okolního světa (Jk 1,27).

Uvažuj o verších Jakub 2,1–9 a 5,1–5. Jaký postoj má Jakub k bohatým? V čem se podle tebe liší jeho postoj od většinového názoru? Jaké konkrétní pokyny dává v souvislosti s postojem k bohatým věřícím uvnitř křesťanského společenství?

Jakub ukazuje, že pokud někomu přejeme dobré, a dokonce mu přejeme Boží požehnání, nijak mu to nepomůže, pokud trpí zimou nebo hladem. Poskytnutí jídla a oblečení je mnohem užitečnější a je skutečným projevem opravdového zájmu o lidi mnohem víc než jakákoliv vznešená slova nebo gesta (Jk 2,14–16). Jakub tento obraz používá jako ilustraci vztahu mezi vírou a skutky v kontextu našeho vztahu k Bohu. Kromě toho opakuje (Jk 2,8) Ježíšova slova o lásce k bližnímu a k sobě samému. Ukazuje, že tímto přikázáním bychom se měli řídit v každodenním životě. Právě takto máme sloužit Bohu a lidem kolem nás. Nezáiskáme si tím sice spasení, ale projevíme tak svou opravdovou víru.

Aplikace

Proč je tak snadné dávat přednost (možná i podvědomě) bohatým před chudými?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si 32. kapitolu „Štědrá církev“ v knize *Poslové naděje a lásky*.

„Spasitel obětoval svůj vzácný život proto, aby založil církev, která bude schopna potěšovat lidi v zármutku a pomáhat jim v pokušení. Společenství věřících může být chudé, bez vzdělání a neznámé, a přesto může v rodinách, sousedství, v církvi i v ‚dalekých krajích‘ vykonat v Kristově moci dílo, jehož význam bude sahat až do věčnosti.“ (DA 640; TV 410)

„Nesobecká štědrost naplňovala ranou církev velikou radostí; věřící totiž věděli, že svým úsilím přispívají ke zvěstování evangelia lidem, kteří dosud žijí ve tmě. Jejich obětavost svědčila o tom, že Boží milost nepřijali nadarmo. Takovou štědrost mohli projevovat jedině díky posvěcení Duchem svatým. Pro věřící i nevěřící to byl zázrak Boží milosti.“ (AA 344; PNL 197.198)

Otázky k rozhovoru

1. Jak a v čem by se vaše sborové společenství mohlo stát podobnějším společenství, které je popsáno v prvních kapitolách knihy *Skutky apoštolů*? Jaké kroky byste mohli udělat vy, případně vedení sboru, abyste povzbudili ostatní k takovým krokům?
2. Celosvětová církev adventistů sedmého dne používá principy, o kterých jsme mluvili tento týden, jako vodítko pro rozdělování darů a desátků mezi různé části světa. Jaký užitek přináší tento systém přerozdělení zdrojů?
3. Jak vnímáte praktické pokyny k životu naplněnému láskou, o nichž se hovoří v Římanům 12? Fungují v „reálném světě“, nebo jsou spíše jen jakýmsi zidealizovaným obrazem vhodným pouze pro „svatě“?
4. V textu Jk 5,1–5 je použit silný jazyk, který jako by odrážel kritický jazyk poselství starozákonních proroků. Proč je tak silné vyjádření vhodné a potřebné?

Shrnutí

Vedení Ježíšovým pověřením a mocí Ducha svatého usilovali apoštolové a první učedníci o rozšíření poselství evangelia do celého světa. Vycházeli přitom z Ježíšova učení a z textů starozákonních autorů. Raná církev byla novým typem společenství, ve kterém se jednotlivci podíleli na pomoci těm, kteří se ocitli v nouzi – v rámci jejich společenství, ale i za jeho hranicemi. Svým příkladem a učením zaznamenaným ve svých listech se apoštolové snažili věřící motivovat, aby byl jejich život naplněn věrností a službou lidem v nouzi.

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Život podle evangelia

Texty na tento týden

Ř 8,20–23; J 3,16.17; Mt 9,36; Ef 2,8–10; 1J 3,16.17; Zj 14,6.7

Základní verš

„Milostí tedy jste spaseni skrze víru. Spasení není z vás, je to Boží dar; není z vašich skutků, takže se nikdo nemůže chlubit. Jsme přece jeho dílo, v Kristu Ježíši stvoření k tomu, abychom konali dobré skutky, které nám Bůh připravil.“ (Ef 2,8–10)

Vždy, když začneme uvažovat o Božích přikázáních, požadavcích a pokynech, dostáváme se do nebezpečí, nebo dokonce do pokušení, myslet si, že si svým jednáním můžeme získat Boží přízeň a zasloužit si spasení – nebo k němu alespoň nějak přispět. Bible nám však opakovaně připomíná, že jsme hříšníci zachránění Boží milostí prostřednictvím Ježíše Krista a jeho zástupné smrti za nás na kříži. Je snad něco, co bychom k tomu mohli jakýmkoliv způsobem přidat? Jak napsala Ellen G. Whiteová: „Kdybyste dali dohromady vše, co je v člověku dobré, svaté, ušlechtilé a krásné, a pak byste to předložili Božím andělům jako něco, co by mělo vést ke spasení člověka nebo co by mělo být nějakou zásluhou, byl by takový plán odmítnut jako zrada.“ (FW 24)

Ani naše skutky milosrdenství a soucitu vůči lidem v nouzi bychom proto neměli vnímat jako něco, díky čemuž bychom si mohli zasloužit spasení. Zároveň však platí, že když stále více chápeme spasení a uvědomujeme si jeho hodnotu, budeme jako příjemci Boží lásky stále jasněji vidět souvislost mezi jeho láskou vůči nám a zájmem o chudé a utlačované. Přijali jsme, abychom dávali. Když vidíme, jak moc Bůh miloval nás, vnímáme i skutečnost, jak moc miloval ostatní – a chápeme jeho povolání, abychom druhé milovali i my.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

„NEBOŤ BŮH TAK MILOVAL SVĚT..“

¹⁶Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. ¹⁷Vždyť Bůh neposlal svého Syna na svět, aby svět soudil, ale aby skrze něj byl svět spasen. (J 3,16.17)

Osobní studium

Text J 3,16 říká: „Neboť Bůh tak miloval svět...“ Řecké slovo označující „svět“ – *kosmos* – znamená „svět jako stvořený a uspořádaný subjekt“ (5BC 929). Tento verš sice hovoří o spasení lidí, ale plán spasení se vztahuje na stvoření jako celek.

Přečti si text Ř 8,20–23. Co tyto verše říkají o širším významu plánu spasení?

Samozřejmě, spasení se týká osobního vztahu každého z nás k Hospodinu. Jde však o víc. Ospravedlnění neznamená jen odpuštění našich hříchů. V ideálním případě zahrnuje i to, že Hospodin prostřednictvím Ježíše a mocí Ducha svatého vytváří Boží rodinu. Tedy společenství, které svou radost z odpuštění a z jistoty spasení dává najevo mimo jiné i tím, že vydává světu svědectví svými dobrými skutky.

Jakým způsobem v úvodních textech 17. verš doplňuje a rozšiřuje 16. verš?

Chápeme, že Bůh nemiluje jen nás, ale i jiné lidi. Miluje ty, které máme rádi, a my z toho máme radost. Miluje i ty, kterým se snažíme předat evangelium, a toto poznání je pro nás často motivací evangelizace. Bůh však miluje i ty, v jejichž blízkosti se necítíme dobře nebo z nich máme strach. Bůh miluje všechny lidi na celém světě – a to i ty, které nemáme v lásce a které „nemusíme“.

Při pozorování stvoření můžeme vidět Boží lásku. Bible znovu a znovu ukazuje, že svět kolem nás je důkazem Boží dobroty: „...protože on [Otec v nebesích] dává svému slunci svítit na zlé i dobré a déšť posílá na spravedlivé i nespravedlivé.“ (Mt 5,45) Život samotný je Božím darem a bez ohledu na osobní postoj vůči Bohu je každý člověk příjemcem tohoto daru.

Aplikace

Jak by se měl změnit náš postoj k druhým lidem a k tomu, jak žijí, když si uvědomíme, že i je Bůh stvořil a miluje je?

SOUCIT A POKÁNÍ

“Když už byl blízko a ušel město, dal se nad ním do pláče⁴² a řekl: „Kdybys poznalo v tento den i ty, co vede k pokoji! Avšak je to skryto tvým očím.“ (L 19,41.42)

Osobní studium

To, že známe příběh velkého sporu a spasení, nás vede k poznání pravdy o životě, které je základem pro pochopení našeho světa a naší situace – všichni a vše je poznamenáno pádem a hříchem. Náš svět není takový, jak vypadal při stvoření. A přestože i dnes nese me Boží obraz, k němuž jsme byli stvořeni, jsme součástí padlého světa. Hřích v našich životech má stejnou podstatu jako zlo, které způsobilo tolik bolesti, utrpení a útlaku na celém světě.

Je pochopitelné, že cítíme bolest, neklid, zármutek z tragického stavu světa i lidí kolem nás. Museli bychom být roboti, abychom necítili bolest života na tomto světě. Nářek v knize Žalmů, zármutek Jeremjáše a ostatních proroků, slzy a lítost Ježíše – to vše je přirozenou odezvou na stav světa, a především na situaci těch, kteří trpí pod vlivem zla na světě.

Přečti si texty Mt 9,36; 14,14; L 19,41.42 a J 11,35. Jaké situace naplňovaly podle těch-

to veršů Ježíše soucitem? Jak může člověk získat srdce, které je citlivé na bolest kolem nás?

Musíme si uvědomit, že hřích a zlo nejsou jen kdesi „venku“ a „mimo“ nebo výsledkem hříchu někoho jiného. „Říkáme-li, že jsme bez hříchu, klameme sami sebe a pravda v nás není.“ (1J 1,8) Bibličtí proroci vnímali hřích jako tragédii, která však nespočívala jen v tom, že někdo porušil „pravidla“, ale v tom, že hřích narušil vztah mezi Bohem a jeho lidem a že náš hřích ublížil jiným lidem.

Egoizmus, chamtivost, lakota, předsudky, lhostejnost a bezohlednost – to vše tvoří podstatu zla, nespravedlnosti, chudoby a útlaku ve světě. Vyznání naší hříšnosti je prvním krokem nejen k pojmenování tohoto zla, ale také k tomu, abychom dovolili Boží lásce zaujmout v našich srdcích to správné místo: „Jestliže vyznáváme své hříchy, on je tak věrný a spravedlivý, že nám hříchy odpouští a očisťuje nás od každé nepravosti.“ (1J 1,9)

Aplikace

Přemýšlej, jak hřích ovlivňuje tebe a tvůj život. Kde stojíš ve velkém sporu mezi dobrem a zlem? Jaká je jediná správná reakce na tvoje zjištění?

MILOST A DOBRÉ SKUTKY

⁸Milostí tedy jste spaseni skrze víru. ⁹Spasení není z vás, je to Boží dar; není z vašich skutků, takže se nikdo nemůže chlubit. ¹⁰Jsme přece jeho dílo, v Kristu Ježíši stvořeni k tomu, abychom konali dobré skutky, které nám Bůh připravil. (Ef 2,8-10)

Osobní studium

Co nám úvodní verše říkají o vztahu mezi milostí a dobrými skutky? Pokus se to shrnout vlastními slovy.

Z biblických zpráv se dozvídáme, že jsme – mimo jiné – byli stvořeni, abychom uctívali Boha a sloužili druhým. Můžeme se pouze pokusit představit si, jak by to asi mohlo vypadat, kdybychom žili v bezhříšném prostředí.

Vinou hříchu dnes známe jen zničený a mravně porušený svět. Naštěstí pro nás Boží milost projevená v Ježíšově oběti za hříchy světa otevírá cestu pro odpuštění a uzdravení. A tak i přes hříchem poznamenaný svět se naše životy mohou přiblížit Božímu mistrovskému záměru a Bůh nás může použít jako své spolupracovníky ve snaze uzdravovat zranění a napravovat škody, které vznikly v životech druhých (Ef 2,10). „Ti, kdo dostávají, mají dávat druhým. Ze všech stran přichází volání o pomoc. Bůh povolává lidi, aby ochotně a rádi sloužili svým bližním.“ (MH 103; ŽNP 46)

Zopakujme si, že dobré skutky, jako péče o chudé, povzbuzování utlačovaných a sycevní hladových, neděláme proto, abychom získali spasení nebo obstáli před Bohem. Pouze ve víře dostáváme v Kristu všechno, co kdy budeme potřebovat, abychom před Bohem obstáli.

Sami sebe bychom vždy měli vnímat jako hříšníky a oběti hříchu a měli bychom si znovu a znovu uvědomovat, že Bůh nás miluje a vykoupil nás. A přestože neustále zápasíme s pokušením egoizmu a chamtivosti, sebeobětavá a pokorná Boží milost nám nabízí zcela jiný, nový způsob života a lásky, který promění naše bytí.

Když se díváme na kříž, vidíme úžasnou a dokonalou oběť přinesenou za nás a uvědomujeme si, že nemůžeme vůbec nic přidat k tomu, co díky této oběti v Kristu dostáváme. To samozřejmě neznamená, že nemáme vůbec nijak odpovědět na to, co jsme v Kristu dostali. Naopak, *musíme* reagovat! A jak lépe bychom mohli reagovat na lásku, kterou jsme dostali, než tím, že budeme projevovat lásku druhým?

Aplikace

Přemýšlej o verších 1J 3,16.17. Jak tyto verše vyjadřují správnou odpověď na Ježíšovu oběť na kříži? Jak se tato odpověď prakticky projevuje ve tvém každodenním životě?

NAŠE SPOLEČNÉ LIDSTVÍ

Což nemáme my všichni jednoho Otce? Což nás nestvořil jediný Bůh? Proč jsme vůči sobě věrolomní a znesvěcujeme tak smlouvu svých otců? (Mal 2,10)

²⁶Celé lidstvo vytvořil z jediného člověka, rozsadil nás po celé zemi a vymezil jednotlivým národům prostor i dějinná období. ²⁷A všichni máme veliký úkol: hledat Boha. A tu po pracném poznávání zjišťujeme, že je nám vlastně nablízku. ²⁸On nám totiž dává život, pohyb a celé bytí. Pěkně to vyjádřili někteří vaši básníci: jsme jeho děti, Boží rodina. (Sk 17,26–28; SNC)

Osobní studium

Ježíš se svou službou a svým učením zaměřoval na všechny skupiny lidí. Každého, kdo k němu přišel s upřímnými pohnutkami – ať už šlo o ženy se špatnou pověstí, výběřčí daní, malomocné, Samařany, římské setníky, náboženské vůdce nebo děti – Ježíš vítal s opravdovou vřocností a péčí. Jak postupně zjišťovala i raná církev, toto přijetí v sobě zahrnovalo také nabídku daru spasení.

Když první křesťané rozpoznali, že evangelium je určeno všem, nebrali dobré skutky ve prospěch druhých jako něco „milého“, co by se mohlo dělat navíc. Pomoc bližním a práce ve prospěch druhých lidí tvořily podstatu jejich chápání evangelia, podobně jak to viděli v životě, službě a smrti Ježíše Krista. Ano, museli se v této souvislosti vyrovnávat s různými výzvami – jako jednotlivci (Pavel a Petr ve Sk 10,9–20) i jako církev (koncil v Jeruzalémě, Sk 15). Hned od začátku si tak začali uvědomovat obrovskou změnu, kterou evangelium přineslo do jejich chápání Boží lásky. Poznali, že Boží láska zahrnuje každého a že musí ovlivňovat všechny, kteří Boha následují.

Uvažuj o uvedených textech. Co tyto verše říkají o tom, že máme jako lidé stejný původ a stejné postavení před Bohem? Jak by měly myšlenky v těchto verších ovlivňovat tvůj postoj k druhým lidem?

Mal 2,10

Sk 17,26

Ř 3,23

Ga 3,28

Nemusíme dlouho přemýšlet, komu vlastně máme sloužit, jednoduše vykročme a služme. A možná se nám stane, že někdo, o kom bychom to nikdy nepředpokládali, pomůže nám. Všeobecnou charakteristiku lidství je možné lépe rozpoznat ve společenství těch, které sjednocuje evangelium, zachraňující Boží láska a povolání, abychom v něm byli jedno: „Neboť my všichni, ať Židé či Řekové, ať otroci či svobodní, byli jsme jedním Duchem pokřtěni v jedno tělo a všichni jsme byli napojeni týmž Duchem.“ (1K 12,13)

Aplikace

Které skupiny lidí v tvém okolí jsou diskriminovány? Jak jim můžeš pomoci ty sám a jak jim může sloužit vaše sborové společenství?

VĚČNÉ EVANGELIUM

“Tu jsem viděl jiného anděla, jak letí středem nebeské klenby, aby zvěstoval věčné evangelium obyvatelům země, každé rase, kmeni, jazyku i národu.” Volal mocným hlasem: „Bojte se Boha a vzdejte mu čest, neboť nastala hodina jeho soudu; poklekněte před tím, kdo učinil nebe, zemi, moře i prameny vod.“ (Zj 14,6.7)

Osobní studium

Proměňující pozvání evangelia adresované „každé rase, kmeni, jazyku i národu“ (Zj 14,6) platilo v průběhu celých dějin křesťanství. Zjevení však mluví také o obnoveném hlásání tohoto poselství – dobré zprávy o Ježíši a všech jeho zaslíbeních – na konci času.

Jak je obecné chápání evangelia (shrnuté například v J 3,16) obsaženo v poselství anděla, o němž čteme v úvodních verších?

Text Zjevení 14,7 v sobě spojuje tři klíčové prvky, o kterých jsme již při našem studiu hovořili v souvislosti s Božím pohledem na zlo, chudobu a útlak:

Soud. Dožadování se soudu, tedy nastolení spravedlnosti, opakovaně zaznívá ve volání utlačovaných. Naštěstí Bible zobrazuje Boha jako toho, který slyší volání lidí v nouzi a těžkostech. Jak se často opakuje například v Žalmech, lidé vystavení nespravedlivému jednání vnímají Boží soud jako evangelium, tedy dobrou zprávu.

Uctívání. V textech hebrejských proroků nacházíme časté propojení mezi uctíváním a dobrými skutky. Nejvíce se to projevuje

při srovnání bohoslužebných aktivit těch, kteří sice o sobě prohlašují, že jsou Božím lidem, ale ve skutečnosti se dopouštějí ohavností a nespravedlnosti ve vztahu ke svým bližním. Jako příklad můžeme uvést text Iz 58, kde Bůh velmi jasně uvádí, že ze všeho nejvíce touží po takových bohoslužebných projevech, které se projevují dobrotou a péčí o chudé a nuzné (Iz 58,6.7).

Stvoření. Jak jsme již viděli, jedním ze základů Božího volání po spravedlnosti je skutečnost, že všichni tvoříme velkou lidskou rodinu. Všichni jsme stvoření k obrazu Božímu, Bůh nás všechny miluje a v jeho očích máme všichni obrovskou hodnotu. Nikdo by proto neměl být vykořisťován, zneužíván nebo utlačován pro nespravedlivý zisk a chamtivost jiných. Je zřejmé, že hlásání evangelia na konci času je výzvou k přijetí záchrany, vykoupení a obnovy, které Bůh koná pro padlé lidstvo. I uprostřed pronásledování a sporu o pravé a falešné uctívání (Zj 14,8–12) bude mít Bůh lid, který bude reprezentovat to, co je správné, bude obhajovat Boží přikázání a bude mít víru Ježíše Krista – a to i uprostřed toho nejhoršího zla.

Aplikace

Jak lze nejlépe spojit službu lidem v nouzi s vyjádřením naděje a také s varováním, které se nachází v poselství tří andělů?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si 1. kapitulu „Největší dar lidstvu“ v knize *Touha věků* a 6. kapitulu „Zachránění, aby sloužili“ z knihy *Život naplněný pokojem*.

„Pán Bůh považuje celou zemi za svou vinici. Přestože je nyní v rukou uchvatitele, patří Bohu. Je Boží, protože ji Bůh stvořil a protože ji vykoupil. Kristus přinesl oběť za celý svět. ‚Nebot Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna.‘ (J 3,16) V tomto jediném daru lidé dostali všechny ostatní dary. Celý svět denně přijímá požehnání od Boha. Každá kapka deště, každý paprsek světla, který dopadne na naše nevděčné pokolení, každý lístek, každá květina a každý plod svědčí o Boží shovívavosti a o jeho velké lásce.“ (COL 301.302; PM 153)

„V Kristu není rozdíl mezi Židem a pohanem, otrokem a svobodným. Všichni se stali blízkými pro Kristovu prolitou krev (Ga 3,28; Ef 2,13). Musíme slyšet a odpovídat na volání trpícího lidstva bez ohledu na náboženské rozdíly... Všude kolem nás žijí lidé, kteří potřebují projevy soucitu a konkrétní pomoc. Vdovy potřebují soucit a pomoc. Kristus pověřil své následovníky, aby pečovali o sirotky. V mnoha zemích jsou sirotci zanedbáváni. Možná že vypadají drsně, zanedbaně a na první pohled zcela odpudivě, přesto však patří Bohu. Pán je vykoupil za velikou cenu a v jeho očích jsou právě tak drahocenní jako my. Patří do velké Boží rodiny a křesťané jsou za ně zodpovědní jako Boží správcové.“ (COL 386.387; PM 198)

Otázky k rozhovoru

1. Jak můžeme předejit pokušení myslet si, že když děláme dobré skutky a pomáháme druhým, jsme díky svému úsilí lepší a v Božích očích si za to zasloužíme uznání?
2. Je tvá církev společenstvím, ve kterém mezi lidmi „není rozdílu“ a všichni jsou v Kristu jedno? Jak by se to mohlo projevit ještě výrazněji? Má vaše společenství otevřené dveře opravdu pro všechny? Jaké problémy v této oblasti vidíte a jak by se daly vyřešit?
3. Jsou lidé, kteří jsou v nouzi a potřebují naši bezprostřední praktickou pomoc. Zároveň jim však chceme zvěstovat evangelium. Jak mezi těmito dvěma činnostmi (praktickou pomocí a zvěstováním evangelia) najít správnou vyváženost? Jak se můžeme naučit dělat obojí?

Shrnutí

Boží láska, jak je vyjádřena v plánu spasení a prostřednictvím života a oběti Ježíše Krista, nám nabízí odpuštění, život a naději. Jako příjemci této milosti usilujeme podělit se o ni s ostatními. Motivací naší snahy není zasloužit si spasení. Naše touha sloužit je motivována Kristovou láskou a vědomím, že jsme byli stvořeni a znovuzrozeni, abychom konali skutky, jaké si přeje Bůh. Proto evangelium mění vztahy a vede nás ke službě těm, kteří naši pomoc nejvíce potřebují.

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí, kterým byste rádi představili Boží lásku.

Adventní naděje v praktickém životě

Texty na tento týden

L 18,1–8; Mt 24–25; 1K 15,12–19; Kaz 8,14; 12,13,14; Zj 21,1–5; 22,1–5

Základní verš

„A tak, moji milovaní bratři, buďte pevní, nedejte se zvíkat, buďte stále horlivější v díle Páně; vždyť víte, že vaše práce není v Pánu marná.“ (1K 15,58)

Ježíš představil Boží království jako realitu, která může být naší každodenní zkušeností již v přítomnosti. Své učedníky vyslal, aby tuto skutečnost připomínali prostřednictvím hlásání evangelia a službou druhým. Měli zdarma dávat, tak jak zdarma dostali (Mt 10,5–8).

Ježíš však velmi jasně vysvětloval i to, že jeho království je úplně jiné než všechna ostatní království, protože „není z tohoto světa“ (J 18,36), a že v plnosti má teprve přijít. Ježíšovým vtělením, jeho službou, smrtí a vzkříšením bylo Boží království uvedeno na svět. Ježíš se však díval i směrem do budoucnosti, do doby, kdy jeho království zcela nahradí království tohoto světa a Bůh bude vládnout v dokonalosti.

Podle definice jsme jako adventisté – tedy ti, co očekávají příchod Božího království – lidmi naděje. Tato naděje se však netýká jen budoucího, nového světa. Dokud se s nadějí díváme do budoucnosti, stejná naděje nám pomáhá proměňovat současnost. Každý den žijeme nadějí na budoucnost a svým jednáním usilujeme přinášet změnu, která je v souladu s naším očekáváním budoucího světa.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

„AŽ DOKDY?“

⁹Když Beránek rozlomil pátou pečeť, spatřil jsem pod oltářem ty, kdo byli zabiti pro slovo Boží a pro svědectví, které vydali. ¹⁰A křičeli velikým hlasem: „Kdy už, Pane svatý a věrný, vykonáš soud a za naši krev potrestáš ty, kdo bydlí na zemi?“ (Zj 6,9,10)

¹⁸Soudím totiž, že utrpení nynějšího času se nedají srovnat s budoucí slávou, která má být na nás zjevena. ¹⁹Celé tvorstvo toužebně vyhlíží a čeká, kdy se zjeví sláva Božích synů. ²⁰Neboť tvorstvo bylo vydáno marnosti – ne vlastní vinou, nýbrž tím, kdo je marnosti vydal. Trvá však naděje, ²¹že i samo tvorstvo bude vysvobozeno z otroctví zániku a uvedeno do svobody a slávy dětí Božích.

²²Víme přece, že veškeré tvorstvo až podnes společně sténá a pracuje k porodu. (Ř 8,18–22)

Osobní studium

Bible opakovaně zaznamenává volání Božího lidu po Hospodinově zásahu. Nejčastěji tato žádost zaznívá v časech zotročení, vyhnanství, útlatku, chudoby nebo jiné nespravedlnosti či tragédie. Otroci v Egyptě, zajatci v Babylonu a mnoho dalších utlačovaných a trpících volalo k Bohu, aby shlédl na jejich utrpení, aby vyslechl jejich nářek a sjednal nápravu křivd, které je postihly. V Bibli zároveň nacházíme množství příkladů toho, jak Bůh jednal a zachránil a obrodil svůj lid a současně se pomstil jeho utlačovatelům a nepřátelům.

Taková pomoc nebo záchrana však měla pouze omezený časový dosah. Za nějakou dobu opět došlo z různých příčin k dalším problémům a tragédiím. Proroci opakovaně poukazovali na konečný zásah v budoucnosti, kdy Bůh definitivně ukončí zlo a pozvedne utlačované. U proroků však nacházíme i opakované volání: „Až dokud, ó Pane?“ Anděl Hospodinův například klade otázku v souvislosti s vyhnanstvím Izraele: „Hospodine zástupů, jak dlouho se ještě nechceš slitovat nad Jeruzalémem a nad judskými městy, jimž dáváš pocítovat svůj hrozný hněv už po sedmdesát let?“ (Za 1,12)

Aplikace

Uvažuj o podobenství zaznamenaném u L 18,1–8. Co zde Ježíš říká o Boží reakci na opakované volání a modlitby svého lidu, aby jednal v jeho prospěch? Jak toto volání k Bohu souvisí s potřebou mít víru? Jaké máš ty sám zkušenosti s voláním k Bohu?

I v knize Žalmů zaznívá nářek nad tím, že zatímco bezbožní zažívají prosperitu a štěstí, spravedliví jsou utlačováni, zneužíváni a jsou chudí. Žalmisté opakovaně prosí o Boží zásah a jsou přesvědčeni, že svět dnes nevypadá tak, jak ho Bůh stvořil a jaký ho Bůh chce mít. Proto i žalmisté pokračují ve volání proroků a utlačovaných. „Dlouho ještě...?“ (Ž 94,3–7)

V určitém smyslu mají mnohem větší problém vyrovnat se s nespravedlností ti, kteří věří ve spravedlivého Boha, toužícího nastolit spravedlnost pro všechny své následovníky. Boží lid bude vždy prožívat určitou míru frustrace z toho, kolik je na světě zla. A zdánlivá Boží pasivita je zdrojem dalšího napětí a nejistoty. Právě to je důvodem, proč někdy proroci smutně konstatují: „Jak dlouho již volám o pomoc, Hospodine, a ty neslyšíš. Úpím k tobě pro násilí, a ty nezachraňuješ.“ (Abk 1,2)

Podobné volání zaznívá i v Novém zákoně, kde se dokonce o celém stvoření říká, že „společně sténá a pracuje k porodu“ v očekávání osvobození z otroctví zkázy (Ř 8,18–22). A ve Zjevení slyšíme otázku: „Kdy už, Pane svatý a věrný...?“ (Zj 6,10), která zaznívá z úst těch, kteří byli umučeni pro svou víru v Boha. Je to vlastně volání k Bohu, aby zasáhl ve prospěch svého utlačovaného a pronásledovaného lidu.

NADĚJE PROMĚNĚNÁ V ČINY

³⁴Tehdy řekne král těm po pravici: „Pojďte, požehnaní mého Otce, ujměte se království, které je vám připraveno od založení světa.“ ³⁵Neboť jsem hladověl, a dali jste mi jíst, žíznil jsem, a dali jste mi pít, byl jsem na cestách, a ujali jste se mne, ³⁶byl jsem nahý, a oblékli jste mě, byl jsem nemocen, a navštívili jste mě, byl jsem ve vězení, a přišli jste za mnou.“ (Mt 25,34–36)

Osobní studium

Náboženství často čelí kritice, že má tendenci věřící odpoutávat od reálného života v současnosti a směřovat je pouze k lepšímu životě po vzkříšení. Podle takových kritiků vede zaměření na imaginární budoucí svět lidí k jakémusi „posvěcenému úniku z reality“, což způsobuje, že nepovažují za důležité pracovat pro blaho současné společnosti a světu nepřinášejí žádný nebo jen malý užitek. Současně je třeba říci, že křesťané se takovému obrazu nebránili, někdy jej dokonce sami rozvíjeli, kázali o něm a sami se takovými postoji řídili.

Samozřejmě, existují smutné příklady mocných vládců, kteří chudé a utlačované opakovaně nabádali, aby bez reptání přijímali svůj smutný osud, který se změní až při příchodu jimi očekávaného Božího království.

Ano, náš svět je poznamenán hříchem a v mnohém teď skutečně není dobrým místem k životu. Není nic špatného na tom, že toužíme po době, kdy Bůh vše napraví, udělá konec nespravedlnosti, bolesti a smutku a současný zmatek nahradí svou slavnou a spravedlivou vládou. Bez této vyhlídky a bez tohoto zaslíbení bychom neměli žádnou naději.

Ve svém kázání o konci světa (Mt 24. a 25. kap.) Ježíš věnoval polovinu svého proslavu podrobnostem souvisejícím s těžkými okolnostmi a s podmínkami, za kterých by bylo možné z daného stavu věci vyvázat. Při této příležitosti dokonce řekl: „Kdyby ty dny nebyly zkráceny, nezachránil by se vůbec nikdo.“ (Mt 24,22; B21) To vše však můžeme vnímat spíše jako úvod k Ježíšovu vysvětlení důležitosti Božích zaslíbení. Pokud totiž zaměříme křesťanskou naději a naše vyhlídky do budoucna výhradně – nebo v první řadě – na to, jak „uniknout“, pak nepochopíme mnohem hlubší smysl Ježíšových slov.

Přečti si text 24. a 25. kapitoly Matoušova evangelia. Pokus se vyjádřit hlavní myšlenky tohoto Ježíšova kázání. Jak bys shrnul Ježíšovy pokyny pro náš život během čekání na jeho návrat?

Naše víra a představa o tom, jak bude vypadat budoucnost, výrazně ovlivňuje to, jak žijeme dnes. Zdravá důvěra v Boží zaslíbení, související s tím, jak chápeme budoucnost našeho světa, by měla podstatně ovlivnit naši aktivitu v současnosti a měla by vést k bohatšímu a hlubšímu životu, který přináší pozitivní změny i do života jiných lidí.

Aplikace

Jaký vliv na náš život může a má mít naděje a zaslíbení o Ježíšově návratu? Jak s tím souvisí naše pomoc lidem v nouzi?

NADĚJE VE VZKŘÍŠENÍ

¹²Když se tedy zvěstuje o Kristu, že byl vzkříšen, jak mohou někteří mezi vámi říkat, že není zmrtvýchvstání? ¹³Není-li zmrtvýchvstání, pak nebyl vzkříšen ani Kristus. ¹⁴A jestliže Kristus nebyl vzkříšen, pak je naše zvěst klamná, a klamná je i vaše víra, ¹⁵a my jsme odhaleni jako lživí svědkové o Bohu: dosvědčili jsme, že Bůh vzkřísil Krista, ale on jej nevzkřísil, není-li vzkříšení z mrtvých. ... ¹⁹Máme-li naději v Kristu jen pro tento život, jsme nejubožejší ze všech lidí! (1K 15,12–15,19)

Osobní studium

Křesťanská naděje na druhý Ježíšův příchod není jen zaměřením se na světlu budoucnost. První křesťané viděli v tělesném vzkříšení Krista pevný základ pro realitu jeho návratu. Vždyť pokud mohl vstát z mrtvých, čehož byli sami svědky, pak se určitě může vrátit zpět, aby dokončil své dílo záchrany, ukončil hřích a jeho působení a obnovil svět (1K 15,22,23).

Apoštol Pavel viděl ve vzkříšení klíčový prvek adventní naděje. Pavel byl ochoten vsadit celé své kázání a učení na největší zázrak Ježíšova příběhu: „Nebyl-li však Kristus vzkříšen, je vaše víra marná...“ (1K 15,17) I z toho je vidět, jak důležité je vzkříšení pro naši naději.

Jak bys podle úvodních textů vysvětlil vlastními slovy svému příteli, který se za-

jímá o víru, proč je pravda o vzkříšení pro křesťanskou naději tak významná?

Vydávání svědectví o vzkříšeném Kristu změnilo první učedníky. Jak jsme již říkali, Ježíš vyslal své učedníky, aby kázali a zpřítomňovali Boží království (Mt 10,5–8). Ježíšova smrt otřásla jejich odvahou a zničila jejich naději. Když je však později vzkříšený Ježíš znovu vyslal (Mt 28,18–20) a k práci je zmocnil seslaný Duch svatý (Sk 2,1–4), pustili se do díla, které postupně měnilo celý svět.

První křesťané byli osvobozeni od strachu ze smrti, a proto odvážně žili a hlásali Ježíšovo jméno (1K 15,30–31). Zlo, které přináší smrt, je stejným zlem, jaké přináší utrpení, nespravedlnost, chudobu a útisk v nejrůznějších podobách. Ale díky Ježíši a jeho vítězství nad smrtí toto všechno skončí. „Jako poslední nepřítel bude přemohena smrt.“ (1K 15,26)

Aplikace

Dnes platí, že ať pomůžeme komukoliv, nakonec stejně zemře. Co ti tato krutá pravda říká o tom, jak je důležité, aby všichni mohli poznat naději, která je založena na smrti a vzkříšení Ježíše Krista?

NADĚJE VE SPRAVEDLIVÝ SOUD

Další pomíjivost, která se na zemi vyskytuje: Jsou spravedliví, které jako by poznamenalo dílo svěvolníků, a jsou svěvolníci, které jako by poznamenalo dílo spravedlivých. Řekl jsem si, že i to je pomíjivost. (Kaz 8,14)

¹³Závěr všeho, co jsi slyšel: Boha se boj a jeho příkázání zachovávej; na tom u člověka všechno závisí. ¹⁴Veškeré dílo Bůh postaví před soud, i vše, co je utajeno, ať dobré či zlé. (Kaz 12,13.14)

Osobní studium

Uvažuj o úvodním textu Kaz 8,14. Jak bys vlastními slovy popsal realitu, o níž se v tomto verši píše? Co to pro tebe znamená?

Pro každého člověka je těžké vyrovnat se s utrpením, útlakem a různými tragédiemi. Mnohem těžší je však snášet skryté utrpení, jehož smyslu nerozumíme a ani okolí si ho nevnímá. Vědomí, že naše utrpení nemá žádný smysl, může být ještě těžší než to, co toto utrpení vyvolalo. Svět, ve kterém neexistuje záznam o utrpení a ani konečné nastolení spravedlnosti, je ve své podstatě krutý a absurdní. To je také důvod, proč ateističtí pisatelé ve dvacátém století nařikali nad tím, co považovali za „absurditu“ stavu lidstva. Bez naděje na spravedlnost, bez naděje na soud a bez naděje na nápravu by náš svět byl opravdu absurdním místem ve vesmíru.

Ale výrok ve verši Kaz 8,14 není vyjádřením celé pravdy. Na konci svého hledání

se Šalomoun propracoval k důležitému poznání. Uprostřed nářku o marnosti a nesmyslnosti nakonec říká v podstatě toto: *Ale moment, Bůh přece přijde soudit, takže není všechno marné. Ve skutečnosti lze říci, že na všem a na každém záleží.*

Uvažuj o textu Kazatel 12,13.14. Co tyto verše říkají o důležitosti toho, jak se chováme?

Naděje na spravedlivý soud vychází z toho, čemu člověk věří o podstatě Boha, života a světa, ve kterém žijeme. V Bibli zaznívá jasné poselství o tom, že žijeme ve světě, který Bůh stvořil a miluje. Zároveň se z ní dozvídáme, že svět byl sice narušen hříchem, ale Bůh v něm prostřednictvím života, smrti a vzkříšení Ježíše Krista uskutečňuje svůj plán obnovy a nového stvoření. Boží soud je klíčovým prvkem nápravy světa. Pro ty, kteří na tomto světě prožili tolik zla a utrpení – pro všechny utlačované, týrané, odsunuté na okraj společnosti, zneužívané a vykořisťované – je zaslíbení o soudu dobrou zprávou.

Aplikace

Co pro tebe znamená poznání, že jednoho dne bude – pro nás nepředstavitelným způsobem – nastolena spravedlnost, po níž tak velmi toužíme? V čem je pro tebe toto zaslíbení nadějí?

BŮH SETŘE SLZY

¹A viděl jsem nové nebe a novou zemi, neboť první nebe a první země pominuly a moře již vůbec nebylo. ²A viděl jsem od Boha z nebe sestupovat svatě město, nový Jeruzalém, krásný jako nevěsta ozdobená pro svého ženicha. ... ⁴„a setře jim každou slzu z očí. A smrti již nebude, ani žalu ani nářku ani bolesti už nebude – neboť co bylo, pominulo.“ ⁵Ten, který seděl na trůnu, řekl: „Hle, všechno tvořím nové.“ A řekl: „Napiš: Tato slova jsou věrná a pravá.“ (Zj 21,1,2,4,5)

Osobní studium

Přečti si úvodní texty a verše Zj 22,1–5. Pokus se představit si, jak bude vypadat život na světě, který je popsán v těchto verších. Proč je tak těžké představit si svět bez hříchu, smrti, bolesti a slz?

Biblické popisy našeho života po skončení vlády hříchu a jeho důsledků jsou nepochybně nádherné a velkolepé. Asi jen těžko si takový svět dokážeme představit. Vždyť i uvedené verše hovoří spíše o tom, co v nové realitě nebude, než co tam bude. Jelikož náš hříchem poznamenaný svět je vším, co známe, je těžké představit si život bez bolesti a utrpení, smrti a strachu, nespravedlnosti a chudoby.

Nejenže tam nebude zlo a jeho důsledky, ale biblický popis přidává i něco, co se nás každého osobně doslova *dotýká*: „setře jim každou slzu z očí“ (Zj 21,4). Když mluvíme o zachráněných, projevy Božího milosrdenství vůči těm, kteří trpěli, dosáhnou v této větě svého vrcholu. Bůh nejen ukončí utrpení všech spasených, ale také jim osobně setře jejich slzy.

Zničení a poznamenání životem v hříchu a světem plným nespravedlnosti a tragédií můžeme v knize Zjevení spatřit náznaky toho, jak bude vypadat proces uzdravení pro všechny, kteří jsou oběťmi hříchu v jeho mnoha podobách. Když Jan popisuje strom života, vysvětluje, že nese „ovoce dvanáctkrát do roka; každý měsíc dozrává na něm ovoce a jeho listí má léčivou moc pro všechny národy“ (Zj 22,2). I tímto způsobem je vyjádřeno, že Bůh nám rozumí a soucítí se všemi, co mají bolestnou zkušenost s hříchem a s následky zla na světě. Božím plánem je znovu stvořit náš svět a to v sobě zahrnuje i obnovu a uzdravení každého z nás.

Do té doby bychom měli usilovat o to, abychom s Kristovou pomocí udělali svůj díl práce, ať už je jakkoli chabý a malý. Abychom ve svém okolí sloužili lidem, kteří potřebují právě to, co jim my můžeme nabídnout. Ať už je to cokoli – povzbudivé slovo, teplý pokrm, lékařská pomoc, poskytnutí oděvu nebo poradenství – měli bychom pomáhat ochotně, obětavě a s láskou, kterou Ježíš prokazoval lidem během svého života.

Aplikace

Situace ve světě se den ze dne zhoršuje, a to i navzdory našemu úsilí. Ježíš to věděl. Nebránilo mu to však v tom, aby sloužil druhým lidem. A nemělo by to zastavit ve službě druhým ani nás. Co můžeš právě dnes udělat pro někoho ve svém okolí, kdo je v nouzi a potřebuje pomoc?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si 30. kapitolu „Výzva k duchovnímu růstu“ z knihy *Poslové naděje a lásky* a 41. kapitolu „Minulost ukončena“ z knihy *Velké drama věků*.

„Když Bůh změnil úděl vykoupených, lidé, kteří ztratili všechno ve velkém životním zápasu, prožijí strašné probuzení. V době, kdy Bůh nabízel svou milost, je satan zaslepl svými klamy, a oni omlouvali svůj hříšný život. Bohatí byli pyšní na to, co mají, víc než lidé, kterým se tak dobře nedařilo. Bohatství však získali přestupováním Božího zákona. Nesytili hladové, neoblékali nahé, nejednali spravedlivě a milosrdně. ... Prodali své duše za pozemské bohatství a radovánky; nesnažili se zbohatnout v Božích očích. Proto jejich život skončil nezdarem. Zábavy jim zhořknou, jejich poklady budou bezcenné. To, co celý život budovali, se zhroutí během krátkého okamžiku.“ (GC 654; VDV 421)

„Velký spor mezi dobrem a zlem skončil. Není už hříchu ani hříšníků. Celý vesmír je čistý. V celém nezměrném stvoření vládne soulad a štěstí. Od Boha, který všechno stvořil, proudí život, světlo a štěstí do všech stran nekonečného prostoru. Od nejmenšího atomu až po největší vesmírná tělesa, všechno živé i neživé v nezkalené kráse a dokonalé radosti hlásá, že Bůh je láska.“ (GC 678; VDV 437)

Otázky k rozhovoru

1. Jak byste na základě studia této lekce vysvětlili, že na životě tady a teď záleží? Porovnejte vysvětlení s názory lidí, kteří jsou přesvědčeni, že tento život a svět nemusíme považovat za důležitý, protože Bůh nakonec všechno zničí a začne znovu. Jak a proč bychom si měli dávat pozor, abychom naději na nový a dokonalý svět nezneužívali jako omluvu toho, že se nestaráme o své bližní v nouzi?
2. Na základě našeho chápání biblických proroctví očekáváme, že před příchodem Ježíše Krista poroste zlo, utrpení a bolest. Když se to děje, často odkazujeme na Mt 24. kapitolu. Jak bychom měli těmto tragédiím rozumět ve světle textů v Mt 25. kapitole?

Shrnutí

Náš Bůh nedovolí, aby zlo trvalo věčně. Úžasná naděje na Kristův příchod, o níž mluví Písmo, bude naplněna. Bůh ukončí působení zla, odstraní nespravedlnost a stvoří svět nově, v souladu se svým původním záměrem. Během doby, kdy očekáváme Kristův návrat, nás tato naděje, založená na Ježíšově vzkříšení, proměňuje a dává nám odvahu sloužit Bohu a lidem.

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Milovat milosrdenství

Texty na tento týden

Mt 6,25–33; Jk 1,5–8; 2,15.16; Iz 52,7; 1J 3,16–18; Iz 58,1–10

Základní verš

„Ve tmách vzhází přímým světlo; Bůh je milostivý, plný slitování, spravedlivý. Dobře bývá muži, jenž se smiluje a půjčí a své věci spravuje dle práva.“ (Ž 112,4.5)

Poznali jsme již, že Bible je plná jasných textů, které popisují, jak Bohu záleží na chudých a utlačovaných a jak vyzývá svůj lid, aby pracoval ve prospěch těchto lidí v nouzi. Navzdory pozornosti věnované této problematice se ukazuje, že biblické pověření jednat ve prospěch potřebných se daří naplňovat jen částečně. Dokonale a zcela bude vše napraveno až při Kristově návratu.

Do té doby bude zlo přetrvávat v různých podobách, podporované temným duchovním vlivem ďábla a jeho andělů. Mezi nejčastější projevy tohoto zla patří chudoba, násilí, útlak, otroctví, vykořisťování, sobectví a chamtivost. V takovém světě se naše církve, naše sbory a naše rodiny musejí aktivně stavět proti tomuto zlu – bez ohledu na to, jaké je to často těžké. V reakci na Boží lásku a na Boží pověření máme žít inspirováni Ježíšovou obětavou službou a máme být zmocnění a vedeni přítomností Ducha svatého. To všechno nás má vést k milosrdnému, vynalézavému a odvážnému jednání: „...abys zachovával právo, miloval milosrdenství a pokorně chodil se svým Bohem.“ (Ml 6,8)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

NA ČEM ZÁLEŽÍ

³¹Nemějte tedy starost a neříkejte: Co budeme jíst? Co budeme pít? Co si budeme oblékat? ³²Po tom všem se shánějí pohané. Váš nebeský Otec přece ví, že to všechno potřebujete. ³³Hleďte především jeho království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno. (Mt 6,31–33)

Osobní studium

Při uvažování o učení Ježíše a novozákonních autorů jsme si jasně ukázali, že všichni, kteří se rozhodli žít jako občané Božího království, se potřebují řídit jinými hodnotami, než jakými se řídí svět.

Přečti si text Mt 6,25–33. Jaké ujištění zaznívá v těchto verších? Pokus se ho vyjádřit vlastními slovy. Jak by toto ujištění mělo ovlivňovat naše hodnoty a priority?

Ježíš učil, že je „život víc než pokrm a tělo víc než oděv“ (Mt 6,25). Jídlo a oděv (tedy základní potřeby každodenního života) samozřejmě potřebujeme. Musíme je však vnímat ve světle Božího království. To znamená, že bychom měli nově uspořádat svůj žebříček hodnot. Když rozpoznáme volání Bible, abychom projevíli zájem o druhé a pomohli jim, stane se toto pověření pro nás – Ježíšovy následovníky – prioritou. To by nám mělo pomoci zaměřit se více na druhé a méně na sebe.

Odlíšné uspořádání priorit mění i náš vztah k těm, kteří mají moc nad námi a také nad utiskovanými. A přestože Bible dává pokyny, aby křesťané respektovali a posloucha-

li – nakolik je to jen možné – vládu i zákony (např. Ř 13,1–7), musíme zároveň slyšet i slova Petra a ostatních apoštolů: „Boha je třeba víc poslouchat než lidi.“ (Sk 5,29) Když se Ježíše snažili v této otázce nachytat, velmi jasně vyjádřil zmiňované dva principy ve vzájemné rovnováze: „Odevzdejte tedy, co je císařovo, císaři, a co je Boží, Bohu.“ (Mt 22,21)

Ti, kdo mají moc (představitelé státní moci nebo významní vlastníci majetku), ji často uplatňují a udržují násilím nebo výhrůžkami. Jak jsme viděli na životě Ježíše Krista, věrný život neznámá, že tváří v tvář zlu budeme pasivní a lhostejní. Například v souvislosti s otrokářstvím v USA Ellen Whiteová napsala: „Když jsou lidské zákony v rozporu s Božím slovem a jeho zákonem, musíme poslouchat Boha, ať jsou následky jakékoli. Zákon naší země žádá, abychom vydali otroka jeho pánovi. Takový zákon však nemáme uposlechnout a musíme nést následky přestoupení tohoto zákona. Otrok není majetkem žádného člověka. Jeho právoplatným pánem je Bůh. Člověk proto není oprávněn rozhodovat o životě člověka patřícího Bohu a dělat si nárok na jeho vlastnictví.“ (1T 201.202)

Aplikace

Kde je podle tebe hranice mezi poslušností autority a postavením se na obranu těch, kteří by se mohli stát obětí vládní moci?

ÚNAVA ZE SOUCITU

⁵Má-li kdo z vás nedostatek moudrosti, ať prosí Boha, který dává všem bez výhrad a bez výčitek, a bude mu dána. ⁶Nechť však prosí s důvěrou a nic nepochybuje. Kdo pochybuje, je podoběn mořské vlně, hnané a zmítané vichřicí. ⁷Ať si takový člověk nemyslí, že od Pána něco dostane; ⁸je to muž rozpolcený, nestálý ve všem, co činí. (Jk 1,5–8)

Osobní studium

Naše dobré úmysly mohou být velmi snadno zcela ochromeny těžkostmi, se kterými se setkáváme. Pokud však tomuto tlaku odoláme, mnozí z nás chtějí a mohou udělat něco, co přinese změnu do života trpících. Existuje množství způsobů, jak můžeme pozitivně zasáhnout do života lidí v nouzi.

Soucit: Ukázali jsme si, že prvním krokem na cestě k pomoci je vcítění se do bolesti a trápení, jež prožívají trpící. Potřebujeme v sobě rozvíjet citlivost k utrpení druhých. Lidé dnes ale mluví i o „únavě ze soucitu“, což je v podstatě vyjádřením myšlenky, že jsme vystaveni působení tolika tragédií a bolestí, že mnozí z nás jsou unaveni a možná doslova zničení množstvím různých případů, které vyžadují naši emocionální energii a finanční podporu. Ježíš si byl velmi dobře vědom zla a bolesti kolem sebe, a přesto neustále projevoval soucit. V tom je nám velkým příkladem.

Vzdělání: Mnoho případů nespravedlnosti a chudoby je velmi komplikovaných. Je proto důležité dozvědět se a zjistit toho o konkrétních okolnostech co nejvíce. Existuje mnoho příkladů, kdy lidé navzdory těm nejlepším úmyslům a s upřímnou snahou pomoci způsobili problémy. Tím bychom neměli omlouvat svou nečinnost, ale měli by-

chom se usilovat zapojit do pomoci takovým způsobem, který bude promyšlený, bude vycházet z dostatku informací a z pochopení dané problematiky.

Modlitba: Když vidíme problém, často nás jako první napadne udělat něco „praktického“. Bible nám však připomíná, že také modlitba je praktická. Do života chudých a utiskovaných můžeme přinést změny už jen svými modlitbami za ty, kteří mají nad nimi nějakou moc (1Tm 2,1,2). Zároveň bychom měli prosit o Boží vedení, abychom uměli najít co nejlepší způsob podpory (Př 2,7,8).

Očekávání: Dalším důležitým prvkem ve snaze zmírnit utrpení druhých je mít správné očekávání. Potřebujeme si uvědomit komplexnost sociálních, politických a osobních vlivů. Měli bychom usilovat o to, abychom lidem poskytli možnosti a příležitosti, které by jinak neměli. Někdy nás možná zklame způsob, jak tito lidé s poskytnutými možnostmi naloží, ale musíme jejich rozhodnutí respektovat. Ať už se budeme snažit udělat pro trpící cokoliv, měli bychom se řídit principem: „Jak byste chtěli, aby lidé jednali s vámi, tak vy ve všem jednete s nimi.“ (Mt 7,12)

Jakou roli by měla podle úvodních veršů sehrát modlitba v jednání křesťana? Co říká text Jk 2,15.16 o naší odpovědnosti při pomoci druhým?

Aplikace

Na základě čeho se rozhoduješ, komu a jak budeš pomáhat? Jakým způsobem se rozhodujete jako celý sbor?

ŠTĚDROST

¹⁶Podle toho jsme poznali, co je láska, že on za nás položil život. A tak i my jsme povinni položit život za své bratry. ¹⁷Má-li někdo dostatek a vidí, že jeho bratr má nouzi, a bez soucitu se od něho odvrátí – jak v něm může zůstat Boží láska? ¹⁸Dítky, nemilujme pouhým slovem, ale opravdovým činem. (1J 3,16–18)

Osobní studium

Bible říká, že „radostného dárce miluje Bůh“ (2K 9,7). Ochotné, štědré a radostné dávání je důležitou a nedílnou součástí života křesťana. Zatímco na jedné straně bychom se měli v otázkách správy našich prostředků podřizovat výzvám Bible, na straně druhé musíme pochopit, že štědrost a dávání neznámá věnovat peníze bez rozmyslu na první možnou věc.

Štědrost bychom měli vnímat jako jednu z největších příležitostí a klíčových vlastností těch, kteří se „bojí Hospodina“, jak je několikrát zdůrazněno v Žalmu 112: „Dobře bývá muži, jenž se smiluje a půjčí a své věci spravuje dle práva... Rozděluje, dává ubožákům...“ (Ž 112,5,9)

Přečti si texty Lv 25,35–37; Ž 119,36; 2K 8,12–15 a 1Tm 6,17–19. Co tyto texty a také úvodní verše říkají o dávání a o štědrosti vůči lidem v nouzi?

Apoštol Pavel se ve svých novozákonních listech velmi často odvolává na Boží štědrost jako na zdroj křesťanské naděje. Boží štědrost se naplno projevila v Ježíši, který za nás dal svůj život. A právě Ježíšova smrt za nás se stává motivací pro náš život naplněný štědrostí vůči druhým: „Prosím za tebe, aby se tvá účast na společné víře projevila tím, že rozpoznáš, co dobrého můžeme učinit pro Krista.“ (Fm 1,6)

Štědrost je životní postoj, který se vyznačuje odvahou, velkomyslností a pochopením. V osobním životě, ve společnosti i v naší kultuře se však často setkáváme s takovými postoji, které nás vedou k zaměření se na sebe a ke snaze získat pro sebe co nejvíce. A pokud máme být upřímní, většina z nás je i vnitřně nastavena způsobem, který volá – já, já... mně, jen mně.

Pokud je naše víra opravdová, pak jsme ochotni zemřít sobeckému já a žít více pro druhé. Víra nám pomáhá vidět lidi tak, jak je vidí Bůh. Vidíme jejich dobro i zkaženost, silné stránky i slabosti. To nás vede k úsilí co nejvíce pomáhat lidem, kteří pomoc potřebují.

Štědrost je vlastnost, kterou vítají organizátoři různých charitativních akcí a dobročinných sbírek. Takto projevená štědrost je měřitelná a praktická. Hodnota daru však ještě nemusí nic vypovídat o samotné štědrosti dárců (Mk 12,41–44). Život každodenně naplněný štědrostí je mnohem důležitější a hodnotnější než výška daru. Potřebujeme se naučit oceňovat a podporovat ducha štědrosti ve všem, co děláme. Pro většinu lidí není dávání něčím přirozeným. Štědrost je výsledkem milosti, kterou se potřebujeme naučit aktivně a vědomě projevovat, ať už se nás naše hříšné a sobecké já snaží dotlačit kamkoli.

Aplikace

Jakými způsoby – kromě finančních darů – se může projevit naše štědrost?

ŠÍŘENÍ POKOJE

Blaze těm, kdo působí pokoj, neboť oni budou nazváni syny Božími. (Mt 5,9)

Jak líbezná je, když po horách jdou nohy toho, jenž poselství nese a ohlašuje pokoj, jenž nese dobré poselství a ohlašuje spásu, jenž Sijónu hlásá: „Tvůj Bůh kraluje!“ (Iz 52,7)

Osobní studium

Uvažuj o textu Mt 5,9. Jak podle tebe můžeme tvořit a šířit pokoj a klid ve světě, ve kterém žijeme? S jakým úspěchem? Srovnaj s veršem Mk 13,7.

Násilné konflikty jsou častou příčinou utrpení. Války za sebou zanechávají nejen přímé oběti a zničené životy, ale i dlouhotrvající utrpení válečných veteránů na obou stranách a lidí, kteří válku a její hrůzy přežili. Války také požírají množství prostředků věnovaných na zbrojení, které by se daly využít k naplnění potřeb lidí.

Existuje také obrovský počet různých menších i větších konfliktů, které poznamenávají životy mnoha lidí v rodinách a společnostech. Toužíme-li po spravedlnosti, nemůžeme přehlédnout pověření tvořit a šířit pokoj.

V centru Ježíšova evangelia se nachází Boží laskavý a velkolepý čin, kterým je smíření lidských bytostí s jejich Stvořitelem (2K 5,18–21). Smíření, které přijímáme, se pro nás stává důvodem, abychom se i my stali „vyslanci pokoje“ mezi lidmi, kteří také potřebují prožít smíření s Bohem.

Uvažuj znovu o úvodním verši Iz 52,7. Jak tomuto textu rozumíš? Jak by ses jím mohl řídit ve svém životě?

Evangelium pokoje se stává motivací, vzorem a prostředkem pro šíření pokoje v našem světě naplněném násilím. „Člověk, který žije v souladu s Bohem, získává nebeský pokoj a šíří ve svém okolí požehnaný vliv. Vliv pokoje spočine jako rosa na lidských srdcích, která jsou unavená a sklíčená zápasy a napětím světa.“ (MB 28; MON 23)

V Kázání na hoře Ježíš řekl: „Blaze těm, kdo působí pokoj, neboť oni budou nazváni syny Božími.“ (Mt 5,9) Když o tom uvažujeme hlouběji, Ježíš nejen potvrdil přikázání „Nezabiješ“, ale ukázal, že se nemáme ani hněvat, pěstovat v sobě nevraživost či nenávisť (Mt 5,21–26) a že máme milovat své nepřátele a modlit se za ty, co nás pronásledují (Mt 5,43–48), což znamená, že máme aktivně usilovat o jejich dobro. Existuje mnoho inspirujících příběhů lidí, kteří zasvětili svůj život úsilí budovat pokoj v různých problémových oblastech a regionech. Snažili se přinášet smíření a uzdravení a často se jim podařilo zmírnit nespravedlnost a utrpení, které konflikty doprovázely.

Aplikace

Jakým způsobem by tvůj místní sbor mohl ve svém okolí působit jako „tvůrce pokoje“?

HLAS NĚMÝCH

⁸Otevři svá ústa za němého, za právo všech postižených, ⁹ústa otevři, suď spravedlivě a zastaň se utištěného a ubožáka. (Př 31,8.9)

⁶Zdalipak půst, který já si přeji, není toto: Rozevřít okovy svévole, rozvázat jha, dát ujařmeným volnost, každé jho rozbít? ⁷Cožpak nemáš lámat svůj chléb hladovému, přijímat do domu utištěné, ty, kdo jsou bez přístřeší? Vidíš-li nahého, obléknout ho, nebýt netečný k vlastní krvi? ⁸Tehdy vyrazí jak jitřenka tvé světlo a rychle se zhojí tvá rána. Před tebou půjde tvá spravedlnost, za tebou se bude ubírat Hospodinova sláva. ⁹Tehdy zavoláš a Hospodin odpoví, vykřikneš o pomoc a on se ozve: „Tu jsem!“ ¹⁰Odstraníš-li ze svého středu jho, hrozící prst a ničemná slova, ¹⁰budeš-li štedrý k hladovému a nasytíš-li ztrápeného, vzejde ti v temnotě světlo a tvůj soumrak bude jak poledne. (Iz 58,6-10)

Osobní studium

Šalomoun napsal pravdivá slova o tom, že je „čas mlčet a čas mluvit“ (Kaz 3,7). Pro nikoho z nás není jednoduché najít správnou vyváženost mezi tím, kdy mluvit a kdy mlčet. Když však jde o to, abychom se zastávali utlačovaných, abychom byli hlasem němých a abychom zlo přemáhali dobrem, je možné, že jsme se jako církve dopustili mnoha chyb. Nebyli jsme až příliš často potichu, když měl zaznít náš hlas?

Křesťané často hovoří o tom, že jsou Ježíšovyma rukama a nohama, čímž odkazují na povolání k praktické pomoci lidem, kterou nás Ježíš pověřil. Ale Bible představuje i prorocké poslání, jehož prostřednictvím Bůh pověřuje ženy a muže, aby se stali jeho hlasem. Mluvit Božím jménem znamená mluvit i ve prospěch těch, které chce Bůh chránit (Ž 146,6-10).

Přečti si text Iz 58,1-10. Jak rozumíš tomuto textu v jeho historickém a místním kontextu? Co tento text znamená pro nás tady a dnes? Jak bys na základě myšlenek vyjádřených v této stati porovnal situaci ve společnosti tehdy a v dnešní době? Co se změnilo, a co je stejné?

Volání proroků ke spravedlnosti nebylo nikdy cestou k oblíbenosti. Proroci však měli odvahu být hlasem umlčovaných – a to i přes nebezpečí a nepřátelství, kterému byli vystave-

ni (1Pt 3,17). K takovému postoji je vedle Boží povolání, pochopení, jak moc Bohu záleží na spravedlnosti, soucit s neutěšenou situací chudých a utlačovaných a snaha o blaho celé společnosti.

Na základě našeho chápání evangelia a povolání zrcadlit světu Ježíše Krista můžeme jako adventisté nabídnout v souvislosti se zápasem o lepší svět mnoho dobrého.

Ve stanovisku církve k chudobě ve světě se mimo jiné říká: „Adventisté sedmého dne věří, že kroky směřující ke zmírnění chudoby a s tím spojené nespravedlnosti jsou důležitou součástí společenské odpovědnosti křesťanů. Bible jasně ukazuje mimořádný Boží zájem o chudé a jeho očekávání, jak se jeho následovníci budou chovat k těm, kteří nejsou schopni se o sebe postarat. Všechny lidské bytosti jsou stvořeny k Božímu obrazu a jsou příjemci Božího požehnání (L 6,20). Pomáháme-li chudým, následujeme tím Ježíšův příklad a učení (Mt 25,35-36). Adventisté sedmého dne jako duchovní společenství obhajují spravedlnost pro chudé a otvírají ‚svá ústa za němého, za právo všech postižených‘ (Př 31,8) a staví se proti těm, kteří ‚nuzným odnímají možnost obhajoby‘ (Iz 10,2). Jsme povoláni ke spolupráci Bohem, který ‚obhájí poníženého, ubožákům zjedná právo‘ (Ž 140,13).“ (Oficiální stanovisko Církve adventistů sedmého dne ke světové chudobě, 24. června 2010)

Aplikace

Jaké praktické kroky může udělat vaše sborové společenství v souvislosti s různými projevy chudoby a nespravedlnosti ve vašem bezprostředním okolí?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si 43. kapitolu „Lepší zkušenost“ z knihy *Život naplněný pokojem*.

„I kdybychom prozkoumali nebesa a zemi, marně bychom hledali mocnější pravdu než tu, která se projevuje ve skutcích milosrdenství vůči lidem, kteří potřebují naše porozumění a pomoc. To je ona pravda Ježíše Krista. Budou-li se vyznavači Kristova jména řídit zásadami zlatého pravidla, bude evangelium provázet táž moc, jaká je provázela v apoštolských dobách.“ (MB 137; MON 79)

„Neomezená láska k Bohu a vzájemná nesobecká láska člověka k člověku je nejlepším darem, který nám nebeský Otec může dát. Tato láska není jen chvilkovým vzplanutím, ale božskou zásadou, trvalou mocí. Neposvěcený člověk ji nedokáže projevit ani probudit. Má ji pouze člověk, v jehož nitru vládne Ježíš... Dáme-li takové lásce prostor, náš život se stane příjemnějším a všude kolem sebe budeme šířit blahodárný vliv.“ (AA 551; PNL 317.318)

Otázky k rozhovoru

1. Tento týden jsme si ukázali, že evangelium je i v současnosti vzorem a motivací našeho jednání ve prospěch druhých, podobně jako Ježíš konal v náš prospěch. Jak vám to pomáhá rozšířit vaše pochopení evangelia a prohloubit vaši vděčnost za to, co pro nás Bůh ve své lásce vykonal?
2. Pozvednutí hlasu za umlčené, zapojení se do šíření pokoje a různé podobné aktivity nás mohou přivést až do „politické arény“. Jako adventisté však usilujeme o oddělení církve od státu. Jaký je rozdíl mezi nezdravým zapojením se do politiky a pozvednutím hlasu a budováním pokoje ve veřejné sféře?
3. Uvažujte o jednom konkrétním kroku, který byste jako společenství chtěli udělat v souvislosti s tím, o čem jsme mluvili tento týden. Jak byste ho mohli uskutečnit?
4. Za utlumení jakých konkrétních projevů zla a útisku ve vašem okolí byste se chtěli modlit?

Shrnutí

Stáváme-li se následovníky Ježíše Krista, přináší to změnu do našeho života v mnoha oblastech. Součástí toho je i aktivní spolupráce s Bohem při pomoci chudým a utlačovaným. Takové jednání nebylo nikdy snadné ani oblíbené. Mění však naše priority a motivuje nás, abychom učinili kroky směrem k uzdravení bolesti a křivd ve světě kolem nás.

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Společenství služebníků

Texty na tento týden

2K 2,14–16; Ex 32,1–14; 1Pt 2,12; Fp 2,15; Ef 2,19; Žd 10,23–25

Základní verš

„Držme se neotřesitelné naděje, kterou vyznáváme, protože ten, kdo nám dal zaslíbení, je věrný. Mějme zájem jeden o druhého a povzbuzujme se k lásce a k dobrým skutkům.“ (Žd 10,23.24)

Při snaze naplnit naše křesťanské poslání bychom neměli podceňovat potenciál církve jako organizovaného společenství věřících. Už jsme mluvili o potížích, kterým můžeme čelit, když se snažíme udělat něco proti chudobě a nespravedlnosti na světě. Když však jako bratři a sestry spolupracujeme ve společenství víry, často můžeme být pro lidi kolem nás mnohem větším požehnáním.

Může se nám však stát, že když se sejdeme jako církev, necháme se příliš pohltnout úsilím o zajištění provozu a organizaci a zapomeneme, že církev existuje proto, aby sloužila všude tam, kam ji Bůh postavil. Jako církev nesmíme přehlížet utrpení a zlo, které existuje kolem nás. A to zvláště proto, že Kristus rozhodně žádné zlo ani nespravedlnost nepřehlédne. Měli bychom být věrní pověření hlásat evangelium, které je neoddělitelně spojeno s aktivní pomocí utlačovaným, hladovým, nahým a bezbranným.

Jako společenství církve spolu tvoříme tělo Kristovo (1K 12,12–20). Proto bychom měli jednat tak, jak jednal Kristus, měli bychom se zajímat o lidi, jak to dělal on, a měli bychom být pro tento svět Ježíšovým rukama, nohama, hlasem a srdcem.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

NOSITELÉ ZMĚNY

¹⁴Budiž vzdán dík Bohu, který nás stále vodí v triumfálním průvodu Kristově a všude skrze nás šíří vůni svého poznání. ¹⁵Jsme totiž jakoby vůni kadidla, jež Kristus obětuje Bohu; ta vůně proniká k těm, kteří docházejí spásy, i k těm, kteří spějí k zahynutí. ¹⁶Jedněm jsme smrtonosnou vůní vedoucí k záhubě, druhým vůní životodárnou vedoucí k životu. Ale kdo je k takovému poslání způsobilý? (2K 2,14–16)

Osobní studium

V úvodních kapitolách Skutků jsme mohli sledovat, jak první křesťané vytvořili zvláštní společenství, založené na nových principech, které se mimo jiné vyznačovalo silným sociálním rozměrem. Křesťané se starali o ty, kteří byli v nouzi. Snažili se oslovit i ty, kteří nepatřili do jejich společenství, nabízeli jim pomoc a zvali je, aby prožili Boží působení mezi nimi.

Apoštol Pavel rozvíjí Ježíšův obraz o soli a světla. K tomu, aby vyjádřil úlohu církve ve světě, používá několik metafor. Boží následovníky označuje jako oběť (viz Ř 12,1), Kristovo tělo (1K 12,12–20), posly (2K 5,18–20) a vůni (2K 2,14–16). Každý z těchto obrazů vyjadřuje určitý aspekt života křesťanů a popisuje jejich úkol a poslání jako představitelů Božího království. Ve světě zničeném velkým sporem mezi dobrem a zlem jsou tyto obrazy platné i dnes.

Uvažuj o výše zmíněných obrazech (obět, Kristovo tělo, poslové a vůně). Které z nich nejlépe vyjadřují způsob, jakým bys chtěl představovat Boha a jeho působení ve tvém okolí? Proč?

S každým z uvedených obrazů je spojen určitý způsob chování, jehož cílem však není získat si Boží náklonnost, vždyť prostřednictvím Kristovy oběti už Bůh lidi přijal. Tyto obrazy vyjadřují jednání lidí, kteří odpovíděli na Boží lásku a milost a stali se jeho vyslanci, těmi, kdo pro něj pracují ve zraněném a umírajícím světě.

To, co dělají, má však ještě hlubší smysl. Jelikož Boží lásku a milost jsou vyjádřením podstaty Božího království, pokud druhým projevujeme lásku a milost již zde a nyní, představujeme věčné království a podílíme se na něm.

V mezinárodním právu platí, že se velvyslanectví dané země považuje za její součást, i když je fyzicky umístěno v cizí zemi, vzdálené často tisíce kilometrů od země, které patří. Podobně platí, že když žijeme a chováme se způsobem, který je charakteristický pro Boží království, zpřítomňujeme věčnou nebeskou realitu, a tím dokonce přinášíme jakousi předchuť konečné porážky zla. A tak jako Kristovi poslové a vyslanci můžeme prožívat realitu jeho lásky a spravedlnosti v našich životech, v církvi a v životech těch, kterým sloužíme.

Aplikace

Uvažuj o textu 2K 2,16. Podle čeho můžeš poznat, komu a jak „voníš“? Jak by to mohlo nebo mělo ovlivnit to, jak se chováš?

LÁSKA, KTERÁ SLOUŽÍ

⁹Hospodin dále Mojžíšovi řekl: „Viděl jsem tento lid, je to lid tvrdé šíje. ¹⁰Teď mě nech, ať proti nim vzplane můj hněv a skončuji s nimi; z tebe však udělám veliký národ.“ ¹¹Mojžíš však prosil Hospodina, svého Boha, o shovívavost: „Hospodine, proč plane tvůj hněv proti tvému lidu, který jsi vyvedl velikou silou a pevnou rukou z egyptské země? ¹²Proč mají Egypťané říkat: „Vyvedl je se zlým úmyslem, aby je v horách povraždil a nadobro je smetl z povrchu země.“ Upuť od svého planoucího hněvu. Dej se pohnout k lítosti nad zlem, jež proti svému lidu zamýšlíš. ¹³Rozpomeň se na Abrahama, na Izáka a na Izraele, své služebníky, kterým jsi sám při sobě přísahal a vyhlásil: Rozmnožím vaše potomstvo jako nebeské hvězdy a celou tuto zemi, jak jsem řekl, dám vašemu potomstvu, aby ji navěky mělo v dědictví.“ ¹⁴A Hospodin se dal pohnout k lítosti nad zlem, o němž mluvil, že je dopustí na svůj lid. (Ex 32,9–14)

Osobní studium

Ti, kteří jsou Bohu skutečně věrní, podle knihy Zjevení „zachovávají příkázání Boží a drží se svědectví Ježíšova“ (Zj 12,17; 14,12). To však není jediná charakteristika Božích dětí. Tato věrnost se totiž zároveň projevuje i láskou k druhým lidem, která vede k obětavé službě. Příkladem může být postava Mojžíše, který byl ochotný s láskou sloužit i těm, kteří selhali a nebyli Bohu tak věrní, jako on.

Přečti si text Ex 32,1–14. V čem tě inspiruje? V čem tě naopak udivuje?

Bůh ve svém hněvu nad Izraelci hrozil, že je zničí a že zaslíbení dané Abrahamovi – o jeho potomstvu, které se stane velkým národem – přenese na Mojžíše a jeho rodinu (Ex 32,10).

Mojžíš to však odmítl, měl odvahu diskutovat s Bohem a tvrdil, že takové jednání by Boha vykreslilo ve špatném světle (Ex 32,11–13). Potom však Mojžíš zašel ještě dál, jen aby změnil Hospodinovo rozhodnutí.

Mojžíš se při vedení lidu po poušti setkával s mnoha problémy. Lidé si neustále na něco stěžovali a hádali se téměř od momentu vyjití z Egypta. Přesto Mojžíš řekl Bohu, že pokud nedokáže lidu odpustit, pak si přeje jen jedno: „Vymaž mě ze své knihy, kterou píšeš!“ (Ex 32,32) Mojžíš byl ochoten vzdát se své vlastní věčnosti, jen aby zachránil ty, s nimiž putoval po poušti.

Je to mocný příklad sebeobětavého proslovu ve prospěch těch, kteří si to nezasloužili. Jde o nádherný symbol celého plánu spasení!

„Když se Mojžíš přimlouval za Izrael, Hospodin věnoval pozornost jeho naléhavým prosbám a vyslyšel jeho nesobeckou modlitbu. Bůh zkoušel jeho lásku k tomuto nevděčnému lidu a Mojžíš v této zkoušce skvěle obstál. Prospěch Božího lidu mu byl milejší než možnost, že by se sám stal otcem mocného národa. Bůh byl potěšen jeho věrností a šlechetností a svěřil mu velký úkol vést Izrael do zaslíbené země.“ (PP 319; NUD 150)

Aplikace

Jak bychom se měli dívat na selhání, chyby nebo zbloudění druhých lidí (případně církví)? Jak bychom k nim měli přistupovat?

ZÁCHRANA DRUHÝCH

A žijte vzorně mezi pohany; tak aby ti, kdo vás osočují jako zločince, prohlédli a za vaše dobré činy vzdali chválu Bohu „v den navštívení“. (1Pt 2,12)

¹⁴Všechno dělejte bez reptání a bez pochybování, ¹⁵abyste byli bezúhonní a ryzí, Boží děti bez poskvrny uprostřed pokolení pokřiveného a zvráceného. V něm svítte jako hvězdy, které osvěcují svět. (Fp 2,14.15)

Osobní studium

Diskuze v církvi často vypadají tak, jako bychom stáli před důležitým rozhodnutím, zda se zaměřit na sociální práci, nebo na hlásání evangelia. Jako by dobročinnost byla v rozporu s vydáváním svědectví a nebylo možné usilovat současně o evangelizaci i o sociální spravedlnost. Když však lépe porozumíme každému z těchto konceptů a pochopíme podstatu Ježíšovy služby, překonáme neshody a zjistíme, že kázání evangelia a služba pomoci jsou neoddělitelně spojeny.

V jednom ze svých známých výrocích to Ellen G. Whiteová vysvětlila následovně: „Skutečný úspěch při styku s lidmi může přinést jen Kristova metoda. Spasitel se stýkal s lidmi jako ten, kdo chce jejich dobro. Projevoval jim soucit, sloužil jejich potřebám a získával si jejich důvěru. Pak je vyzval: Následujte mne. ... Je třeba pomáhat chudým, pečovat o nemocné, utěšovat zarmoucené a pozůstalé, poučovat nevědomé a radit nezkušeným. Máme plakat s těmi, kdo pláčou, a radovat se s těmi, kdo se radují.“ (MH 143; ŽNP 67)

Mluvili jsme už o tom, že tyto dvě stránky práce pro Boží království – spravedlnost a evangelizace – byly úzce spojeny nejen v Ježíšově službě, ale i při prvním vyslání jeho učedníků: „Jděte a kažte, že se přiblížilo království nebeské. Nemocné uzdravuj-

te, mrtvé probouzejte k životu, malomocné očistujte, demony vymítejte; zadarmo jste dostali, zadarmo dejte.“ (Mt 10,7.8) Stručně řečeno – jedním z nejlepších způsobů, jak oslovit druhé lidi našim poselstvím, je sloužit jejich potřebám.

Co podle úvodních veršů říkají Petr a Pavel o moci svědectví dobrých skutků, které koná Boží lid?

Když hlouběji pochopíme dobrou zprávu o záchraně u Kristu, uvědomíme si, že pokud součástí našeho snažení nebude opravdový zájem o lidi a jejich potřeby, pak evangelizace ztrácí svůj smysl. Verše jako 1J 3,16–18 a Jk 2,14–16 zdůrazňují, že kázání evangelia je bez praktické pomoci lidem zbytečné. Skutečná podstata evangelizace – tedy přinášení dobré zprávy o naději, záchraně, pokání, změně života a Boží všeobjímající lásce – je vlastně projevem spravedlnosti.

Evangelizace i touha po spravedlnosti vyvěrají z poznání Boží lásky k ztraceným, zlomeným a rozbolavělým lidem. Je to láska, která roste v našich srdcích, jestliže v našem životě působí Boží moc. Tehdy se nerozhodujeme, zda se budeme věnovat evangelizaci, nebo raději praktické pomoci lidem. Namísto toho spolupracujeme s Bohem tak, že se snažíme zjistit a naplnit skutečné potřeby lidí a pro jejich naplnění využíváme vše, co nám Bůh ve své milosti světil.

Aplikace

Jak se můžeme ujistit, že při našem jednání nezanedbáváme ani jednu oblast služby – tedy že kážeme dobrou zprávu o spasení a současně pomáháme lidem v nouzi?

MILOST V CÍRKVI

¹⁸A tak v něm smíme obojí, židé i pohané, v jednotě Ducha stanout před Otcem. ¹⁹Nejste již tedy cizinci a přistěhovalci, máte právo Božího lidu a patříte k Boží rodině. ²⁰Jste stavbou, jejímž základem jsou apoštolové a proroci a úhelným kamenem sám Kristus Ježíš. (Ef 2,18-20)

Osobní studium

V první kapitole knihy Jób Bůh poukazuje na Jóbovu věrnost jako na ukázkou své dobroty a správnosti toho, jak přistupuje k hříšnému lidstvu (Jb 1,8). Je pozoruhodné, že Bůh jako by dovolil, aby jeho pověst závisela na tom, jak žije Boží lid zde na zemi. Apoštol Pavel rozšiřuje Boží důvěru v některé mimořádné osobnosti tak, že do ní zahrnuje celé společenství církve: „Bůh chce, aby nebeským vládám a mocnostem bylo nyní skrze církev dáno poznat jeho mnohotvarou moudrost...“ (Ef 3,10)

Jak rozumíš myšlenku uvedenou v úvodních verších, že společenství církve je označeno jako Boží rodina? Jak by měl tento popis ovlivňovat způsob života církve?

V každém společenství a v každé organizaci platí, že způsob, jakým se chová ke svým členům, odráží základní nastavení této skupiny. Jako Boží rodina, tělo Kristovo a společenství Ducha svatého má církev to nejvyšší povolání – žít v souladu s Boží vůlí.

Hodnoty spravedlnosti, milosti a lásky – jak se projevily v Boží spravedlnosti, milosti a lásce – by měly určovat vše, co se odehrává uvnitř církve. Tyto principy by měly vést všechny představitele a administrátory

církve od místních sborů až po celosvětovou organizaci. Měly by určovat způsob, jakým vedou druhé, rozhodují a starají se i o ty „nepatrné“ ve společenství církve. Spravedlnost, milost a láska by měly ovlivňovat i řešení sporů, které se mezi námi občas objeví. Pokud nejsme schopni přistupovat spravedlivě a aktivně k vlastním členům, jak bychom to mohli zvládat ve vztahu k lidem, kteří nejsou členy našeho společenství?

Všude, kde je církev zaměstnavatelem, by měla postupovat v duchu štědrosti a ohleduplnosti a bez jakýchkoliv náznaků nespravedlivého a nečestného zacházení. Sborové společenství by mělo být spolehlivým místem, kde každý člen usiluje udělat vše pro to, aby se zranitelní a bezbranní v církvi cítili bezpečně. A jak to vidíme v rané církvi, členové společenství by měli být připraveni podporovat ty členy sborové rodiny, kteří trpí nebo jsou v nouzi.

Jde vlastně o Ježíšův příkaz, když říká, že takové jednání ovlivní a změní nejen společenství víry, ale dokáže pravost jejich víry v očích přihlížejících: „Nové přikázání vám dávám, abyste se navzájem milovali; jako já jsem miloval vás, i vy se milujte navzájem. Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku jedni k druhým.“ (J 13,34,35)

Aplikace

Jak se spravedlnost, milost a láska projevují v chování členů vašeho sborového společenství? Jak se projevují ve tvém vlastním chování?

VZÁJEMNÉ POVZBUZOVÁNÍ K LÁSCE A DOBRÝM SKUTKŮM

²³Držme se neotřesitelné naděje, kterou vyznáváme, protože ten, kdo nám dal zaslíbení, je věrný.

²⁴Mějme zájem jeden o druhého a povzbuzujme se k lásce a k dobrým skutkům. ²⁵Nezanebávejte společná shromáždění, jak to někteří mají ve zvyku, ale napomínejte se tím více, čím více vidíte, že se blíží den Kristův. (Žd 10,23–25)

Osobní studium

I přes ty nejlepší pohnutky, záměry a víru, že stojíme na straně dobra, práce pro Hospodina může být náročná a připravovat nás o nadšení a sílu. Smutek a bolest na světě jsou opravdové. To je jeden z důvodů, proč potřebujeme církevní společenství. Ježíš prožíval takové podpurné společenství se svými učedníky. Ježíš málokdy vysílal učedníky samotné – a když se to občas stalo, brzy se spolu opět sešli, aby se podělili o vzájemné zkušenosti a obnovili svoji energii a odvahu.

Poslední verš uvedený v úvodu pro dnešní den je známý (Žd 10,25). Čím však k jeho pochopení pomáhají předchozí dva verše? Jak se dnes můžeme navzájem povzbuzovat „k lásce a k dobrým skutkům“?

Téměř při každém snažení platí, že skupina lidí může společně dosáhnout více, než když každý z těch lidí pracuje samostatně. To nám opět připomíná obraz církve a Kristova těla (Ř 12,3–6), ve kterém sice máme odlišné role, ale navzájem se doplňujeme. Když každý

z nás dělá to, co umí nejlépe, a zároveň pracujeme v duchu spolupráce, můžeme věřit, že naše životy a činy způsobí trvalou změnu.

Když se snažíme pomáhat lidem a zlepšit jejich životy, výsledky jsou důležité. Někdy však svou práci a to, co přinese, musíme vložit Bohu do rukou a důvěřovat mu. Často se totiž může stát, že při vši své snaze bojovat proti chudobě, chránit zranitelné, ulevit utlačovaným a mluvit za umlčené dosáhneme jen malého pokroku. Máme však naději, že jsme součástí mnohem většího a v konečném důsledku vítězného díla: „V konání dobra neumdlévejme; neochabneme-li, budeme sklízet v ustanovený čas. A tak dokud je čas, čiňme dobře všem, nejvíce však těm, kteří patří do rodiny víry.“ (Ga 6,9,10; Žd 13,16)

To je také důvod, proč jsme povoláni, abychom se navzájem povzbuzovali a inspirovali. Život věrný Božímu povolání je radostný a náročný zároveň. Náš spravedlivý Bůh a naše společenství toužící po spravedlnosti jsou naší největší oporou. Právě do takového společenství zveme lidi kolem.

Aplikace

Znáš někoho, kdo se nějakým způsobem snaží zmenšit utrpení na světě? Jako bys tohoto člověka (nebo skupinu) mohl povzbudit v jeho práci?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si 54. kapitolu „Věrný svědek“ z knihy *Poslové naděje a lásky*.

„I my máme konat dílo, které konali učedníci. Každý křesťan má být misionářem. S láskou a soucitem máme pomáhat těm, kdo potřebují pomoc. Máme se nesobecky a opravdově snažit ulehčovat břemeno trpícího lidstva. ... Máme sytit hladové, odívat nahé a potěšovat trpící a soužené. Máme sloužit zoufalým a dávat naději těm, kdo ji ztratili. Kristova láska, projevovaná v nesobecké službě, bude při napravování přestupníka účinnější než meč nebo soudní dvůr. Soudy jsou nutné, aby naháněly strach těm, kdo porušují zákon, avšak laskavý misionář může vykonat víc. Srdce, které se zatvrzuje, dostává-li se mu jen výtek, často roztaje vlivem Kristovy lásky.“ (MH 104.106; ŽNP 46–48)

Otázky k rozhovoru

1. Existuje mnoho lidí, skupin a organizací usilujících o zlepšení situace ve světě. Jakými mimořádnými schopnostmi, zdroji a poznatky mohou k této snaze přispět adventisté sedmého dne jako společenství?
2. Kdy jste se naposledy cítili povzbuzeni a podpořeni vaším církevním společenstvím? Co se z této zkušenosti můžete naučit? Jak se na základě toho můžete stát povzbuzením pro ostatní i vy?
3. Co všechno vám může pomoci v tom, abyste „neumdlévali“ v konání dobra (Ga 6,9)?
4. Které celosvětové projekty a iniciativy církve adventistů zaměřené na podporu spravedlnosti a zlepšení chudoby znáte? Které z nich podporujete (jako jednotlivci nebo jako společenství)? Jak byste mohli přispět ke konání tohoto díla?

Shrnutí

Ano, jako křesťané jsme povoláni sloužit lidem – těm, co jsou v nouzi, prožívají bolest a zranění, trpí nebo jsou utlačováni. A přestože máme každý svou osobní odpovědnost i jako jednotlivci v místě, kde žijeme a pracujeme, budeme-li jako společenství zaměřené na službu druhým spolupracovat, můžeme být jako velká církevní rodina ještě mnohem užitečnější.

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, přibuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

POUŽITÉ ZKRATKY

Biblické překlady

Standardně je v lekcích Průvodce studiem Bible používán Český ekumenický překlad (ČEP). Pokud je použit jiný překlad, je u odkazu verše uvedena následující zkratka:

B21 Bible, překlad 21. století
BK Bible kralická
ČSP Český studijní překlad
SNC Slovo na cestu

Díla Ellen G. Whiteové

U českých překladů knih Ellen G. Whiteové je uváděno nejnovější vydání z nakladatelství Advent-Orion.

Zkratka	Anglický název	Zkratka	Český překlad
AA	The Acts of the Apostles	PNL	Poslové naděje a lásky
COL	Christ's Object Lessons	PM	Perly moudrosti
DA	The Desire of Ages	TV	Touha věků
Ed	Education	VYCH	Výchova
GC	The Great Controversy	VDV	Velké drama věků
MB	Thoughts from the Mount of Blessing	MON	Myšlenky o naději
MH	The Ministry of Healing	ŽNP	Život naplněný pokojem
PK	Prophets and Kings	OSU	Od slávy k úpadku
PP	Patriarchs and Prophets	NUD	Na úsvitu dějin

Zkratka	Anglický název
CT	Counsels to Parents, Teachers, and Students
FW	Faith and Works
T	Testimonies for the Church
WM	Welfare Ministry

Další materiály

Zkratka	Anglický název
BC	The Seventh-day Adventist Bible Commentary

Vážení a milí přátelé,

při čtení Bible mě zaujalo Ježíšovo konstatování, že vždy mezi sebou budeme mít chudé. Ježíš předpovídá, že chudobu tohoto světa nevyřešíme?

Na první pohled je to divné. Při pečlivějším čtení si však člověk uvědomí, že je to tvrdá pravda. Společnost obývající tuto planetu svým chováním v podstatě chudobu stále a globálně podporuje. Základní princip obchodu – výměny hodnot – je vlastně postaven na tvorbě chudoby. Vydělá jen ten nejchytřejší nebo nejtvrdší.

Snad proto mě Kristus touto jednou větou vyrušuje z klidu. Ve svém životě budeš vždy konfrontován s chudobou. Buďto můžeš být sám chudý, anebo budeš chudé potkávat. Ježíšův odkaz je opravdu geniální. Chceš-li se vyrovnat s vlastní chudobou, tak šest dnů pracuj a zkus pomoci i těm, kteří jsou na tom hůře nežli ty. Chceš-li se vyrovnat s vlastním bohatstvím, šest dnů pracuj a zkus pomoci i těm, kteří jsou na tom hůře nežli ty. Každý z nás můžeme v odkazu svého Mistra a Pána najít svou vlastní cestu – být člověku člověkem. Ježíš ve své službě věnoval svůj čas, své schopnosti i těm nejmenším. Dal nám příklad...

Marek Škrála, hospodář Česko-Slovenské unie

Církev adventistů sedmého dne financuje většinu svých projektů z vlastních zdrojů prostřednictvím různých sbírek. Každou sobotu proběhnou v našich shromážděních dvě pravidelné sbírky. Jedna je určena na podporu různých celosvětových misijních projektů a druhá na provoz místního sboru.

Plán tematických sobot, týdnů a sbírek v roce 2019 shrnuje zaměření jednotlivých sobot a můžete jej využít při plánování bohoslužeb. Všem dárcům děkuji za jejich ochotu podporovat práci církve v naší zemi i v prostoru světa kolem nás.

Informace pro pokladníky sborů – misijní sbírky jsou odeslány na účet příslušného sdružení a sbírky se zvláštním určením mají uvedenu první část variabilního symbolu ve sloupci VS, druhá část variabilního symbolu je číslo sboru.

Plán tematických sobot, týdnů a sbírek v roce 2019			
Termín	Téma soboty	Sbírka	VS
Červenec			
6. 7.	Den modlitby a půstu		
13. 7.			
20. 7.	Den evangelizace prostřednictvím médií		
27. 7.	Sobota dětí		
Srpen			
3. 8.	Den evangelizace prostřednictvím projektů Globální misie		
10. 8.	Den zakládání sborů		
17. 8.	Den vzdělávání		
24. 8.	Den prevence zneužívání a domácího násilí		
31. 8.			
Září			
7. 9.	Sbírka na stavební projekty sdružení	Sbírka stavební	36
14. 9.	Týden rodinné soudržnosti (8.-14. 9.)		
21. 9.	Den Klubu Pathfinder		
28. 9.	Sbírka 13. soboty pro Jihopacifickou divizi	Sbírka 13. soboty	13